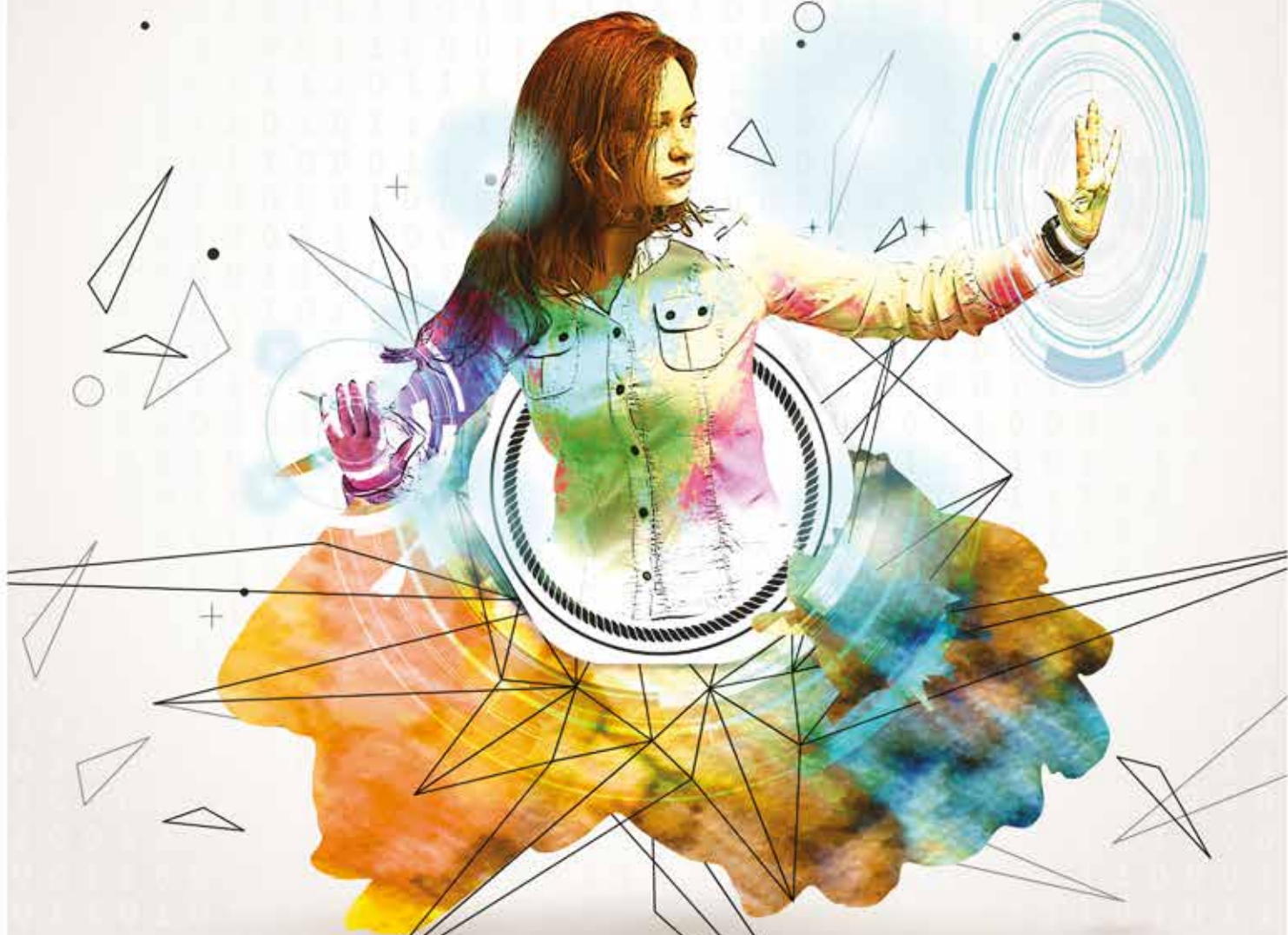

m:

agazin

MART 2016.
BROJ 9
IZDANJE ZA BIH
BESPLATAN PRIMJERAK

ZVIJEZDA
PONUDE
Samsung
predstavio
novu Galaxy
generaciju

TEMA
BROJA
Gestovi
šalju touch
screen u
istoriju

SVJETSKI
DOGAĐAJI
Sajam mobilne
tehnologije u
Barseloni

m:tel

SAMSUNG

Galaxy S7 edge | S7

Razmisli šta sve telefon može.

IMATE PRIJATELJE

08 NUDIMO VAM

Nove Moj Mix tarife

14 ZVIJEZDA PONUDE

Samsung predstavio novu Galaxy generaciju

24 PRIČE O PRIJATELJSTVU

Dobrodošlica za nove m:stipendiste

POSLOVNI SVIJET

50 BRENDOVI KOJIMA VJERUJEMO

LG G5

56 PRIČA O USPJEHU

Džek Ma

70 MREŽA

Google vs. Facebook - tehnološka „lgra prijestolja“

S DRUGE STRANE

78 TALENTI

Jana Kvalja

86 U ROMINGU

Jedna ruska bajka

91 U DOBROM DRUŠTVU

Miljana Radinović

08

14

24

50

56

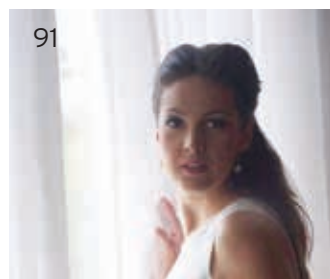
78

86

91

m:agazin

Proljeće je godišnje doba koje obično povezujemo sa novim počecima. To je vrijeme kada se budimo, punimo baterije i krećemo u nove pobjede, bilo one poslovne ili privatne.

Godinu smo započeli na isti način na koji smo završili prethodnu, dobrim djelima, nagradama i nastojanjima da uvijek izađemo u susret našim korisnicima, ali i da ih iznenadimo i obradujemo. Bez ikakve sumnje, možemo reći da smo u tome uspjeli.

Najveća društveno odgovorna kampanja kompanije m:tel pod nazivom „Dobro djelo“, koja je trajala punih godinu dana i prikupila preko 1.000 dobrih djela, završena je i to još jednim dobrim djelom - opština sa najvećim srcem Prnjavor, osvojila je dječje igralište.

U februaru smo, pak, slavili ljubav, probudili smo najskrivnije osjećaje, a gradove okitili najljepšim ljubavnim

porukama. Dobili smo i šestu generaciju m:stipendista, čijim uspjesima ćemo se radovati i biti uz njih dok stasavaju u buduće stručnjake i naučnike.

U ovom broju donosimo vam i najnovije vijesti iz svijeta tehnologije. Za vas smo bili i u Barseloni, na najvećem svjetskom sajmu mobilnih telefona.

A, proljeće? Proljeće će biti jednako sjajno, u to možete biti sigurni. Ovog proljeća ne čekajte velika čuda i velike gestove, učinite neko malo dobro djelo, koje će obradovati nekoga.

Budite promjena koju želite vidjeti u svijetu, kako je Gandhi davno rekao, jer proljeće je sjajno godišnje doba za to.

m:tim

IMPRESUM

MART 2016.
BROJ 9
IZDANJE ZA BiH
BESPLATAN PRIMJERAK

IZDAVAČ: Mtel a.d. Banjaluka

ZA IZDAVAČA: izvršni direktor za marketing i prodaju Đorđe Mišić

m:agazin TIM: Sandra Stanić, Aleksandra Šobić, Jelena Maksimović, Milica Stojaković, Andrea Lazić, Vlatka Repac, Brankica Raković

U OVOM BROJU ZA m:agazin PIŠU: Darko Bajić, Aleksandra Stojanović-Ljubotina, Predrag Laketa, Nemanja Runić, Savo Drakulić, Bojan Radović, Nenad Bosnić, Jelena Računica, Ljubica Jerotijević, Maja Desančić, Damir Dizdarević, Dejan Trninić i Vanja Partalo

LEKTOR: Saša Četojević

DIZAJN: Marina Jungić / Aquarius

PRELOM I PRIPREMA: Sanda Arsenić / Aquarius

ADRESA REDAKCIJE: Ivana Franje Jukića 1, 78.000 Banjaluka // TELEFON: 051/240-875, 240-250 // FAX: 051/216-110

E-MAIL: magazin@mtel.ba // WEB: mtel.ba

ŠTAMPA: Compex, Braće Pišteljić 1, 78.000 Banjaluka

TIRAŽ: 3.000

IZLAZI KVARTALNO

m:

IMATE PRIJATELJE

PRIČE O
PRIJATELJSTVU

FOTO PRIČA

1.

2.

3.

4.

5.

1. **Dan zaljubljenih** - Kao i svake godine, u februaru smo slavili ljubav i nagradili najzaljubljenije stanovnike BiH
2. **8. mart** - Obilježili smo i Dan žena, te simboličnim poklonom iznenadili dame na ulicama bh. gradova
3. **Samsung S7** - m:tel i Samsung su udruženim snagama donijeli najnovije tehnološke trendove u BiH
4. **m:stipendije** - Uručili smo 22 stipendije šestoj generaciji m:stipendista
5. **Frend košarkaška liga** - Uz podršku kompanije m:tel, 250 djevojčica i dječaka je učestvovalo u Frend košarkaškoj ligi koja slavi fair-play, druženje i sportski duh

Najjeftiniji

razgovori i SMS poruke
prema Srbiji, BiH i CG

**NAJPOVOLJNIJI
ROAMING U SRBIJI,
BOSNI I HERCEGOVINI
I CRNOJ GORI**

**#bliže
kući**
#näherdaheim

www.mtel.at

Bez

ugovorne obaveze
sa sjajnim bonusima,
besplatnim minutama
i porukama

m:tel

AUSTRIA

Dobro došli u
m:tel Austria!

NUDIMO VAM

Nove Moj Mix tarife

PIŠE: MILICA STOJAKOVIĆ

Da li ste se već upoznali sa novim m:tel Moj Mix tarifama? Nove tarife su skrojene za vaše potpuno uživanje u većim bonusima, jeftinijim pozivima i neograničenom mobilnom internetu i SMS-ovima te bonus minutama za pozive prema mts mreži u Srbiji.

Nove m:tel Moj Mix tarife krasi i potpuno besplatan poziv prema jednom prijatelju broju, ne naplaćuje se čak ni uspostava poziva. Mobilni internet je i dalje neograničen uz još veće pakete brzog interneta, što

vam pruža priliku da budete u toku sa svim svjetskim dešavanjima kad god to poželite. Besplatne SMS-ove iskoristite kuckajući poruke prema svim mobilnim mrežama u BiH, bez iznenađenja na računu.

Uz svih sedam Moj Mix tarifa možete izabrati najnovije modele pametnih telefona vodećih svjetskih proizvođača, koji mogu biti vaši po cijeni već od 1 KM.

Sve što vas dodatno zanima možete pronaći na www.mtel.ba ili saznati putem korisničkog servisa pozivom na broj 066 10 10 10.

Moji Mix

Moji Mix MINI

- ✓ 150 MB neta
- ✓ 0,15 KM/min prema svima u BiH
- ✓ besplatni prijatelj broj
- ✓ 100 minuta prema svima u BiH

Moji Mix STANDARD

- ✓ 500 MB neta
- ✓ 0,15 KM/min prema svima u BiH
- ✓ besplatni prijatelj broj
- ✓ 200 minuta prema svima u BiH
- ✓ 50 minuta prema mts mobilnoj mreži u Srbiji

Moji Mix EXTRA

- ✓ 4 GB neta
- ✓ 0,15 KM/min prema svima u BiH
- ✓ besplatni prijatelj broj
- ✓ 300 minuta prema svima u BiH
- ✓ 100 minuta prema mts mobilnoj mreži u Srbiji

Moji Mix TOP

- ✓ 8 GB neta
- ✓ 0,15 KM/min prema svima u BiH
- ✓ besplatni prijatelj broj
- ✓ 500 minuta prema svima u BiH
- ✓ 250 minuta prema mts mobilnoj mreži u Srbiji

Moji Mix PREMIUM

- ✓ 16 GB neta
- ✓ 0,15 KM/min prema svima u BiH
- ✓ besplatni prijatelj broj
- ✓ 600 minuta prema svima u BiH
- ✓ 500 minuta prema mts mobilnoj mreži u Srbiji

Moji Mix VIP

- ✓ 20 GB neta
- ✓ 0,15 KM/min prema svima u BiH
- ✓ besplatni prijatelj broj
- ✓ BEZ LIMITA prema svima u BiH
- ✓ 1000 minuta prema mts mobilnoj mreži u Srbiji

NUDIMO VAM

Potpuna senzacija uz još bolji Open

Nova ponuda m:tel Open paketa donosi još bogatiji sadržaj

PIŠE: JELENA MAKSIMOVIĆ

Vaše potrebe za savršenom i neograničenom komunikacijom praćenom multimedijom i digitalnom televizijom mogu biti zadovoljene uz jedan od m:tel Open paketa. Od sada tu su potpuno novi paketi koji će svojim sadržajem odgovoriti na sve vaše zahtjeve. Pakete možete odabrati na osnovu toga da li su vam potrebne dvije, tri ili čak četiri usluge odjednom.

Već dobro poznati Open Duo paketi kombinacija su dvije usluge u jednom paketu. Možete odabrati fiksnu telefoniju uz internet (Open Duo Net), fiksnu telefoniju uz IPTV ili IPTV uz internet (Open Duo IPTV/Net) ili mobilni internet i internet putem fiksne mreže u jednom paketu (Open Duo m:net). U svim navedenim paketima uživaćete u kvalitetu usluge i različitim bonusima.

Ukoliko je vaš izbor Open Trio, dobićete kombinaciju

tri usluge odjednom: fiksnu telefoniju, internet i digitalnu televiziju. Posebno vam izdvajamo nove Trio pakete Standard i Extra, koji imaju mnogo toga zajedničkog: od neograničenih razgovora u m:tel fiksnoj mreži, prijatelj brojeva za povoljnije razgovore u m:tel mobilnoj mreži, interneta brzine 5120/512 kb/s, do tehnološki napredne IPTV televizije budućnosti sa mnoštvom naprednih funkcionalnosti. U sklopu oba paketa na raspolaganju su vam brojni digitalni TV programi sa raznovrsnim sadržajem za svakoga. Ali ono zbog čega je paket Extra - zaista ekstra, jeste bonus od 30 min. besplatnih razgovora prema m:tel mobilnoj mreži, dva dodatna programska paketa (plus, sport ili Pink), kao i besplatno korištenje Pickbox usluge za prva tri mjeseca.

Uz Open Quadro pakete vaše potrebe za komunikacijom biće potpuno zadovoljene, jer pored svega nabro-

janog, tu su još i usluga mobilne telefonije sa bonusima za razgovore prema mts mobilnoj mreži u Srbiji, bonusi za mobilni internet, neograničeni SMS-ovi, te još više dodatnih TV paketa. Posebno izdvajamo Quadro Extra, u kojem, uz mobilnu telefoniju, dobijate bonus od 300 minuta razgovora prema svim mrežama u BiH, 100 minuta prema Srbiji, SMS bez limita, 4 GB mobilnog interneta i dodatni TV paket po vašem izboru.

Tehnološki napredna internet televizija budućnosti - IPTV, s funkcijama snimanja sadržaja, premotavanja i gledanja emisija ispočetka, pauziranja tokom gledanja i funkcijom mozaik za istovremeno gledanje više TV programa, dodatni su razlog zbog kojeg treba da odaberete Open pakete sa IPTV-jem.

Svim korisnicima IPTV usluge, uz dosadašnje brojeve digitalne TV programe sa raznovrsnim sadržajima u osnovnom TV paketu, sada su na raspolaganju i dva potpuno nova premium filmska kanala FilmBox Extra, koji emituje najpoznatije svjetske filmske naslove, bez reklamnih prekida, i FilmBox Plus, koji uz FilmBox Extra raspolaže sadržajima najvećih svjetskih filmskih studija, uz posebnu pažnju ka animiranim filmovima i serijama.

Vašoj pažnji preporučujemo i novi dodatni FilmBox TV paket, koji nudi osam potpuno različitih kanala sa filmskim, dokumentarnim, sportskim, muzičkim i modnim emisijama, ali i programom namijenjenim samo za odrasle, po cijeni mjesečne pretplate od 5 KM (+PDV). Po mnogo čemu jedinstven, dosad neviđen kanal na našim prostorima, FilmBox Arthouse emituje filmove iz cijelog svijeta, uključujući evropske, azijske, nijeme, dokumentarne i američke naslove iz nezavisne produkcije. Tu su i dva kanala Erox i Eroxxx, namijenjena samo odraslima. Zatim, izuzetno

kvalitetan kanal DocuBox, koji vam pruža zadovoljstvo upoznavanja sa svjetskom kulturnom baštinom, divljinom, istorijom i naukom. Mlađim gledaocima preporučujemo style kanal FashionBox, s najnovijim vijestima iz svijeta mode, te kanal 360tuneBox uz koji možete uživati u dobro provjerenom MTV stilu u najnovijem zvuku, muzičkim spotovima i intervjuima selebritija svjetskog kalibra. Sportski kanal FightBox posvećen je borilačkim vještinama sa više od 40 različitih disciplina, dok vam Fast&FunBox nudi mješavinu ekstremnih sportova, počev od automobilskih trka do jedrenja, snouborda, skejtborda i ostalih popularnih sportova.

**POTPUNO!
SENZACIONALNO!**

Vaše je samo da se udobno smjestite ispred svog TV-a i zabava može da počne.

Detaljnu ponudu najnovijih Open paketa pogledajte na stranici open.mtel.ba.

Za više informacija pozovite 0800 50 005.

OPEN PREDSTAVLJA

Zašto m:tel-ova Open Pickbox videoteka?

Odgovor na ovo jednostavno pitanje je još praktičniji: Zato što se običnim pritiskom na dugme pruža mogućnost pregleda više hiljada sati programa, kada god to poželimo, bezbroj puta i bez smaranja kilometarskim reklamama.

PRIPREMIO: PREDRAG LAKETA

zaista je tako, jer gledamo ono što hoćemo, bez čekanja atraktivnih televizijskih sadržaja na brojnim televizijskim kanalima.

„Život se može razumjeti samo unazad, ali se mora živjeti unaprijed“, zapisao je nekada jedan filozof u starom vijeku, naravno, i ne znajući da će tehnologija napredovati takvim tempom da će samo najsmjeliji „ući u okršaj“ sa savremenim tehničkim dostignućima. Ako znamo da je televizija i dalje najmoćniji medij, a jeste, onda je pun pogodak izbor Open Pickbox videoteke.

Korisnici Pickbox-a tako su stavljeni na slatke muke. Izbor novih serija i filmova je veliki, pa više hiljada časova

TV serija, filmskih klasika i TV poslastica, poput Diznijevih crtača, ne mogu nas ostaviti ravnodušnim.

Kako bilo, Pickbox je ulaznica za neograničeno gledanje zanimljivih i raznovrsnih televizijskih sadržaja. Pomenućemo neke:

1. DIZNIJEV SVIJET

Jeste li znali da Diznijeva „Mala sirena“ ima svoja dva nastavka, kao i „Aladin“? Jeste li gledali „Bambi 2“ i „Pokahontas 2: Putovanje u novi svijet“?

Od Diznija nema većeg stručnjaka za magiju, stoga ne propustite 84 predivna naslova i njihove nastavke

koje vam je pripremio Pickbox. Vratite se u djetinjstvo ili razveselite mališane, udite u svijet čiste animirane magije i gledajte odmah sve.

2. ŠERLOK

Uživajte u vrhunskoj gotičkoj priči i pratite najnovije avanture Šerloka i Votsona u posebnom BBC-jevom specijalu koji poznati dvojac smješta u London iz viktorijanskog doba.

3. NAJNOVIJE SERIJE

Seriya „Milijarde“ prati dva holivudska velikana, Pola Džimatija i Damiana Luisa, višestruke dobitnike „Zlatnih globusa“ i EMI-ja u kompleksnoj drami o svijetu visokih finansija i političke moći.

Seriya „Bezgranično“, snimljena prema istoimenom bioskopskom hitu iz 2011, prepuna je akcije i priča o Brajanu Finču, koji otkrije da, upotrijebivši tajanstveni lijek, može da koristi čak 100 odsto svog mozga, što mu daje nevjerovatne sposobnosti, zbog čega FBI odluči da ga iskoristi za rješavanje teških slučajeva.

PICKBOX VAM
DONOSI I
„ZVJEZDANE
STAZE - SLJEDEĆA
GENERACIJA“
(1987-1994)
U KOJOJ
MOŽETE PRATITI
AVANTURE
KAPETANA ŽAN-
LUKA PIKARDA I
NJEGOVE POSADE
NA AMERIČKOM
BRODU
„ENTERPRAJS“
TOKOM 24.
VIJEKA.

Kada završite sa svih sedam sezona „Zvezdanih staza“, na Pickbox-u vas čekaju ništa manje zanimljive „Zvezdana kapija SG-1“, „Zvezdana kapija: Univerzumi“ i „Zvezdana vrata: Atlantis“.

Za gledaoce koji više vole serije čija se radnja odvija na Zemlji, tu su „Sjeme života“ sa Hali Beri, „Heliks“, „Agenti ŠILD-a“ i „Moći“, koje su snimljene prema Marvelovom stripu.

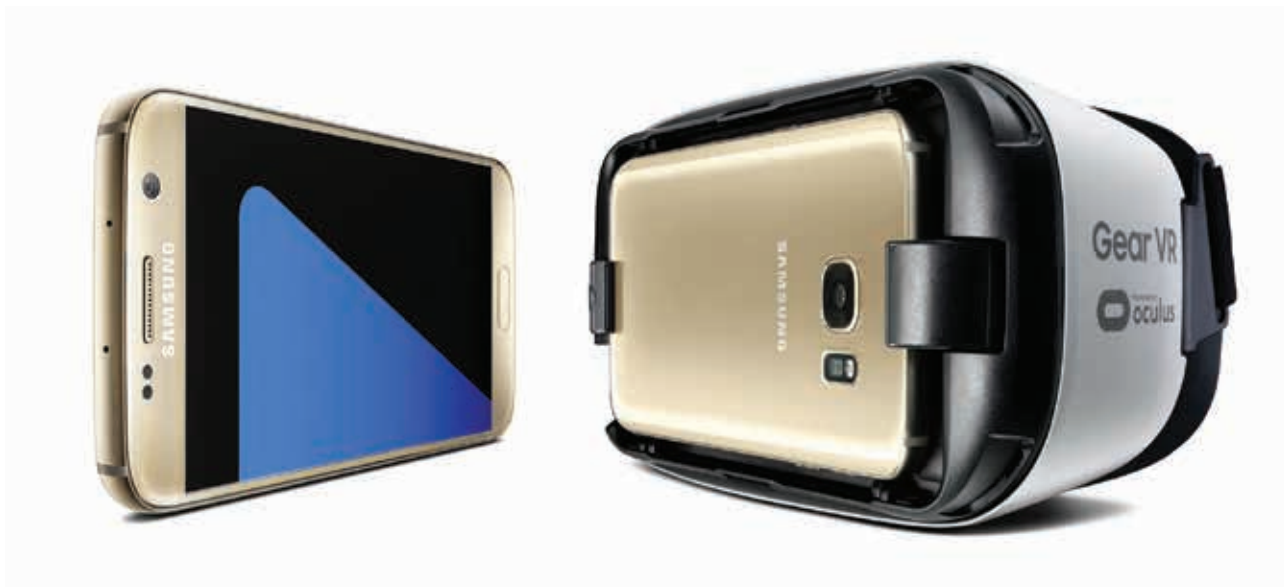
4. NAUČNA FANTASTIKA

Tokom 1997. godine snimljen je jedan od najboljih, najinteligentnijih i najintrigantnijih naučnofantastičnih filmova. Radi se o remek-djelu „Gataka“, koje je takođe svrstano među hiljade časova najboljih filmskih i serijskih sadržaja Pickbox videoteke.

Dakle, svima koji ne mogu dočekati nove filmove i serije iz prebogate ponude svjetske kinematografije, toplo preporučujemo Pickbox videoteku.

Ja sam izabrao, a Vi?

ZVIJEZDA PONUDE

Samsung predstavio novu generaciju **Galaxy pametnih telefona**

Samsung je na Svjetskom kongresu mobilne tehnologije u Barceloni predstavio novitete u Galaxy porodici proizvoda, Samsung Galaxy S7 i Galaxy S7 Edge.

PRIPREMILA: ALEKSANDRA STOJANOVIĆ-LJUBOTINA

Novi pametni telefoni objedinjuju elegantan dizajn i snažne performanse, uključujući napredne mogućnosti kamere, otpornost na vodu i eksternu memoriju, a oba su zasnovana na Marshmallow 6.0 verziji Androida.

„Vjerujemo u svijet koji je vedriji, oštrij, praktičniji i zabavniji. Ostvarujemo tu viziju sa Galaxy S7 i Galaxy S7 Edge-om, objedinjavanjem elegantnog dizajna i funkcionalnosti, uz nenadmašno mobilno iskustvo. Osnajujemo korisnike tehnologijom koja im omogućava da iz života izvuku maksimum i nastavićemo sa pomjeranjem granica mogućeg“, rekao je DJ Koh, predsjednik divizije mobilnih komunikacija u Samsungu.

Galaxy S7 i Galaxy S7 Edge uvode prvu Dual Pixel kameru na pametnom telefonu, koja omogućava snimanje svjetlijih i oštrijih fotografija, čak i u uslovima slabijeg osvjetljenja. Zahvaljujući tom tehnološkom iskoraku, kao i objektivu sa većim otvorom blende i većim pikselima, kamera nudi brže fotografisanje i preciznije automatsko fokusiranje. Preciznije, glavna kamera ima 12 MP, dok će ljubitelji selfija obradovati ona od 5 MP. Novi način rada pod nazivom Motion Panorama donosi pokret uobičajenim panoramskim fotografijama, dajući korisnicima intenzivnije iskustvo fotografisanja.

Telefoni dijagonale ekrana od 5,1 inča kod Galaxy S7, odnosno 5,5 inča kod Galaxy S7 Edge-a, napravljeni su od zaobljenog stakla i metala, u elegantnom dizajnu, osmišljenom da ponudi dugotrajnost i praktičnost uređaja. Bilo da je riječ o poslu ili zabavi, novi ekrani sa funkcijom stalne uključenosti (Always On) korisnicima omogućavaju jednostavno korištenje, bez potrebe za dodiranjem i brigom za propuštenim pozivom ili važnom informacijom. Inače, S7 liniju krase Quad HD Super AMOLED ekran sa visokom rezolucijom od 1,440 x 2,560 piksela. Kako bi iskustvo korištenja bilo na najvišem nivou, Samsung je u svoje vrhunske modele implementirao svoj octa-core Exynos 8890, preciznije četiri jezgra od 2,3 GHz i dodatna četiri od 1,6 GHz.

Novi Galaxy S7 i Galaxy S7 Edge još su praktičniji u svakodnevnoj upotrebi zahvaljujući IP68 otpornosti na vodu i prašinu, bez narušavanja dizajna uređaja. Novi Edge UX meni, dostupan na Galaxy S7 Edge-u, nudi praktičnost i unaprijeđenu efikasnost zahvaljujući prečicama za omiljene aplikacije i funkcije, kao što su pristup elektronskoj pošti, selfiju ili panoramskom načinu rada, kao i mnoštvu drugih funkcija.

Galaxy S7 i Galaxy S7 Edge nude i mogućnost brzog žičnog ili bežičnog punjenja baterije, i to čak 83% za

KLJUČNE SPECIFIKACIJE

- OS: Android 6.0.1 sa TouchWiz-om
- Ekran: Quad HD AMOLED, 1440 x 2560 piksela (S7 - 5,1 inč; S7 edge - 5,5 inča)
- Procesor: octa-core Samsung Exynos 8890
- RAM: 4GB
- Memorija: 32GB + microSD kartica do 200 GB
- Kamera: primarna 12MP, sekundarna 5MP
- Povezivost: LTE, Wi-Fi, NFC, bežično punjenje, Bluetooth 4.2 i GPS

samo 30 minuta. Oba modela opremljena su i tzv. hibridnom „fiokom“ za SIM karticu, koja omogućava umetanje microSD memorijske kartice kapaciteta do 200 gigabajta, za dodatno skladištenje podataka.

Samsung je učinio i znatna poboljšanja hardvera i softvera za još bolje iskustvo igranja na novim uređajima. Snažan procesor i proširen kapacitet baterije omogućavaju više snage za zabavu, dok unutrašnji sastav hlađenja sprečava zagrijavanje uređaja. Game Launcher, novi dodatak za ljubitelje igara, omogućava upravljanje potrošnjom baterije i privremeno isključivanje notifikacija. Dodatno, korisnici mogu snimati svoje iskustvo igranja i dijeliti ekran tokom igre sa prijateljima. Novi Galaxy S7 i Galaxy S7 Edge opremljeni su aplikacijom Vulkan, koja korisnicima omogućava uživanje u bogatoj grafici, uz manju potrošnju baterije.

Preporučujemo vam Moj Mix VIP tarifu, uz koju jedan od ova dva sjajna modela možete nabaviti po cijeni od 1 KM.

Najsrećniji, odnosno najbrži kupci jednog od dva nova Galaxy modela koji su putem m:tel Facebook stranice rezervisali, a potom potpisali ugovor, uz novi telefon su na poklon dobili fantastičan Samsungov Gear VR uređaj. Ove naočale za virtuelnu stvarnost funkcionišu tako što mobilni uređaj postavite u njih i uživanje može da počne. Pred vama je svijet igara, video-snimaka, interaktivnih aplikacija koje nude novo virtuelno iskustvo. Gadget dolazi u bijeloj boji (Frost White) sa dimenzijama od 201,9 x 116,4 x 92,6 mm, i težinom od 310 g, a nudi vidno polje od 96 stepeni. Od senzorske opreme posjeduje akcelometar, žiroskop i senzor blizine, a na telefone se spaja putem microUSB porta.

FRIEND KUTAK

Neograničen fejsbuk za sve frendove

Posjeti besplatno svoju omiljenu društvenu mrežu kad god poželiš

PRIPREMILA: JELENA MAKSIMOVIĆ

Da li je i tebi Facebook postao prva adresa na koju odlaziš svakog jutra kada otvoriš oči? Ne možeš da zamisliš dan u kojem nećeš vidjeti novu fotografiju svog prijatelja, postaviti post, komentar ili kliknuti na lajk?

m:tel ti je svojom novom FRIEND ponudom, koja traje do 1. maja 2016. godine, omogućio da za svoje svakodnevne Facebook aktivnosti ne razmišljaš o dodatnim troškovima.

Sve što je potrebno jeste da nabaviš FRIEND startni paket po cijeni od 4 KM (sa PDV-om), uz koji ćeš, pored 4 KM na računu, dobiti i 30 dana besplatnog korištenja Facebook-a. Pristup Facebook-u aktiviraj putem besplatnog pozivanja koda *141#.

Ukoliko si već dio FRIEND porodice, pozovi servis Moj meni *100# te odaberi i aktiviraj najnoviju „Facebook 30 dana“ opciju koja će te koštati 3 KM (sa PDV-om) i bezbrižno uživaj 30 dana u Facebook druženju. Opciju možeš aktivirati i putem slanja poruke sadržaja FACEON na broj 066 1199 ili putem mobilne aplikacije m:go. Provjeru stanja i vrijeme važenja kupljene tarifne opcije možeš vidjeti u svakom trenutku putem slanja SMS-a sa ključnom riječi FACESTANJE na broj telefona 066 1199.

Ono što dobijaš putem ove FRIEND Facebook ponude je pristup Facebook stranicama i Messenger-u. Možeš da postuješ, lajkuješ, komentarišeš, da se dopisuješ i budeš prisutan na svim Facebook dešavanjima. Međutim, ukoliko želiš da pristupiš linkovima koji će te odvesti izvan Facebook-a, biće ti potrebna kupovina internet tarifnih opcija koje takođe možeš da potražiš i aktiviraš putem servisa Moj meni (*100#).

Podsjećamo te da možeš odabrati četiri opcije za mobilni internet po cijeni od 1 do 10 KM sa rokom važenja od 1 do 30 dana:

- **Net 100 MB** po cijeni od 1 KM* i trajanjem od 1 dan;
- **Net 1 GB** po cijeni od 2 KM i trajanjem od 1 dan;
- **Net 500 MB** po cijeni od 5 KM i trajanjem od 7 dana;
- **Net 1 GB** po cijeni od 10 KM i trajanjem od 30 dana.

*U cijene za kupovinu mobilnog interneta nije uračunat PDV. FRIEND Facebook ponuda vrijedi do 1. maja 2016. godine. Za više informacija pozovi 066 10 10 10 ili posjeti stranicu www.frend.mtel.ba.

**facebook
i messenger
30 dana
3 KM**

Gratis
uz startni
frend paket

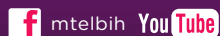
**POZOVI
*100#**
I AKTIVIRAJ SVOJU
facebook 30 dana
OPCIJU

Neograničen fejsbuk za sve frendove!

www.mtel.ba

korisnički servis:
066 10 10 10
Moj meni *100#

Usluga važi 30 dana od dana aktivacije. U cijenu je uračunat PDV.
Za pristup ostalim internet sadržajima možeš aktivirati neku od
internet tarifnih opcija pozivom na *100#.

mtel *imate prijatelje!*

m:i

Multifaktorska autentikacija

PIŠE: DAMIR DIZDAREVIĆ

Proces autentikacije (eng. Authentication) odnosno potvrđivanja i dokazivanja identiteta dešava se svakodnevno. Pokazivanje pasoša ili lične karte jedan je od najčešćih primjera autentikacije u realnom životu. Ovaj proces važno je razlikovati od autorizacije (eng. Authorization), koji obično uslijedi nakon uspješne autentikacije, ali ne i obavezno. Tipičan primjer ova dva procesa je aerodrom - autentikaciju vršimo pokazivanjem pasoša, no sam taj čin nam nije dovoljan da bismo i ušli u avion. Za ulazak u avion potrebna nam je avio-karta (ili boarding pass), čime realizujemo proces autorizacije. Ipak, autorizacija rijetko može da se desi, a da prije toga nije nastupila autentikacija te ista završila uspješno. Niko nas neće pustiti u avion samo sa avio-kartom, niti nam omogućiti da u banci podignemo novac samo sa štednom knjižicom, a bez lične karte. Zato možemo reći da je autentikacija potreban uslov da bi se autorizacija uopšte i pokušala.

Iz naprijed rečenog, vidljivo je da je sam proces autentikacije vrlo bitan i sa bezbjednosne strane izrazito kritičan. U IT svijetu, autentikacija se takođe dešava vrlo često - pri logovanju na računar, na društvene mreže, na e-mail sistem itd. Pri svakom pokušaju pristupa nekom resursu na računaru, na mreži ili internetu uglavnom će biti traženo da se prije toga autentifikujemo, odnosno potvrdimo/dokažemo svoj identitet. I dok u ne-IT svijetu za autentikaciju koristimo ra-

zličita sredstva (poput lične karte, pasoša, rodno lista i sl.), u IT svijetu za autentikaciju koristimo uglavnom kombinaciju korisničkog imena i lozinke (u literaturi se skup korisničkog imena i lozinke često zove kredencijali - eng. credentials). I dok je korisničko ime uglavnom javno poznato, lozinka je zapravo ono na čemu počiva bezbjednost čitavog procesa

autentikacije. Što bolja lozinka, to veća bezbjednost, no praksa pokazuje da većina ljudi prilično loše bira lozinke i time ih čini laganim za pogađanje. Onog momenta kada neko drugi sazna naše korisničko ime i lozinku, može u cijelosti da zloupotrijebi naš identitet na sistemu čije podatke ima. Nekada šteta od toga može biti mala ili nikakva, a nekada veoma velika. Scenarija zloupotrebe je veoma mnogo i njima se ovdje neću baviti. Uglavnom, nijedan nije prijatan. Nije rijedak slučaj da korisnici i svjesno dijele svoje kredencijale sa drugima, što je gotovo uvijek pogrešno, mada i dalje dosta raširena praksa.

Upravo da bi se obezbijedio proces autentikacije i smanjila mogućnost zloupotrebe identiteta, razvijeni su sistemi dvofaktorske ili, nešto opštije, multifaktorske autentikacije. Umjesto korištenja isključivo kombinacije korisničkog imena i lozinike, sada se za autentikaciju traži i neki dodatni faktor. Najčešće se multifaktorska autentikacija bazira na nečemu što korisnik zna (a to su najčešće korisničko ime i lozinka) te na nečemu što korisnik ima odnosno posjeduje - najčešće je to kartica, token, otisak prsta ili u posljednje vrijeme mobilni telefon. Time se postiže značajno bezbjedniji proces autentikacije, jer nije dovoljno znati samo korisničko ime i lozinku, nego je identitet potrebno dokazati na još neki način. Tipičan primjer dvofaktorske autentikacije, poznat i široj javnosti, su e-banking sistemi. Da bi se korisnik prijavio na e-banking ili napravio neku transakciju, potrebno je da upiše svoje korisničko ime, lozinku te broj sa token uređaja ili broj koji mu se u momentu autentikacije pošalje na mobilni telefon putem tekstualne poruke. Na ovaj način, nije moguće logovati se na sistem ako se pored korisničkog imena i lozinke nema sa sobom token uređaj ili mobilni telefon, čime se zapravo postiže multifaktorska autentikacija.

U poslovnim okruženjima, dvofaktorska autentikacije ranije se najčešće sprovodila putem smart kartica. Računari su opremljeni smart card čitačima i da bi se logovalo na računar, bilo je potrebno umetnuti karticu (kao nešto što korisnik ima) i upisati odgovarajući PIN kartice (kao nešto što korisnik zna). Smart kartice su u tom slučaju sadržavale lični sertifikat korisnika koji je verifikovao identitet.

Pojavom i rapidnim širenjem cloud i internet servisa, proces autentikacije postaje sve važniji, te su primjeri implementacije multifaktorske autentikacije sve češći, kako bi se maksimalno zaštitio korisnički identitet, ali i naknadni

proces autorizacije, odnosno pristupa nekom resursu, što obično slijedi nakon autentikacije (koja je rijetko sama sebi svrha). Uvođenje sistema za multifaktorsku autentikaciju te njihova integracija s aplikacijama koje su kritične za poslovanje kompanije ranije je bilo dosta skupo i kompleksno. Danas su takva rješenja mnogo dostupnija, pa je i uvođenje multifaktorske autentikacije, kako za lokalne tako i za internet bazirane servise, mnogo jednostavnije.

Kroz Office365, te Azure AD Premium cloud servise, Microsoft obezbjeđuje već gotov servis za multifaktorsku autentikaciju, koji je moguće integrisati sa većinom cloud servisa, čime se autentikacija na te servise značajno bezbjednosno unapređuje. Sa druge strane, kroz Azure AD Premium servis, moguće je instalirati i multi-factor authentication server u lokalno okruženje, te ga integrisati sa lokalnim servisima, za šta je ranije trebalo instalirati mnogo kompleksnije i mnogo skuplje

sisteme. Na primjer, kroz implementaciju multi-factor authentication servera lokalno, moguće je značajno podići bezbjednost autentikacije za VPN konekcije u lokalnu mrežu. Uspostava VPN veze je i dalje jedan od najčešćih načina za ostvarivanje veze sa lokalnim okruženjem, kada se korisnik nalazi izvan mreže. I dok se ranije autentikacija za VPN obavljala uglavnom samo korištenjem korisničkog imena i

lozinke, danas je moguće taj proces unaprijediti kroz korištenje aplikacije za mobilni uređaj (kroz koju se dodatno potvrđuje identitet) ili korištenjem PIN-a koji se šalje kroz SMS poruku. Sličan sistem može se uspostaviti i za RDP bazirane veze, kao i za druge lokalne aplikacije koje su bezbjednosno kritične.

Logosoft u svojoj LogoBIZ ponudi omogućava kompanijama da na povoljan način dođu do Office365, odnosno Azure pretplata, te da uz mjesečni sistem obračuna, sa minimalnom ili nikakvom početnom investicijom, dobiju na raspolaganje napredne poslovne servise, kao i da poboljšaju funkcionalnost i bezbjednost postojećih. Uspostava multifaktorske autentikacije je jedan od primjera kako se, uz korištenje cloud baziranih servisa, može podići bezbjednost lokalne IT infrastrukture. S obzirom na to da je danas IT neizostavan za svaki vid poslovanja, time je i bezbjednost IT-a ključna za bezbjednost generalno. Zato je vrlo važno da se u tom smislu djeluje proaktivno te da se ne dozvoli da tek pojava bezbjednosnog incidenta bude razlog za poboljšavanje bezbjednosti.

Kroz Office365, te Azure AD Premium cloud servise, Microsoft obezbjeđuje već gotov servis za multifaktorsku autentikaciju

Film i nove tehnologije - ko tu koga inspiriše?

Da li ste u skorije vrijeme išli u bioskop, a da niste gledali 3D film? Da li volite spektakle i blokbastere ili više volite dramu? Čak i najveći ljubitelji filmske priče, koji više cijene radnju, moraju odati poštovanje filmskim efektima u savremenim filmovima. Filmska umjetnost i nove tehnologije dvije su strane istog novčića, međusobno se „guraju“ i razvijaju.

PIŠE: DARKO BAJIĆ

Tehnologija podiže kvalitet i klasičnim filmovima, barem kvalitet filmskih efekata, kako bi dodali cinici. Sa druge strane, produkcija velikih filmova, kao što su „Povratak u budućnost 2“, „Avatar“ i „Ratovi Zvijezda - sila se budi“ forsirali su razvoj tehnologije i čekalo se da potrebne stvari budu izumljene kako bi se ostvarila producentska vizija. Nevjerovatna je posvećenost Džejmsa Kamerona, koji je preko 10 godina čekao pa i sam razvijao nove tehnike kako bi ispričao priču o fantastičnom svijetu Pandora i usput srušio sve filmske rekorde.

Da bi snimio epske scene u filmu „Gospodar prstenova“, Piter Džekson je tražio način da snimi hiljade i hiljade vojnika kako se uvjerljivo bore, što je bio nerješiv problem u filmovima te vrste (osim možda u ruskom filmu „Rat i

mir“ iz 1966. godine, ali to je posebna priča). Problem je riješen upotrebom softvera Massive, koji je kreirao hiljade virtuelnih likova, inteligentnih agenata, koji uz pomoć fazi logike, različito reaguju na okruženje, imaju posebnost u ponašanju i u interakciji jednih sa drugima. Ovaj softver korišten je i u drugim filmovima koje ste gledali, kao na primjer, „Hronike Narnije“, „300“, „Planeta majmuna“ i mnogim drugim.

Posebna priča je film „Minority Report“ iz 2002. godine, čija se radnja događa u futurističkom svijetu 50 godina unaprijed. Režiser Stiven Spielberg konsultovao se sa brojnim ekspertima kako bi mogao dočarati svijet sutrašnjice, pa su tako brojni naučnici, filozofi, umjetnici i arhitekta dali svoje kreativno viđenje budućnosti, ali ne

i samo to. Veoma dobro su predvidjeli i tehnologije koje su prikazane u filmu, a koje u tom trenutku nisu postojale, kao što su korisnički interfejs upravljani pokretima ruke, skeneri mrežnjače, personalizovane reklame, automobili bez vozača, roboti nalik insektima i ostalo.

Ipak, prvo mjesto po broju prikazanih naprava koje se danas stvarno koriste pripada spomenutom filmu „Povratak u budućnost 2“. Tako su krajem osamdesetih godina prošlog vijeka gledaoci vidjeli televizore sa ravnim ekranom, virtuelne naočari, video-pozive, biometrijske geđžete, tablet uređaje, dronove sa kamerom i hands-free kompjuterske igrice. Može se reći da su i filmovi bili izvor inspiracije i značajno su uticali na razvoj tehnologije. Doduše, proizvodnja lebdećeg skejta, čuveni hoverboard, i dalje je samo djelimično uspješna.

Šta donosi budućnost? Novi filmovi koji se snimaju i dalje će podsticati razvoj tehnologije. Premijera filma „Avatar 2“ najavljena je za Božić 2017. godine, ali ne bi bilo iznenađenje da i taj rok bude pomjeren, jer se

tehnologija za ovu produkciju upravo razvija. Džejms Kameron je rekao da je inspiraciju za ovaj film dobio gledajući navigacijske sposobnosti polinežanskih mornara. Poznato je koliko Kameron voli vodeni svijet, postavio je dubinski rekord u svojoj podmornici spuštajući se na dno Marijanske brazde, na dubinu od gotovo 11 kilometara, i može se očekivati da će tu strast i nova tehnička rješenja prikazati u budućim „Avatar“ filmovima.

Razvoj tehnologije nije samo uticao na kvalitet snimanja, već je omogućio mnogo veću bazu filmskih stvaralaca. Nove generacije pametnih telefona, kao što su iPhone 6, iPhone 6 Plus, Samsung Galaxy S6 ili LG G4, omogućuju svima da snime kvalitetan video-materijal. Za vlasnike tih smartfona i ljubitelja sedme umjetnosti, snimanje filmova nikada nije bilo lakše, jer je dodatna oprema - objektivni, stativi, mikrofoni i rasvjeta - sve dostupnija. Novi telefoni podržavaju HD snimanje, a sa kvalitetnom aplikacijom i efektima, obrada snimka izgledaće skoro savršeno, bilo da snimate porodična okupljanja ili polijetanje letećeg tanjira u Prijakovcima.

PRIČE O PRIJATELJSTVU

Plavi telefon

Za srećnije i bezbrižnije djetinjstvo

RAZGOVARALA: ALEKSANDRA ŠOBIĆ

Jedan od načina pomoći najmlađim i najranjivijim članovima društva je otvaranje savjetodavnih linija. Plavi telefon je projekat prvenstveno namijenjen djeci i stoga ne čudi što je kompanija m:tel, kao jedna od kompanija kojima su djeca u fokusu strategije društvene odgovornosti, prepoznala njegov ogroman značaj i pružila mu podršku. O problemima sa kojima se mališani susreću i načinu rada ove linije, razgovarali smo sa Snežanom Jondža, koordinatorkom rada Plavog telefona.

Snežana Jondža, koordinatorka rada Plavog telefona

Plavi telefon je besplatna, anonimna i povjerljiva linija za pomoć djeci. Šta to zapravo znači?

Plavi telefon, savjetodavna linija, pokrenuta je sa ciljem da se djeci pruže savjeti i podrška u teškim i kriznim situacijama, a posebno u slučajevima nasilja i eksploatacije. Budući da je linija prepoznata od strane djece u širem kontekstu, ona je otvorena za sve probleme djece za koje su im potrebni podrška i savjeti. Kada dijete ili odrasla osoba pozove Plavi telefon, ne mora da se predstavi i da nam kaže niti jednu informaciju koja bi mogla da otkrije njen identitet, i to znači da je linija anonimna. To je posebno značajno kada pozivalac želi da prijavi nasilje, da zna da ni tada ne treba da kaže svoje podatke i da prijava nasilja ide na ime Plavog telefona te da je na taj način zaštićen. Plavi telefon je i povjerljiva linija, što znači da sve što se kaže u toku razgovora na Plavom telefonu ostaje između pozivaoca i tima Plavog telefona. Savjetnici potpisuju ugovor o povjerljivosti informacija kojim se obavezuju da nikada nikome neće pričati o samim pozivima niti otkrivati sadržaj poziva. Od 2015. godine, zahvaljujući m:tel kompaniji, Plavi telefon postao je i besplatan za pozive sa svih operatera mobilne i fiksne telefoniju u Bosni i Hercegovini, što je preduslov da svako dijete u BiH koje zna za postojanje Plavog telefona, može da nazove i da razgovara o problemu koji ga muči.

Otkad radi Plavi telefon?

Plavi telefon radi od 18.02.2013. godine, tako da smo u februaru ove godine slavili pune tri godine rada. Plavi telefon

radi kao usluga Udruženja „Nova generacija“, koje je svim svojim aktivnostima usmjereno na promoviranje i zaštitu ljudskih prava, prvenstveno prava djeteta.

Koliko često i sa kakvim problemima se djeca najčešće javljaju?

Plavi telefon je dosad primio 1.400 poziva putem telefona, a odgovorili smo i na preko 60 mail-ova. Od svih poziva, 80% poziva je od strane djece. Najveći broj savjetodavnih poziva tiče se problema različitih oblika nasilja, porodičnih i vršnjačkih odnosa. Djeca zovu da se informišu kako da postupe u različitim situacijama u kojima se nalaze, kako da razgovaraju sa onima koji ih okružuju, kako da se nose sa promjenama koje primjećuju na svom tijelu, kako da pospješe učenje u školi i komunikaciju sa nastavnicima i profesorima. Djeca zovu i da se informišu o temama kao što su seksualni odnosi, rizici koji postoje, zaštita prilikom seksualnih odnosa, a i da preispitaju svoje želje i postavke u vezi sa ulaženjem u seksualne odnose.

Odrasli najčešće zovu da razgovaraju i/ili prijave nasilje nad određenim djetetom ili nad više djece, ali i da razgovaraju o razvojnim problemima koje imaju sa svojom djecom. Česti su pozivi odraslih kada traže različite informacije o radu pojedinih institucija, zakonu i njihovim pravima.

Ko odgovara na dječija pitanja i na koji način im zapravo pomažete?

Na pozive se javljaju savjetnici koji su studenti humanističkih nauka i koji prolaze veoma obuhvatnu edukaciju i trening za javljanje na liniju. Osnovna obuka traje 40 sati, nakon koje se novom savjetniku dodjeljuje mentor s kojim on vježba dok god ne bude spreman za samostalno javljanje, a nakon završene obuke, svi savjetnici imaju redovnu grupnu superviziju dva puta mjesečno, individualnu superviziju po potrebi i redovne doedukacije iz različitih oblasti koje im mogu biti korisne tokom rada na liniji. Mnogo polazemo na to da savjetnici budu kompetentni da pruže podršku i pomoć djetetu, bez obzira na problem zbog kojeg se dijete javi.

Važno je naglasiti da problem ne rješavamo za dete, nego sa djetetom. Kad nas dijete nazove, mi se trudimo da ga saslušamo i da ga pitanjima navedemo da ono samo bolje razumije problem koji ima i da zajedno pronađemo rješenje s kojim će se dijete osjećati dobro i koje želi da primijeni. Jedino ukoliko dijete dobro razumije okolnosti i problem s kojim se suočava i ono samo želi taj problem da riješi na određeni način, mi smo mu pomogli. Ukoliko bismo podsticali dijete da uradi nešto na način za koji mi smatramo da je dobar, a za koji dijete nije spremno, smatramo da ne bismo radili u korist djeteta i da bismo ga stavili u poziciju za koju nije dovoljno osnaženo da bude u njoj, a samim tim ni dovoljno zaštićeno.

Zato rješenje uvijek tražimo sa djetetom, a ne za dijete.

U posljednje vrijeme, u medijima sve više čitamo o ekspanziji vršnjačkog nasilja. Da li ste primijetili povećan broj poziva vezanih za ovu temu? Da li naše društvo čini dovoljno da bi spriječilo ovaj problem?

U februaru smo snimili i pustili video koji govori o problemu vršnjačkog nasilja i pokazuje načine na koje svaki čovjek može da reaguje i da ga zaustavi. Nakon puštanja videa, dobijamo mnogo veći broj poziva i e-mail upita na temu vršnjačkog nasilja. Smatramo da nije dovoljno učinjeno i da se i roditelji i osoblje škola suočavaju sa novom krizom ekspanzije vršnjačkog nasilja, a da sistem nije pripremljen da reaguje adekvatno. Nažalost, tokom prethodnih godina svjedoci smo slučajeva tragičnih ishoda vršnjačkog nasilja. Djeluje da su ovi slučajevi podstakli mnoge da ozbiljnije razmotre ovaj problem, te se nadam da će se više raditi na polju rješavanja problema u narednom periodu. Od prošle godine, kada smo u saradnji sa Dis teatrom uradili predstavu o vršnjačkom nasilju „Znači, imamo problem?!", počeli smo aktivno da se bavimo ovim problemom u javnosti i da radimo na širenju svijesti o problemu vršnjačkog nasilja. Planiramo još niz aktivnosti kojima ćemo raditi na tome da se javnost osvijesti da može da reaguje češće i više nego što misli, kao i radionice sa djecom, predstave, videa i još mnogo toga. Čuće se i vidjeće se, nadamo se.

Plavi telefon je član najveće svjetske mreže za pomoć djeci - Child Helpline International Foundation. Molimo Vas, recite nam nešto više o ovoj mreži. Koliko je važno postojanje ovakve podrške za djecu u svakoj zemlji?

Plavi telefon je u 2015. godini zvanično postao član najveće svjetske mreže linija za pomoć djeci - Child Helpline International Foundation (CHI). Od velikog je značaja da linija za pomoć djeci bude prepoznata od strane ove mreže, jer to prvenstveno govori o kvalitetu rada linije.

CHI je mreža koja postoji od 2003. godine i broji 192 linije za pomoć djeci u 145 zemalja širom svijeta. Tokom prethodnih 12 godina radi na uspostavljanju i jačanju kapaciteta linija za djecu sa ciljem da se svakom djetetu omogući šansa da bude saslušano. CHI prepoznaje da je mreža jaka onoliko koliko i kvalitet rada svakog pojedinog člana, tako da kontinuirano radi na tome da kvalitet linija za djecu bude ujednačen i da svako dijete, kada pozove, zaista dobije pomoć i podršku prilagođenu njemu.

CHI prepoznaje da je od velike važnosti da linija za pomoć djeci postoji u svakoj državi, jer je djeci često veoma teško da pričaju o problemima koje imaju uživo, sa ljudima iz njihovog okruženja. Djeca se plaše da neće biti shvaćena, ne znaju kako bi iznijela problem, stide se ponekad stvari koje im se dešavaju, krivo misleći da su ona kriva za mnoge situacije. Pored toga, dešava se da djeca kažu odraslima iz svog okruženja da im se nešto ružno dešava, a da odrasli to ne prepoznaju i ne povjeruju djeci. Zato je važno da djeca uvijek imaju opciju, da mogu da nazovu, da se ne predstave ukoliko ne žele i da samo pričaju o onome što ih muči.

Dobrodošlica za nove m:stipendiste

Svoje nove stipendiste, kompanija m:tel ugostila je 4. februara 2016. godine u Banjaluci, priredivši svečanu dodjelu stipendija i ovoj generaciji stipendista. Ove godine 22 studenta elektrotehničkih fakulteta u Banjaluci, Sarajevu i Istočnom Sarajevu, kao i Fakulteta elektrotehnike u Tuzli, Fakulteta strojarstva i računarstva i Fakulteta informacijskih tehnologija u Mostaru, ponijeli su titulu m:stipendista, koja im obezbjeđuje mjesečni iznos od 300 KM, ali i šansu da u kompaniji provedu mjesec dana na stručnoj praksi.

PIŠE: SANDRA STANIĆ

Na prijemu za nove stipendiste dobrodošlicu im je poželio izvršni direktor za marketing i prodaju kompanije m:tel Đorđe Mišić, koji je izrazio zadovoljstvo što su i ove godine najbolji studenti šest fakulteta iz BiH postali m:stipendisti. „Već šestu godinu zaredom, m:tel i na ovaj način pruža podršku mladim talentovanim ljudima, trudeći se da im olakša sam proces studiranja, ali i da im ponudi pomoć pri usvajanju praktičnih i korisnih znanja. Ovim mladim talentima, pored novčanog dijela stipendije,

nudimo i svaki drugi oblik podrške na njihovom putu sticanja kvalitetnog obrazovanja. Praksa koju nudimo svojim stipendistima, u trajanju od mjesec dana u kompaniji koja je tehnološki lider u BiH, pokazala se kao neprocjenjiv benefit i šansa za sticanje praktičnih znanja još tokom njihovog studiranja. Na raspolaganje im se stavlja naš stručni kadar, kroz mentorstvo i prijateljsku pomoć u svemu što im je potrebno“, rekao je Mišić i dodao da će kompanija sa istom praksom podrške znanju i obrazovanju nastaviti

i ubuduće. On je naročito istakao i višegodišnju izuzetnu saradnju sa fakultetima obuhvaćenim konkursom, te u vezi s tim zahvalio svim dekanima i profesorima fakulteta u Banjaluci, Sarajevu, Istočnom Sarajevu, Tuzli i Mostaru. Mišić je napomenuo da su upravo profesori sa navedenih fakulteta članovi komisije za izbor m:stipendista: „Uz njihovu pomoć i podršku, u ovih šest generacija m:stipendista, izabrali smo najbolje studente i bili podrška za 148 mladih ljudi koji su najljepša slika naše budućnosti.“

Ono na šta je kompanija naročito ponosna kada je riječ o mladim talentima koji su se našli u redovima m:stipendista jeste i činjenica da za njihov izbor nije uzet u obzir samo prosjek ocjena koji su tokom studija ostvarili, nego i promovisanje vrijednosti koje m:tel naročito ističe i nagrađuje, a to su učešće u humanitarnim akcijama, promovisanje i njegovanje pozitivnih vrijednosti, poput umjetnosti, kulture i sporta.

Svečanoj dodjeli stipendija prisustvovao je i dekan Elektrotehničkog fakulteta u Banjaluci prof. dr Branko Dokić, koji je naročito istakao činjenice o dugogodišnjoj saradnji i prijateljstvu ovog fakulteta i kompanije m:tel. On je naglasio da upravo ovakva vrsta podrške obrazovanju, pored podrške samoj ustanovi, izdvaja m:tel kao kompaniju koja na pravi način ulaže u budućnost, kako mladih talentovanih ljudi, tako i društva u cjelini.

Programi stipendiranja, posmatrani u širem okviru, predstavljaju poseban vid saradnje između visokih škola i velikih kompanija, a omogućuju aktivnu povezanost sistema obrazovanja i poslovnog sektora, kao zaloga za razvoj što kvalitetnijeg budućeg stručnog kadra. Kompanija m:tel je, pored programa stipendiranja studenata elektrotehničkih i fakulteta informacionih tehnologija u BiH, i raznim drugim programima koje u okviru svog društveno odgovornog poslovanja sprovodi, podržala i pomogla veliki broj mladih talenata.

Stipendisti šeste generacije:

1. **ADMIRA HUSIĆ** - Elektrotehnički fakultet Sarajevo
2. **AIDA SINANOVIĆ** - Elektrotehnički fakultet Sarajevo
3. **ALAN MUSLIJA** - Fakultet elektrotehnike Tuzla
4. **ALESSANDRO PERIĆ** - Fakultet elektrotehnike Tuzla
5. **AMINA TIHAK** - Elektrotehnički fakultet Sarajevo
6. **ARMINA IBRIĆ** - Fakultet elektrotehnike Tuzla
7. **BORIS DRAGOJEVIĆ** - Elektrotehnički fakultet Sarajevo
8. **BRANKA PEKEZ** - Elektrotehnički fakultet Banjaluka
9. **EDIN SELIMOVIĆ** - Fakultet elektrotehnike Tuzla
10. **EMINA HUSKIĆ** - Elektrotehnički fakultet Sarajevo
11. **ERMIN KATARDŽIĆ** - Fakultet elektrotehnike Tuzla
12. **MERIMA ČIŠIJA** - Elektrotehnički fakultet Sarajevo
13. **MERISA GOLIĆ** - Elektrotehnički fakultet Sarajevo
14. **MILAN MARIĆ** - Elektrotehnički fakultet Banjaluka
15. **MILICA LEKIĆ** - Elektrotehnički fakultet Banjaluka
16. **MILOŠ STEVANOVIĆ** - Elektrotehnički fakultet Istočno Sarajevo
17. **MLADEN STUPAR** - Elektrotehnički fakultet Banjaluka
18. **SAŠA MIHALJICA** - Elektrotehnički fakultet Banjaluka
19. **SINIŠA ĐURIĆ** - Elektrotehnički fakultet Banjaluka
20. **STEFAN KONČAR** - Elektrotehnički fakultet Banjaluka
21. **VALENTINA VISKOVIĆ** - Fakultet strojarstva i računarstva Mostar
22. **VLADE MALIŠ** - Elektrotehnički fakultet Istočno Sarajevo

Čarolija u Višegradu

PIŠE: SANDRA STANIĆ

Već treću godinu zaredom m:tel je, ovoga puta u saradnji sa kompanijom Samsung, pozvao sve kreativce da osmisle najoriginalniju proslavu novogodišnje noći, od kojih će jedna biti u potpunosti ostvarena kao poklon njenom kreatoru. Na adresu m:tel-a stiglo je više od 60 neobičnih ideja iz cijele BiH, a ove godine žiri je izabrao jednu, koja se izdvojila svojom humanošću i plemenitošću.

Kompanija m:tel naročito se trudi da u okviru svoga društveno odgovornog poslovanja ističe i podržava humanost, kao i istinske vrijednosti društva. Stoga je jedna skromna i plemenita želja koja je stigla na konkurs za novogodišnju zabavu, osvojila srca žirija. To je priča Davora Kaljevića iz Sokoca, emotivno pismo o štíćenicama Zavoda za zaštitu ženske djece i omladine iz Višegrada. „Osnovna ideja je vratiti ljudima vjeru u novogodišnju čaroliju i pokazati da se i pozitivna čuda mogu dešavati. U Višegradu, u Domu za zaštitu ženske djece i omladine, kao u Andersenovoj bajci, živi 178 štíćenica različite životne dobi, djece koju je sudbina obilježila, a ljudi zaboravili, djece čiji osmijesi i pogledi reaguju na najmanji znak pažnje i prijateljstva. Njihova skromnost i zdravstveni hendikep nikoga ne ostavljaju ravnodušnim, a optimizam i duh koji ispoljavaju daje snagu onima koji svakodnevno brinu. Oni ne računaju da će u najluđoj noći neko misliti o njima, niti im pod jelkom ostaviti paketić“, stoji u dijelu pisma koje je Davor poslao na konkurs.

Nakon što je objavljeno da je upravo njegova nesebična želja za štíćenike Doma izabrana da bude i realizovana, te da će novogodišnja čarolija biti oživljena upravo u Višegradu, Davor je skromno rekao:

„Ne mogu opisati koliko se radujem što je m:tel odlučio da obraduje štíćenice Zavoda.“

Pored nezaboravne novogodišnje večeri, fantastičnog vatrometa, predstave, paketića i velike jelke u prostorijama Zavoda, kompanije m:tel i Samsung odlučile su da i na druge načine pomognu ovoj ustanovi i učine da štíćenicama život u ovom domu bude što je moguće lakši. Nabavljen je namještaj neophodan za nesmetano funkcionisanje ove ustanove, a m:tel je obezbijedio i druge prijeko potrebne stvari koje su, po riječima ljudi iz Zavoda, neophodne kako bi se štíćenicama Zavoda omogućilo da na što lakši način podnesu zdravstvene probleme sa kojima se suočavaju svakog dana.

Zoran Vasiljević, direktor Zavoda, bio je dirnut Davorovom nesebičnošću, a kompanijama koje su omogućile realizaciju želje, izrazio je zahvalnost riječima: „Zaista nismo očekivali ovako lijep novogodišnji poklon. Od srca zahvaljujemo kompanijama m:tel i Samsung, i naravno Davoru, jer ono što su učinili zajedničkim snagama i koliko to znači štíćenicima Zavoda, kao i nama zaposlenima, teško je opisati riječima.“

Kompanija m:tel će i dalje nastaviti da pomaže ugroženim kategorijama društva, a spomenuti doček Nove godine bio je pravi način da se sa sviješću o društvenoj odgovornosti započne 2016. godina.

Takođe, kako je na konkursu navedeno da će drugo i treće mjesto biti nagrađeno telefonima Samsung Galaxy J5, stručni žiri je zaključio da bi bilo pravедno da upravo Davor, koji nije poželio baš ništa za sebe, zbog svoje humanosti i empatije, dobije jedan od njih.

Vođenje kampanja u svijetu online zajednica

Digitalni mediji su postali glavno sredstvo komunikacije sa potrošačima. Internet je efikasan, povoljan i precizan način targetiranja odgovarajuće ciljne grupe, pa je većina kompanija svoju pažnju usmjerila upravo na online svijet. Milioni korisnika svakodnevno posjećuju svoje naloge na omiljenim društvenim mrežama, gdje se stvara pogodan prostor za upečatljive marketinške poduhvate.

PIŠE: VANJA PARTALO

Platforme ovog tipa su vrtoglavom brzinom osvojile svijet interneta privlačeći sve veći broj korisnika koji su prvenstveno obuhvatali mlađu populaciju. Nekada izvor zabave, digitalni prostor je postao idealno mjesto za kompanije, koje masovno pokreću stranice na kojima predstavljaju svoje djelatnosti. Na taj način se svrha društvenih mreža značajno proširila i obuhvatila daleko veću ciljnu grupu.

Koje su to društvene mreže koje su nezaobilazne za pokretanje i vođenje kampanja? Prvenstveno, Facebook, najmnogoljudnija društvena mreža ikad, svake godine obara rekorde i trenutno broji preko milijardu korisnika. Marketing eksperti su svjesni da je takvo parče online svijeta idealan prostor za oglašavanje, pa se podrazumijeva da se, pored ličnih profila korisnika, sreće i ogroman

**KORACI U PLANIRANJU
PROMOCIJE NA DRUŠTVENIM
MREŽAMA?**

Razraditi strategiju
Precizirati ciljnu grupu
**Prepoznati
potencijalne rizike**
Inovativan pristup

broj naloga kompanija koje nude svoje proizvode. Content marketing je u usponu i svakodnevno dobija na snazi, a ogromne količine slikovnih sadržaja zatrpavaju mreže kao što su Instagram, Pinterest, Tumblr i druge. Twitter je takođe doživio ekspanziju zahvaljujući svojim kratkim i efikasnim porukama od 140 znakova, što je dalo mogućnost za brzo i efikasno oglašavanje te jačanje brenda.

Nije potrebno da budete profesionalni community manager da biste vodili naloge svojih poslovnih priča na društvenim mrežama, informacije su postale dostupne svima i možete sasvim jednostavno savladati vještinu komuniciranja sa ciljnom grupom uz nekoliko jednostavnih strategija.

Ukoliko odlučite da se predstavite putem neke od ovih zajednica, morate biti svjesni nekoliko bitnih koraka koji će značajno uticati na ishod vaše poruke. Prvenstveno, bitno je razraditi strategiju kao i za sve druge aktivnosti od značaja. Iako vas ovaj vid oglašavanja neće mnogo koštati u finansijskom pogledu, pogrešan nastup vas može koštati vašeg imidža, što može nositi dugoročne posljedice po vaš brend. Dakle, pored toga što ćete detaljno isplanirati korake svoje strategije, bitno je razmotriti potencijalne rizike i djelovanje u slučaju istih. Ovaj način razmišljanja i planiranja će vas poštediti glavobolje u budućnosti.

Možda je najbitnija stavka targetiranje. Prije nego što se upustite u svijet online zajednica, bitno je da precizirate ciljnu grupu. Potrebno je imati posebnost predstavljanja i težiti ka inovativnosti. Cilj je kreirati sadržaj koji intrigira, ali ujedno reflektuje vaš brend. Na ovaj način temeljno gradite svijest o vašem proizvodu.

Čuli ste za hashtag (#)? Razni brendovi nastoje da kreiraju i imaju reprezentativan hashtag koji će zajedno sa korisnicima moći koristiti na svim društvenim mrežama, a kojim će predstavljati isključivo svoje djelovanje. Takođe, na ovaj način možete kanalisati interakciju sa svojom ciljnom grupom i držati fokus potencijalnih potrošača na brend koji predstavljate.

Ukoliko vas interesuje kako slične strategije izgledaju u realnosti, obratite pažnju na neke od najuspješnijih marketing strategija na društvenim mrežama zabilježanim u 2015. godini po izboru magazina The Times. Da li ste čuli za #BendTheRules kampanju kompanije Hewlett Packard? Inicirana u 2014. godini, a uspješno nastavljena i naredne godine, ova kampanja privukla je ogromnu pažnju korisnika. „Ideja je bila da pronađemo kreativne ljude u društvenim medijima, pružimo im odgovarajuće ‘alate’ i pozovemo ih da budu što kreativniji u njihovom

korištenju u narednih šest sekundi“, izjavio je Rob Le Bras-Braun, predsjednik marketing odjela u kompaniji HP. Video-snimci u kojima su prikazane akrobate koje preskaču s automobila na kamion koji je u pokretu, trče u zapaljenom odijelu ujedno noseći HP-ove uređaje pokazali su se kao pun pogodak. Fokus kampanje je prebačen na mladu populaciju, a učešće uticajnih lica u ovoj kampanji je doprinijelo njenom nevjerovatnom uspjehu.

Među najuspješnijim kampanjama našla se i ona pod nazivom „Refreshingly Honest“ kompanije Honest Tea. Jednostavno, a opet dovoljno provokativno pitanje „Koji se grad odlikuje najvećim indeksom nacionalnog poštenja (National Honesty Index)?“ poslužilo je kao odličan korak da se javnost pokrene i zaintrigira. Otvoreno je 27 privremenih radnji na udarnim lokacijama u nekoliko gradova, koje su poslužile kao mjesta gdje je tražen odgovor na postavljeno pitanje. Izabrane mreže za ovu kampanju su Instagram i Twitter, a rezultat je bio neočekivano uspješan. Spoj ove vrste fizičke i online promocije je približio brend korisnicima i dodatno popularizovao aktivnosti ove kompanije.

Slični primjeri su očit dokaz da nije uvijek potrebno mnogo finansijskih resursa niti kompleksnih scenarija da bi se sprovele uspješne kampanje. Jasno definisana ciljna grupa i analiza potreba njenih članova uglavnom su dovoljni da se realizuju aktivnosti koje će plasirati čak i najmanje brendove u zvjezdano nebo online zajednice. Budite svjesni mogućnosti koje internet pruža i pažljivo planirajte vaše nove marketing poduhvate u svijetu društvenih mreža.

Isprobali smo novog Hitman-a

Hitman se vratio na velika vrata, prerušen u čistača sa žicom za klavir u ruci, naravno!

PIŠE: MONDO

Nije bilo lako prihvatiti veliko odgađanje Hitman igre nakon što smo je isprobali „iza zatvorenih vrata“. Čekanje se konačno isplatilo, makar djelimično, kroz beta test igre koji dolazi nešto manje od mjesec dana prije izlaska pune verzije. Zanimljiva odluka IO Interactive-a dovela je do toga da beta zapravo bude prolog za finalno izdanje i donese dvije uvodne misije.

Hitman se vraća 20 godina u prošlost da upozna svog dugogodišnjeg „poslodavca“ Dajanu Brnvud i to prvi put. U prvoj misiji eliminišete Kalvina Ritera na krizeru, dok će vas druga misija odvesti put vojne baze u kojoj je potrebno da „za glavu skratite“ sovjetskog špijuna.

Ukratko - igra izgleda i „igra se“ sjajno. Kao što možete da vidite, grafika je izvanredna i iako „tihim ubicama“, gladnim dobrog gejmplaja, možda nije toliko bitno, Hitman djeluje kao interaktivni film. Zapravo, ujedno će biti zabavno vama kao igraču i svima onima koji će pratiti dešavanja preko ramena. Ako ništa drugo, upriličićete im bolji Hitman filmski ugođaj nego što je najnoviji bioskopski film to uspio da uradi.

Jedna od glavnih izmjena, odnosno evolucija u odnosu na prije je to što neprijatelji sada mogu biti sumnjičavi prema vama, čak i kada ste prerušeni. Sistem je doživio premijeru u Hitman: Absolution, ali je ovoga puta podignut na viši nivo, realističniji je i jednostavno - bolji. Naravno, neće svako biti sumnjičav, posebno ne sporedni likovi, ali će obezbjeđenje, vojnici i drugi, od kojih se to upravo i očekuje, moći da prozru kroz vašu naivnu facu i uniformu čistača toaleta. Manja zamjerka može se uputiti tome što AI nije uvijek najpametniji, ali ipak je ovo beta, vjerujemo da će ti problemi biti riješeni do punog izdanja.

Ako možemo odmah da se pozabavimo i negativnim stranama novog gameplay-a, to je zasigurno pomoć igraču po pitanju toga na koje načine može da eliminiše protivnike.

Jedna od glavnih vrijednosti Hitman-a leži u tome da sami razmislite kako možete da završite misiju, dok je ovoga puta to od vas „oduzeto“, jer će vam igra ponuditi raznorazne scenarije i mogućnosti prije nego što izvršite asasinaciju. Znatno bi bolje rješenje bilo da ove mogućnosti saznate po završetku zadatka.

Sa strane performansi, igri se malo šta može zamjeriti. Mape su velike, posjeduju stotine kompjuterski vođenih likova, a sve i dalje funkcioniše besprijekorno. Efekti su sjajni, grafika izvrsna i frejm rejt zbog svega toga nimalo „ne pati“. Pravo je uživanje šetati se (skrivati?) naokolo, prisluškivati protivnike i istraživati sve prostorije, okruženje i načine da napredujete.

Hitman-u treba hit igra. Čini se da je na pravom putu da je i dobije. Izvođenje, grafika, sve zaslužuje maksimalnu pohvalu u trenucima kada ovaj tip igara nije „na cijeni“. Jedina veća zamjerka može se uputiti epizodnom sistemu izdavanja misija, što je nešto što ne vole baš svi igrači koji bi da odjednom, odmah, imaju priliku da završe naslov. Sve zavisi od toga kako na to gledate.

Podsjećamo, najavljeno je da će igra izaći tokom marta za PlayStation 4, Xbox One i naravno PC, a drugari iz ComputerLandGames-a spremaju preorder akciju za igru pa sačekajte još malo prije kupovine ako želite neke gotivne bonuse.

Petnaest filmova koji su „unakazili“ knjige

Jeste li ikad rekli sebi: „Kako su samo upropastili knjigu filmom?“ Niste jedini, predstavljamo vam pisce koji su to rekli za filmove po sopstvenim djelima!

Ovo su filmovi za koje su pisci dali dozvolu ili su čak sami učestvovali u kreativnom procesu ekranizacije, ali su se grdno pokajali pošto su filmovi, po njihovom mišljenju, ispalili grozno!

1. „Let iznad kukavičjeg gnijezda“

Uprkos činjenici da ovaj film važi za kulturni i da je pokupio pet „Oskara“, autor romana Ken Kesel bio je zgrožen adaptacijom svog djela.

Iako je prvobitno bio uključen u proces adaptacije scenarija, napustio je produkciju zbog „kreativnih razlika“ sa rediteljem Milošem Formanom. Kesel je kasnije rekao da mu se nije dopadao Džek Nikolson u glavnoj ulozi, i navodno je mijenjao kanal svaki put kada je film prikazivan na televiziji da se ne bi ponovo iznervirao.

2. „Forest Gump“

Vinston Grum bio je bijesan zbog činjenice da je iz njegovog bestslera „obrisan“ dobar dio zapleta i da je film napravljen kao dječji, bez eksplicitnijih scena ili čak izraza koje je koristio u knjizi. Film je osvojio šest „Oskara“, a Grum je narednu knjigu počeo rečenicom: „Nemojte nikada da dozvolite da neko snimi film po vašoj životnoj priči.“

3. „Ptice“

Iako je kratka priča Dafne di Morije poslužila samo kao okvirna osnova za kulturni horor Alfreda Hičkoka,

spisateljica se ipak javno protivila konačnoj verziji u svakoj prilici koja joj se pružila. Smetalo joj je i to što je radnja iz Kornvola prebačena u Kaliforniju.

4. „Meri Popins“

Sukob Volta Diznija i P.L. Travers bio je toliko poznat da je o njemu snimljen i film „Spasavanje gospodina Benksa“. Traversova je zahtijevala da u filmu ne bude ni pjevanja ni animacije - ako ste gledali „Meri Popins“, znate da u filmu maltene nema ničega osim te dvije stvari - i preplakala je premijeru kada je vidjela konačnu verziju.

5. „Doručak kod Tifanija“

Glavni problem Trumana Kapotea bio je izbor glavne glumice. On je priču pisao sa Merilin Monro u glavi, a izbor je pao na Odri Hepbern.

„Najgori kasting ikada. Povraća mi se kada pomislim na film“, svojevremeno je izjavio Kapote.

6. „Intervju sa vampirom“

Kada je En Rajs saznala da će Lestata igrati Tom Kruz, nazvala je taj izbor „potpuno bizarnim“.

„Ovo nikada neće upaliti“, rekla je ona tokom snimanja.

Ipak, kada je pogledala Kruza u možda jednoj od najboljih uloga koje je ikada ostvario, promijenila je mišljenje. To se ne bi moglo reći za film...

7. „Kraljica prokletih“

Rajsova je u više intervjuva rekla da je nastavak njene priče „kasapljenje“, i zamolila fanove serijala da film ni slučajno ne pogledaju.

8. „Beskrajna priča“

Mihael Ende bio je užasnut filmom po svojoj fantastičnoj dječijoj knjizi do te mjere da je insistirao da se njegovo ime nigdje ne napiše. Smatrao je da je kompletna unutrašnja logika priče nestala tokom „sjeckanja“ romana, a film je nazvao „ogromnom paradom komercijalnog, plastičnog kiča“.

9. „Lolita“

Vladimir Nabokov saradivao je sa Stenlijem Kjubrikom na adaptaciji romana, ali skoro ništa od njegovih izmjena nije bilo usvojeno. Iako je bio nominovan za „Oskara“ za adaptaciju scenarija, javno je izjavljivao da je film ispao kao „prikaz puteva širom zemlje iz horizontalne perspektive nesrećnog putnika kola Hitne pomoći“.

10. „Stražari“

Alan Mur nije fan ni drugih adaptacija svojih djela - „V kao vendeta“, „Liga izuzetnih džentlmena“, ali ga je film

„Watchmen“ iz 2009. potpuno raspametio.

„Proklinjem i ovaj grozni film, i sve vezano za njega“, izjavio je jednom Mur. Odbio je da primi novac za ustupanje likova i priče i nikada nije pogledao film.

11. „Isijavanje“

Stenli Kjubrik ponovo „napada“! Stiven King je adaptaciju svog romana iz 1977. nazvao „filmom koji je snimio čovek koji previše razmišlja, a premalo osjeća, i zbog toga ne umije da prenese priču koja bi trebalo da vas zgrabi za gušu“. Najveće zamjerke imao je na činjenicu da je lik Džeka Torensa promijenjen iz korijena, kao i kraj.

12. „Vili Vonka i fabrika čokolade“

Roald Dal toliko je pobjesnio zbog verzije filma iz 1971, da je u testamentu napisao da zabranjuje da se nastavak ikada snimi. Zato fanovi njegovih djela nikada nisu gledali filmsku verziju knjige „Čarli i veliki stakleni lift“.

Ko zna šta bi mislio o rimejku sa Džonijem Depom...

13. „Američki psiho“

Bret Iston Elis imao je dvije ključne zamjerke na filmsku verziju svog romana. Prvo, „knjiga je o svijesti, i to se ne može pretočiti na veliko platno“. Drugo, rediteljka Meri Heron je žensko, i kao takva „ne može neutralno i objektivno da se bavi umjetnošću“.

14. „Ajkula“

Piter Benčli zamjerio je Stivenu Spilbergu to što je napravio hepiend - u romanu naučnika Hupera pojede ajkula koja zatim umre. U filmu on preživljava.

15. „Šarlotina mreža“

Kada je E.B. Vajt potpisao ugovor sa studiom „Hana Barbera“, imao je dva zahtjeva. Prvo, on mora da odobri

„Ovo nikada neće upaliti“, rekla je En Rajs tokom snimanja „Intervju sa vampirom“

finalni dizajn pauka Šarlot. Drugo, film nikako ne smije da bude mjuzikl. Naravno, napravili su mjuzikl i na sebe navukli gnjev pisca.

Warcraft igra besplatno gledaocima filma?

Ili su bar takve glasine počele da kruže bespućima interneta...

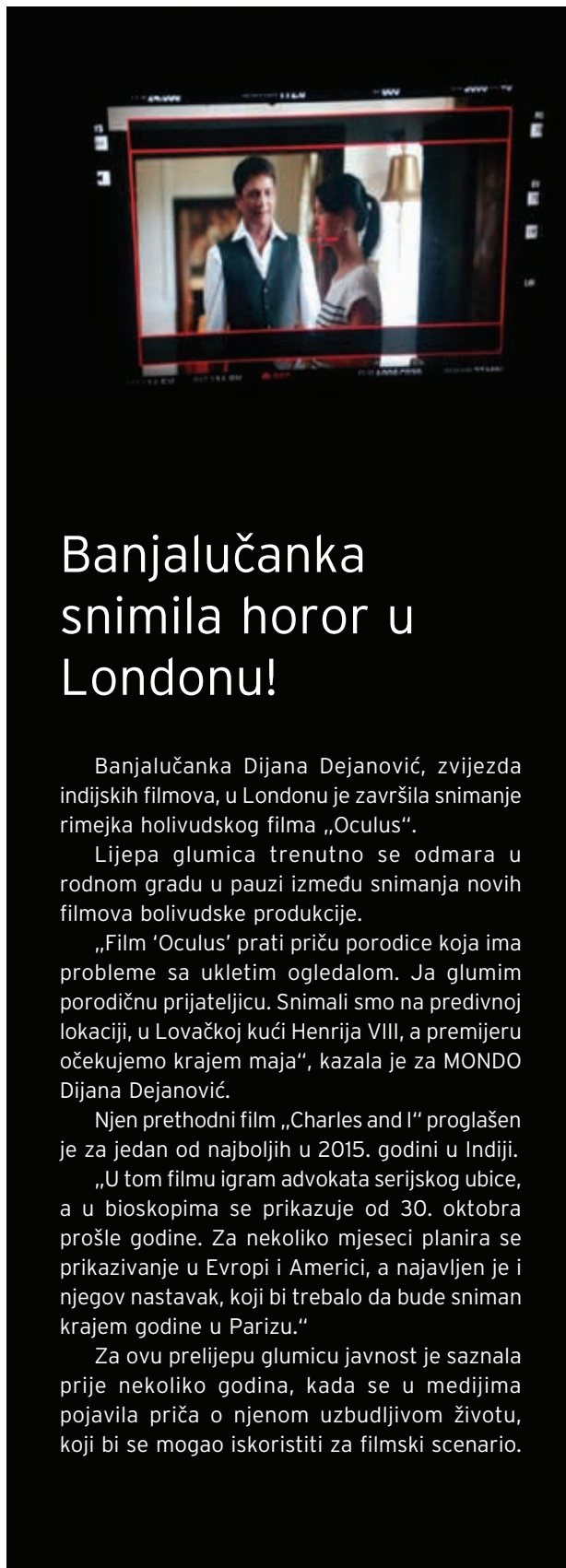
Naime, jedan korisnik sajta Reddit navodi kako je od Blizzard-a dobio anketu u kojoj kompanija razmatra da ponudi besplatan primjerak igre World of Warcraft uz svaku kupljenu kartu za „Warcraft“ film.

Navodni Ultimate movie edition igre sadrži osnovnu igru i sve ekspanzije zaključno sa posljednjom, Warlords of Draenor. Pored ovoga bi se dobijao i jedan mjesec gratis igranja koji se uvijek dobija uz novi primjerak World of Warcraft-a, kao i neimenovani in-game predmet. Imamo i screenshot pomenutog e-maila, a lako ćete primijetiti jednu grešku u kucanju koja je i podigla sumnju da je ovo uopšte zvanična Blizzard poruka:

Ispostavilo se da ovo zaista jeste e-mail koji je Blizzard poslao uključujući i grešku "Litch" u Wrath of The Lich King. To je potvrdio korisnik Araxom, koji radi u tehničkoj podršci za WoW.

Da li će zaista Blizzard poklanjati WoW uz svaku ili samo uz premijernu kartu za film, ostaje još da vidimo. Ovaj potez može da donese novi veliki talas igrača u WoW-u, ali isto tako i da djeluje kao očajnički potez studija starog četvrt vijeka da vrati staru slavu igri. Kako biste uopšte dokazali da ste gledali film, možda slanjem fizičke ulaznice na adresu Blizzard-ovog HQ-a?

Mnogo pitanja, a na samo jedno znamo odgovor - „Warcraft“ film u bioskope stiže 10. juna ove godine.

Banjalučanka snimila horor u Londonu!

Banjalučanka Dijana Dejanović, zvijezda indijskih filmova, u Londonu je završila snimanje rimejka holivudskog filma „Oculus“.

Lijepa glumica trenutno se odmara u rodnom gradu u pauzi između snimanja novih filmova bolivudske produkcije.

„Film ‘Oculus’ prati priču porodice koja ima probleme sa ukletim ogledalom. Ja glumim porodičnu prijateljicu. Snimali smo na predivnoj lokaciji, u Lovačkoj kući Henrija VIII, a premijeru očekujemo krajem maja“, kazala je za MONDO Dijana Dejanović.

Njen prethodni film „Charles and I“ proglašen je za jedan od najboljih u 2015. godini u Indiji.

„U tom filmu igram advokata serijskog ubice, a u bioskopima se prikazuje od 30. oktobra prošle godine. Za nekoliko mjeseci planira se prikazivanje u Evropi i Americi, a najavljen je i njegov nastavak, koji bi trebalo da bude sniman krajem godine u Parizu.“

Za ovu prelijepu glumicu javnost je saznala prije nekoliko godina, kada se u medijima pojavila priča o njenom uzbudljivom životu, koji bi se mogao iskoristiti za filmski scenario.

OTVORENA VRATA

m:tel poslovnice u novom ruhu

PIŠE: MILICA STOJAKOVIĆ

U ovom broju predstavljamo poslovnice u Brčkom, koja je nedavno dobila novo ruho, i jednu od najmlađih m:tel poslovnica, novootvoreno prodajno mjesto u Bijeljini.

Ove dvije poslovnice su dekorisane u skladu sa najsavremenijim trendovima funkcionalnosti i dizajna, te vam dolazak u poslovnice pruža sasvim novo korisničko iskustvo i čini da se osjećate ugodno i dobrodošlo u našim prostorijama.

U m:tel poslovnicama se možete upoznati s aktuelnim ponudama kompanije te na licu mjesta isprobati neke od izloženih najsavremenijih mobilnih telefona i tableta koji se nalaze u ponudi m:tel-a. Poslovnica pruža usluge mobilne i fiksne telefonije, usluge interneta, Open IPTV usluge, prodaju mobilnih i fiksnih aparata, reklamacije te informacije o svim ostalim uslugama kompanije m:tel.

Prepušćićemo fotografijama da kažu više od hiljadu riječi...

*Radno vrijeme poslovnica u Brčkom i Bijeljini je od **8 do 20** časova, a subotom od **8 do 15** časova.*

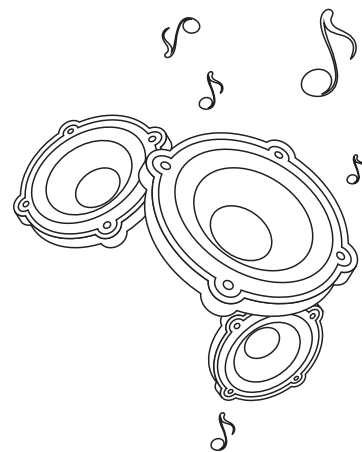

m:tel poslovnica u Brčkom dobila novo ruho

*Novootvoreno prodajno mjesto
u Bijeljini, jedna od najmlađih
m:tel poslovnica*

m:uzika

Dejvid Bouvi

- najsvjetlija "crna zvijezda" muzičkog neba

PIŠE: SAVO DRAKULIĆ

Muzički svijet se još uvijek oporavljao od šoka koji je izazvao odlazak pokretačke energije benda Motorhead u decembru prošle godine. Rokenrol je izgubio Lemija Kilmistera, legendarnog basistu i vokala spomenutog trija.

Dva dana kasnije stigla nam je i 2016. godina, a njeni prvi dani bili su obećavajući. Željno se iščekivao nadolazeći album jednog drugog Engleza, jednako fantastičnog i originalnog muzičara i autora kao što je bio i Lemmy. Stilizovan kao "★" ili "Blackstar" je dugo najavljivao, a nakon što su singlovi učinili neizdrživim dolazak tog 8. januara, internet je ponovo učinio svoje. Samo nekoliko dana prije zvaničnog objavljivanja još jednog remek-djela velikog Dejvida Bovija, album je procurio, te se kao vatra krenuo širiti po globalnoj mreži.

Istini za volju, radilo se o neizmiksovanim verzijama pjesama, što je samo dodatno pojačalo kompletnu euforiju oko Bouvijevog "najbouvijevskog" albuma ikada.

Na Dejvidov 69. rođendan, "Blackstar" je napokon i zvanično objavljen, ali njegov autor je samo dva kasnije napustio ovaj svijet, i nije dočekao da vidi kakve će posljedice ostaviti novo remek-djelo.

Labudova pjesma

O Bouviju bi se mogli napisati romani, a kamoli o njegovima inkarnacijama kao što su Ziggy Stardust, Aladdin Sane, Thin White Duke ili Major Tom. Mnogo toga je re-

čeno o njegovom životu, mnogo toga i o njegovoj bolesti koju je pažljivo sakrio od svih i koja ga je na kraju i poslala na vječno putovanje. Ipak, nije zgoreg da se kaže nešto o "Blackstar"-u, albumu koji po mnogima ima daleko dublja i mistična značenja. Ovdje se, dakako, misli na kompletnu koncepciju izdanja, a ne samo na puka vokalno-instrumentalna rješenja.

Već smo spomenuli da Bouvi nije uživao da uživa u uspjehu "Blackstar"-a. Ili je, možda, za razliku od svih nas tačno znao šta će desiti?

Treba li podsjetiti da je nešto ranije u pjesmi "Lazarus" poručio: "Look up here, I'm in heaven" ("Pogledaj gore, u raju sam")? Naznake o svojoj skoroj smrti Bouvi je, po svemu sudeći, sakrio(?) u kompletan "Blackstar", pa iako se možda nekima čini da su u pitanju samo povremene slučajnosti, činjenice govore drugačije. "Blackstar" je bez ikakve sumnje Bouvijeva "labudova pjesma", a to što je on bio toga svjestan, ovoj kolekciji pjesama daje vrijednost nemjerljivu ocjenama recenzenta.

Elvisova "crna zvijezda"

Ime "Blackstar" se takođe povezuje sa rakom sa kojim se muzičar borio, ali je njegovo značenje u ovom slučaju daleko značajnije za Bouvija. Ono se odnosi i na naziv "skrivena planeta", za koju se vjeruje da će udariti u Zemlju i izazvati apokalipsu. Ime se koristi i u fizici, a označava prelazno stanje između zvijezde u kolapsu i stanja singulariteta, odnosno stanja beskonačne vrijednosti. I ovo donekle ima smisla, ukoliko je Bouvi sebe vidio kao zvijezdu u kolapsu, koja će u stanje singulariteta ući nakon njegove smrti.

Spomenimo i da se malo poznata pjesma Elvisa Prislja zove upravo tako, a govori o smrti. Stihovi kažu da kada čovjek vidi svoju crnu zvijezdu, zna da je njegovo

Simbol crne zvijezde u sebi sadrži konačnost, tamu, jednostavnost, što reprezentuje i Bouvijevu muziku

vrijeme došlo. Bouvi je smatrao Prislja svojim velikim herojem. Jesmo li spomenuli da su obojica rođeni na isti dan?

Teško da je slučajnost i to što je baš "Blackstar" bio prvi Bouvijev album koji nije imao njegovo lice na omotu. Osim toga, crna zvijezda je sa omota vinilnog izdanja isječena, odnosno nema je.

Tu je i grafičko pismo na dnu omota, koje izgleda kao razbijena zvijezda, a ovim šifrovanim pismom navodno je ispisano Bouvi, dok se na internetu mogu naći još luđe teorije. Po jednoj od njih, ime Dejvidovog posljednjeg album nije samo referenca na Elvisa. Unikod karaktera crne zvijezde ★ je U+2605. Majk Ronson, gitarista Bouvijevog benda "The Spiders from Mars", koji je takođe izgubio borbu sa rakom, rođen je 26. maja. Dovoljno ludo?

Tama i okultizam

Racionalniji prikaz pruža Džonatan Barnbruk, dizajner omota albuma, koji objašnjava da crna zvijezda, zapravo, sugeruje konačnost.

"Bouvi je bio čovjek koji se suočava sa svojom smrtnošću. Simbol crne zvijezde, umjesto napisanog 'Blackstar' u sebi sadrži konačnost, tamu, jednostavnost, što reprezentuje i njegovu muziku".

Barnbruk je istovremeno odbacio i sumnjičavost skeptičara u pogledu ovog jednostavnog dizajna.

"Mnogo ljudi je reklo kako je to smeće od naslovnice kada se album pojavio, te da je trebalo pet minuta kako bi

se takvo nešto dizajniralo. Ali, mislim da upravo tu postoji nerazumijevanje oko jednostavnosti. Dizajn vinilnog izdanja pokazuje dublju priču, jer je crna zvijezda isječena tako da prikazuje ploču iznutra. Činjenica da vidite ploču kao fizičku stvar koja je izložena ogrebotinama čim 'oživi', takođe je njegov komentar o konačnosti i smrti", zaključuje Barnbruk.

Pjesmu "Blackstar" otvaraju stihovi: "In the villa of Ormen" (u vili Ormen). Ovo je ujedno i naziv Tumblr profila, koji se pojavio 20. novembra 2015, samo dan nakon što pušten video za pjesmu. Vremenski rok postova ukazuje na to da je ga je napravio neko od fanova, ali nekoliko postova nagovještavaju spot za pjesmu "Lazarus", koja je objavljena šest sedmica kasnije. Ipak, profil je još uvijek aktivan, ali i pored toga se ne može jasno tvrditi da iza njega ne stoji neko je bio veoma blizak Bouviju.

Ormen takođe znači i zmija, stvorenje koje se pominje u spisima okultiste Alistera Kroulija, sa kojim je Bouvi bio opsjednut 1970. godine. U pjesmi "Blackstar" dio teksta "at the centre of it all", odražava poznati dio Kroulijevog rituala koji se zove Sadržna zvijezda. Isto tako, crno-srebrna odjeća koju Bouvi nosi u spotu "Lazarus" je ista kao ona koju je Bouvi nosio na omotu albuma "Station to Station", a na kojem on crta "Drvo života" inspirisano Kroulijem.

Nasljednik "Blackstar"-a

Bilo ovo navedeno tačno ili ne, činjenica je će Bouvi kao neponovljiva ličnost još dugo intrigirati ljude, posebno jer se ovakve teorije oko "Blackstar"-a svakog dana umnožavaju. Ali, ne samo to. Kako stvari stoje, još će nas Dejvid iznenađivati.

Ako je suditi po šuškanjima, imaće moju još mnogo čemu da se radujemo, bar kada su Bouvijeve kompozicije u pitanju. Naime, prema nekim izvještajima, Bouvi je prije svoje smrti pripremio niz antologija, koje će biti objavljivane tokom godina pred nama.

Štaviše, prvo od ovih izdanja trebalo bi da se pojavi već naredne godine, a ove ploče su, navodno, podijeljene u ere, ali neće nužno biti objavljivane hronološkim redom. Ono što je svakako najzanimljivije, ova izdanja bi trebala da uključuju i prethodno neobjavljivane radove.

Teško da je slučajnost to što je baš "Blackstar" prvi Bouvijeve album bez njegovog lica na omotu

Naime, dok su se mediji i javnost zanimali albumom "Blackstar", Bouvi je uveliko radio na potpuno novom materijalu nekoliko sedmica prije smrti, pa čak stigao snimiti i demo-verzije pet kompozicija.

U svakom slučaju, nebo može biti srećno - došlo je novog stanovnika; ni manje ni više nego onog koji ima moć da stvori svoju zvijezdu, pa makar ona bila plaćena životom samim.

m:

POSLOVNI SVIJET

BUDUĆNOST KONTROLISANA
GESTOVIMA

TEMA BROJA

Gestovi šalju touch screen u istoriju

Kada su računari u pitanju, komandni mehanizmi su prešli dugačak put od DOS prompt-a, preko miša, pa sve do raznih perifernih uređaja za igranje. Šta je sljedeće u tom nizu?

PRIPREMIO: SAVO DRAKULIĆ

U posljednjih 20 godina svijet je doživio revoluciju zahvaljujući mobilnom telefonu i virtuelnom svijetu koji postoji uz njega. Ova virtuelna stvarnost pruža mnogim ljudima i svojevrsan odmor, u njoj oni mogu biti ko god žele i šta god požele. Kao rezultat toga, softverske kompanije stalno obnavljaju i razvijaju svoju tehnologiju, kako bi korisnicima obezbijedile najinovativnija iskustva.

Neki će reći da je sljedeća velika stvar glas, ali proizvodi kao što su Siri, Cortana i Google Now još su prilično često i komično „izgubljeni u prevodu“. Zato će vam oni upućeniji kazati da budućnost pripada kontroli pomoću gestova i u tom kontekstu praćenju pokreta korisnika.

Naime, glasovne komande i prepoznavanje govora jednostavno se suočavaju sa previše problema. Činjenica

je da su ljudi veoma često u javnom prostoru i ne žele da ih neko čuje. Takođe, veći dio vremena okruženi su okolnom bukom, što pravi velike poteškoće računaru koji treba da izolira tačan audio stream, odnosno glas korisnika.

Iako su gestovne komande relativno nov koncept, to je nešto na čemu se radilo i radi se svakodnevno, doslovno i u momentu dok čitate ove redove. A, šta je uopšte kontrola gestovima i zašto je to tako revolucionarno? Softver za prepoznavanje gestova je u suštini računar, telefon ili drugi elektronski uređaj, koji je u stanju da interpretira čovjekove pokrete i prevede te pokrete u komande. Sad već i sami uviđate - mogućnosti su beskrajne.

To da su mogućnosti zaista beskonačne, davno su shvatili i proizvođači ovakvog softvera i hardvera, a ovi programi i uređaji definitivno će biti u fokusu u 2016. godini, jer na svojevrsan način mogu spojiti AR i VR, odnosno proširenu i virtuelnu realnost. Naravno, riječ je o najaktuelnijim trendovima ove godine.

Među njima se nalazi i kompanija Nod Labs, koja najavljuje svoj najnoviji proizvod - Project Goa, fokusiran na VR. Goa uključuje dva kontrolera u vidu prstena pod nazivom Backspin, koji rade sa svim glavnim smartfoni-

ma, a stanica za punjenje služi i kao diskretna kamera za precizno praćenje pokreta glave i ruku.

„Postavili smo sebi izazov da pratimo ljudske intencije sa tačnošću ispod milimetarskog nivoa, dok istovremeno pokušavamo da se riješimo nekih rogovatnih instrumenata koji su obično potrebni kako bi se tako nešto izvelo. Project Goa je kompletno rješenje mobilnog praćenja, koje je jednostavno za korištenje i pristupačno, te će podstaći inovativne programere sadržaja za izgradnju velikog mobilnog VR svijeta“, tvrde iz ove kompanije.

Inače, kompanija Nod iza sebe ima već istoimeni i prilično uspješan prsten za kontrolu. Pomoću Nod prstena i uz pomoć unaprijed programiranih senzora, korisnici su mogli komandovati konkretnim akcijama. Jedan od prvih testova bio je na polju interneta stvari.

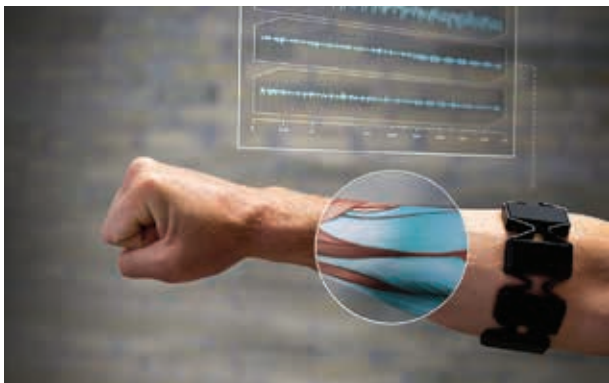
„Dokazali smo naše teorije sa Nod prstenom. Željeli smo da razdvojimo kompjuter, displej i ulazne komande. Upalilo je i sad idemo dalje“, kažu iz Nod-a.

Da bi svijet ekrana osjetljivih na dodir uskoro mogao izumrijeti, dokazuje i Myo narukvica. Ona suštinski „čita“ mišićnu aktivnost vaše podlaktice, gdje je korisnik postavlja, te dopušta kontrolu nad tehnologijom bez

Softver za prepoznavanje gestova je u suštini računar, telefon ili drugi elektronski uređaj, koji je u stanju da interpretira čovjekove pokrete

dodira i samo uz pokrete ruku i kretanje. Kako je Myo fokusirana na bežično upravljanje tehnologijom, uz pomoć nje se može kontrolisati dron, Sphero robot kugla ili muzički plejer. Naravno, to je samo djelić mogućnosti, pa tako korisnici mogu kontrolisati digitalni svijet gestovima, bilo da pretražuju internet, puštaju video-zapise, koriste aplikacije i slično.

Da ovakva tehnologija ulazi i u domove, dokazuje i kompanija Elliptic Labs, koja je predstavila novi način za interakciju sa pametnim kućnim uređajima. Njihov novi EASY IoT (Internet of Things) softver predstavlja kontrolu pokretom za pametne kućne uređaje, kao što su razni termostati i kuhinjski aparati, ali i za kontrolu osvjetljenja i bezbjednosnih sistema, a to je samo djelić mogućnosti ovog projekta. Najveća zanimljivost je u tome što EASY IoT koristi ultrazvučnu tehnologiju za kontrolu pokreta korisnika.

„Ultrazvučna tehnologija je veoma svestrana i stvara razna rješenja za kućnu upotrebu, a ovo što mi radimo je samo početak“, smatraju u Elliptic Labs-u.

Naime, EASY IoT koristi ultrazvučnu detekciju kako bi probudio uređaje i omogućio gestovne komande. Kada uređaj povezan sa EASY IoT detektuje prisustvo osobe ili ruke, on se prebacuje u aktivni režim i čeka na gestovnu komandu. Korisnik tada može napraviti specifične pokrete kako bi kontrolisao taj uređaj.

Ni automobilska industrija nije ostala imuna na ovaj trend, pa najnoviji koncept automobila iz BMW-a omogućava putnicima da koriste pokrete rukom kako bi, recimo, kontrolisali grijanje ili infotainment, tj. sistem za informisanje i zabavu, a pomoću njega mogu poslati izdaleka i komande pametnim kućnim uređajima, što sad već zvuči kao automobil budućnosti.

BMW-ova kabriolet varijanta i8 hibridnog sportskog automobila koristi evoluciju kontrole pokreta AirTouch, videnu i u prethodnoj seriji. AirTouch koristi senzore ugrađene u kontrolnoj tabli pored centralnog informacionog displeja automobila, a oni „kupe“ trodimenzionalne pokrete ruku, omogućavajući vozaču da gestovima komunicira sa infotainment sistemom, bez ostavljanja otisaka prstiju na LCD ekranu.

Zapravo, i vozač i suvozač mogu aktivirati AirTouch i obojica ga mogu koristiti za odabir i kontrolu navigacije, zabavu i funkcije telefona, koristeći gestove na prostoru između centralne konzole i retrovizora.

Za kraj, spomenimo i sve popularniju kompaniju Leap Motion, koja vam, ukratko, omogućava da manipulišete virtuelnom i proširenom stvarnošću, kao i svojim računarom. Naravno, sad se već podrazumijeva

- bez dodirivanja ičega. Za to vam je potreban maleni uređaj koji se zove Leap Motion kontroler, a kompanija je nedavno predstavila i novi prateći softver po imenu Orion. Oni zajedno čine sistem za praćenje rada ruku, koji funkcioniše zajedno sa VR naočarima.

Oni koji su imali priliku da isprobaju Orion, kažu da je riječ o dosad neviđenom VR iskustvu. Nije ni čudo, s obzirom na to da je Orion-ova manipulacija objektima i okolinom nevjerojatno intuitivna i visoko osjetljiva, što je ogromno poboljšanje u odnosu na prvi Leap Motion. Preciznije, u poređenju s ovim, Microsoft Kinect je sasvim obična igračka.

Jedno je sasvim sigurno: ono što je nekada bio hardver, sada je softver, a granica koja odvaja stvarni i virtuelni svijet nikad nam nije bila bliža. Takoreći, na jedan pokret ruke.

Kako tehnologija mijenja **biznis**

PIŠE: DEJAN TRNINIĆ

Nove tehnologije su posljednjih godina promijenile, ne samo privatni segment naših života, već su jednako uticale i na poslovni svijet. Brojne inovacije u svijetu hardvera i softvera ubrzale su način komunikacije, a samim tim omogućile i efikasnije

poslovanje, te promijenile svijet biznisa kakav smo dosad poznavali.

Mobilnost i savremena IT rješenja unaprijedili su poslovanje i povećali produktivnost, kako za velika,

tako i za mala i srednja preduzeća. Razvoj velikih sistemskih softvera u potpunosti je olakšao poslovanje, pa su specijalizovani programi tako našli svoje mjesto u preduzećima u kojima imaju veoma široku primjenu i namjenu. Gotovo je nemoguće u 21. vijeku zamisliti organizaciju koja ne koristi sve blagodati moderne tehnologije, bilo da se koriste za svakodnevno obavljanje poslova, komunikaciju ili nešto treće.

Nedavno istraživanje u kojem su proučavana očekivanja zaposlenih i tinejdžera, otkrilo je veliki jaz između ove dvije grupe ispitanika. I dok su današnji zaposleni mišljenja da su kancelarijski sto, fiksni telefon, olovka i papir glavni alati na njihovom radnom mjestu, nove generacije razmišljaju potpuno drugačije. Većina njih vidi pametne telefone kao ključni alat za poslovanje, a aplikacije za dopisivanje i video-pozive kao neizostavni dio svakodnevne komunikacije.

Rezultati istraživanja govore da preduzeća još posluju po tradicionalnim principima u kojima glavno mjesto u svakodnevnom radu zauzimaju desktop računari, štampači i faks mašine. Za mlade ljude ove tehnologije su zastarjele, jer su odrasli uz moderne uređaje i društvene mreže, pa funkcionišu na potpuno drugačijem principu. Oni ne smatraju da radno mjesto i vrijeme moraju biti fiksni, jer im smartfon, brzi internet i mnoštvo aplikacija nude potpunu slobodu. Obavljanje posla za njih podrazumijeva rad od kuće ili u pokretu, odnosno gdje god se nalazili i sve dok imaju signal mobilnog telefona i pristup internetu.

Mobilnost i fleksibilnost najbolje opisuju buduće shvatanje pojma biznisa. Novi stil poslovanja podrazumijeva i virtualne kancelarije, poslovanje u oblaku i plaćanje putem mobilnih uređaja. Vještačka inteligencija, robotizacija, virtualna realnost i asistenti, zauzimaju sve više mjesta, ne samo u proizvodima potrošačke elektronike, već i u poslovnom svijetu.

Posljednjih godina rapidno raste realizacija transakcija sa mobilnih telefona i kompjutera. Mogućnost plaćanja sa bilo kojeg mjesta, u bilo koje vrijeme, uveliko olakšava poslovanje. Lični asistenti na mobilnim uređajima i računarima napreduju krupnim koracima i, zahvaljujući mašinskom učenju, sve su „pametniji“ i olakšavaju potrebe korisnika, tako da i ova tehnologija postaje sastavni dio poslovnog života.

Virtualna realnost, osim što je u svijetu potrošačke elektronike, ulazi i u svijet biznisa, pa se tako VR uređaji koriste i u poslovne svrhe, olakšavajući posao inženjerima i projektantima. Vještačka inteligencija i robotska tehnologija iz godine u godinu postaju sve sofisticiranije. Roboti su među prvima svoje mjesto pronašli u proizvodnji.

Predviđanja govore da će sve veći broj robota i razvoj vještačke inteligencije u budućnosti još više mijenjati ljude u obavljanju poslova.

Stručnjaci iz Microsoft-a još prošle godine predvidjeli su da će, između ostalog, Internet of Things, Cloud Computing i Big Data rješenja transformisati način poslovanja kakav je dosad postojao.

Internet of Things ili internet stvari, otvara nove mogućnosti i najbolje se može opisati kao mreža fizičkih objekata, u rasponu od malih nosivih uređaja (poput pametnih satova) do čitavih zgrada u koje su ugrađeni internet, softver i senzori. Internet stvari omogućavaju mrežno povezivanje i razmjenu podataka između objekata. U budućnosti će svaki od ovih uređaja međusobno komunicirati. Ova tehnologija ima ogroman potencijal pa se predviđa da će rast sa sadašnjih šest milijardi do 2020. godine dostići čak 21 milijardu povezanih uređaja.

Big Data prikuplja i analizira velike količine informacija u realnom vremenu i pruža važne uvide i izvještaje. Namijenjen je prije svega velikim kompanijama, a primjenu pronalazi u svim industrijama, posebno onim iz svijeta telekomunikacija i finansija. Big Data predstavlja kombinaciju tehnologije i mašinskog učenja s analitikom podataka. U praktičnost analize podataka uvjerali su se u industriji, jer je sada moguće dobiti procjenu tržišnih trendova, s obzirom na to da „veliki podaci“ nude veoma precizna predviđanja.

Cloud Computing omogućava da se podaci, programi i fajlovi ne nalaze fizički u nekom prostoru (ili jednom računaru) već da su postavljeni u „oblaku“ na serverima. Zaposleni tako na jednostavan i siguran način mogu pristupiti fajlovima sa bilo kog mjesta. Popularni „oblaci“ već su prihvaćeni u svakodnevnom poslovanju, jer su za njihovo korištenje potrebni samo kompjuter i pristup internetu. Zahvaljujući ovom načinu rada, kompanije mogu da posluju agilnije i efikasnije.

Kao što se može zaključiti iz navedenog, uz pomoć novih tehnologija i onih koje će uskoro biti dostupne, otvaraju se potpuno nova vrata u poslovnom svijetu. Nove mogućnosti promijenice način poslovanja pa sa sigurnošću možemo reći da tehnologija mijenja biznis i da će u budućnosti poslovanja biti moguće uraditi dosad nezamislive stvari.

U savremeno poslovanje uvode se vještačka inteligencija, virtualna realnost i asistenti, poslovanje iz „oblaka“ i još mnogo toga.

Da li je moguće pobijediti pirateriju na internetu?

PIŠE: DEJAN TRNINIĆ

Besplatna muzika, filmovi, programi i drugi sadržaji djeluju primamljivo za korisnike interneta širom svijeta, ali problem predstavlja to što su oni ilegalni. Skidanje sadržaja sa interneta naročito je popularno u slabije razvijenim zemljama, u kojima korisnici interneta, usljed slabije platežne moći, posežu za ovim vidom dolaska do sadržaja. Sa druge strane, mnogi korisnici interneta gaje kulturu „neplaćanja“ različitih online sadržaja, pa je, osim onih koji ne žele da plate sadržaje, puno onih koji ih postavljaju.

Mukotrpana borba zaštitnika autorskih prava i pobornika slobode interneta u posljednje vrijeme sve je veća i čini se da će u ovoj godini biti na svom vrhuncu. Pirati su se krajem prošle godine morali oprostiti od jednog od najpoznatijih torrent sajtova YTS-a, popularnijeg kao YIFY. U svojih pet godina postojanja stekao je brojne poklonike piratskih sadržaja, ali je u novembru 2015. godine, usljed brojnih pritisaka, morao položiti oružje i oprostiti se od miliona ljubitelja, mahom filmskih sadržaja.

Najveći javni tracker koji je bio pokretan upravo od strane YIFY-jevog operatera ugašen je od strane američke agencije MPAA. Sa preko 50 miliona ljudi povezanih u svakom trenutku Demonii je bio najveći torrent tracker, pa je uz gašenje YTS-a ovo dodatno dodalo so na ranu. Druga vijest koja je skoro u isto vrijeme rastužila brojne pirate je ona o kraju besplatne online platforme za gledanje ovih

sadržaja - Popcorn Time-a. Aplikacija, bazirana na torrentima, bila je naročito omiljena širom svijeta, jer je omogućavala jednostavno pregledanje sadržaja, bez potrebe za pronalaskom torrent fajlova i programa za preuzimanje. Kako je naveo jedan od kreatora Popcorn Time-a, na taj potez se odlučio zbog nagomilanih pravnih problema i posvetio se novom (legalnom) projektu.

Vjerovatno najpoznatiji svjetski torrent sajt za ilegalno skidanje sadržaja Pirate Bay više puta je gašen i ponovo pokretan, ili se pojavljivao na novom domenu. Krajem 2014. godine u medijima je odjeknula vijest da je švedska policija upala u prostorije Pirate Bay-a i oduzela računare i servere zbog kršenja autorskih prava. Jedan od osnivača sajta Peter Sunde je uhapšen i jedno vrijeme je proveo u zatvoru. U nedavno objavljenom intervjuu, između ostalog, rekao je da je bitka za internet izgubljena i da

trend ide u samo jednom smjeru - prema zatvorenom i jače kontrolisanom internetu.

Koliko je piraterija rasprostranjena i koliko je postala globalni fenomen, pokazuje podatak da Google dnevno prima preko 1.500 zahtjeva za uklanjanje sumnjivih URL-ova sa svog pretraživača i to u jednom minutu, što iznosi oko 25 zahtjeva po sekundu i oko 2.160.000 dnevno, što je duplo u odnosu na isti period godinu ranije.

Ovome treba dodati da se u posljednje vrijeme pojavilo nekoliko novih igrica sa zaštitom koju je nemoguće probiti ili je teža pa zahtijeva mnogo više vremena nego što je to bio slučaj ranije. Najnoviji sistemi zaštite koriste specijalni kod, koji se konstantno mijenja, pa predstavlja problem i najspretnijim hakerima.

Portal Torrent Freak u predviđanjima za 2016. godinu, kada je piraterija u pitanju, navodi i mogućnost isključivanja sa mreže korisnika koji se bave piraterijom. Ovo potkrepljuje činjenica da je poznata muzička kuća BMG dobila sudski spor protiv jednog internet provajdera koji je dužan da joj isplati 25 miliona dolara. Rusija, zemlja u kojoj je stopa piraterije među najvišim na svijetu, pridružila se EU u borbi protiv piraterije i blokirala najveće torrent sajtove. Da pirate čeka teška godina, pokazuje i lista specijalizovanog portala Torrent Freak o najpopularnijim torrent sajtovima na internetu, koja je iz godine u godinu sve mršavija, pa se u izboru za 2016. godinu našlo još nekoliko aktivnih sajtova sa upitnom budućnošću. Oni koji svakodnevno posjećuju sajtove prijavljuju da

su povremeno nedostupni, odnosno da se dešavaju sporadična rušenja. Google Chrome i Mozilla blokirali su, u toku prošle godine, u nekoliko navrata torrent sajt Kickass Torrents zbog malvera.

Borba između onih koji smatraju pirateriju krađom intelektualne svojine i autorskih prava i onih koji se zalažu za slobodu dijeljenja sadržaja i dalje će trajati sa neizvjesnim ishodom. Iako „torentaši“, priznaju da su pretrpjeli veliki udarac, većina ih smatra da bitka nije završena i da će piraterija na internetu uvijek postojati, odnosno da će joj zakonski biti nemoguće u potpunosti stati u kraj.

Jedan od mogućih scenarija je i taj da vlasnici softvera jednostavno ponude besplatno svoje proizvode i usluge. Odluka Microsoft-a da svoj najnoviji operativni sistem učini besplatnim za sve korisnike, pa čak i za one koji su imali piratske verzije popularnog softvera, iznenadila je mnoge. Kompanija koja je možda i najviše bila na udaru piraterije, odlučila je da svoj sadržaj ponudi potpuno besplatno. Nisu rijetki muzičari koji takođe svoje pjesme i albume nude za besplatan download.

Problem sa dijeljenjem sadržaja i torrentima je to što su često idealno mjesto za distribuciju neželjenog softvera, koji može oštetiti računare i mobilne uređaje. Kao legalna varijanta video-streaminga u posljednje vrijeme su popularni servisi poput Netflix-a, Hulu-a i Amazona u SAD-u, a kod nas dostupnog Pickbox-a, koji nudi mogućnost gledanja najnovijih serija i filmova, uporedo sa gledaocima u Americi i svijetu.

Microsoft sve nade polaže u Windows 10

Windows 10

PIŠE: DEJAN TRNINIĆ

Microsoft je odlučio da skрати vijek Windows 7 i 8.1 operativnim sistemima, bar kada je riječ o predinstaliranim verzijama koje se isporučuju uz nove računare. Kompanija je odabrala 31. oktobar 2016. godine kao datum koji označava kraj isporuke na PC-ima koje će pokretati OS Windows 7 i 8.1.

Windows 7 pojavio se 2009. godine i ubrzo postao najpopularniji i najrasprostranjeniji Windows u istoriji, dok je „osmica“, uz brojne porođajne muke, izašla 2012. godine, da bi je godinu kasnije naslijedila naprednija 8.1 verzija.

Iako ovo na neki način predstavlja početak kraja ere PC-a sa instaliranim Windows 7 i 8 operativnim sistemima, Microsoft je za Windows 7 predvidio podršku do 2020. godine, a za Windows 8.1 sve do 2023. godine. Ipak, od oktobra ove godine neće više biti moguće kupiti računar sa starim operativnim sistemima, jer će sve uređaje koji se u prodaji pojave nakon tog datuma pokretati Windows 10.

Microsoft, dakle, sve nade polaže u Windows 10. Kada je u pitanju posljednji OS, podaci govore u njegovu korist, jer je za prvih šest mjeseci svoje mjesto pronašao na preko 200 miliona uređaja. Time je postao drugi Windows po popularnosti svih vremena, pretekavši kulturni Windows XP. Ispred najnovijeg Windows-a sada se nalazi samo

neprikosnovena „sedmica“, koja je još instalirana na više od polovine računara u svijetu.

Kompanija ima ambiciozne planove koji uključuju da se Windows 10 nađe na milijardu uređaja do 2017. godine. Najrasprostranjeniji softver na svijetu ušao je u četvrtu deceniju života (Windows 1.0 predstavljen je 1985. godine), a kako bi sačuvao lidersku poziciju, aktuelnu verziju odlučio je, na opšte iznenađenje, ponuditi potpuno besplatno.

Pored ovoga, Microsoft se bori i na frontu mobilnih platformi, sa androidom i iOS-om, pokušavajući da Windows 10 Mobile ubaci u što više mobilnih uređaja. Međutim, podaci sa početka ove godine govore o tome da prodaja ide loše. Uprkos lansiranju novih Lumia 950, njihova prodaja se prepolovila za samo godinu dana. Pored toga, najavljeni update na „desetku“ za starije Lumia telefone sa Windows Phone 8.1 ne ide prema planu i odgađa se već nekoliko puta.

Na ovo treba još dodati mogućnost da Microsoft ugasi seriju smartfona koju je preuzeo kupovinom od Nokije i sve snage usmjeri u sopstveni model. Softveraški div već duže vrijeme radi na predstavljanju svog samostalnog mobilnog telefona, Microsoft Surface-a, koji bi uskoro trebalo da ugleda svjetlost dana.

Polovinu poslova u Japanu preuzeće roboti

PIŠE: DEJAN TRNINIĆ

Napredak tehnologije već nekoliko godina, svakim svojim novim korakom, čovjeka čini suvišnim u određenim sferama poslovnog života. Širom svijeta su robotizovane kompanije već neko vrijeme dio naše stvarnosti, ali da li je moguće da roboti u potpunosti zamijene čovjeka?

Svjesni smo automatizacije svjetske ekonomije, ali u Japanu bi stvari mogle postati toliko ozbiljne da bi polovina radne populacije ove zemlje u narednih 20 godina mogla biti zamijenjena robotima. Rezultati su ovo skorašnjeg istraživanja analitičke kompanije Nomura Research Institute, sprovedenog u saradnji sa stručnjacima sa Oxford-a, na uzorku od 600 zanimanja.

Istraživanje je sprovedeno na bazi kreiranog algoritma koji je ispitivao nivo kreativnosti potrebne radniku za obavljanje zadatog posla. Rezultati su pokazali da bi čak 49 odsto ispitanih zanimanja moglo biti kompjuterizovano.

Stručnjaci sa ovog instituta zaključili su da bi roboti i vještačke inteligencije mogli zamijeniti ljudsku radnu snagu na poslovima koji ne zahtijevaju visok nivo kreativnosti i/ili posebnih znanja, dok će u poslovima za koje su ovakve kvalifikacije neophodne, čovjek i dalje ostati neprikosnoven.

Prema zaključcima ovog ispitivanja, ukoliko se zateknete u Japanu za dvadesetak godina, lako se može desiti da u sklopu velikih industrijskih kompleksa zateknete samo robote, da ih vidite kako obrađuju oranice ili vam na šalteru zaprimite ili čak dostave neku pošiljku.

Istraživanje je donijelo i utjehu za određenu vrstu poslova, zaključivši da sve one profesije čija je suština podučavanje drugih, predavanje ili čak i pisanje, u dogledno vrijeme ipak neće moći da budu zamijenjene robotizovanom radnom snagom.

Japan je i danas, kada je u pitanju robotika, mnogo iznad ostatka svijeta. Tako su roboti i vještačka inteligencija, već u posljednjih nekoliko godina, proširili svoju ponudu zanimanja u ovoj zemlji.

Naime, u Japanu su već testirani roboti taksi vozači, recepcionari u tržnim centrima i hotelima, pa čak i TV voditelji, a japanski zvaničnici najavili su i razvijanje modela robotizovanih medicinskih sestara.

IREX, najveći sajam robotike u svijetu, održan je nedavno u Tokiju. Među prikazanim sistemima plesali su humanoidi i

specijalno dizajnirani roboti, čija je uloga da starijim osobama život učine jednostavnijim.

Naravno, jasno je da će era robotizacije zavladata i ostatkom svijeta, zbog čega su istraživači Nomura Research Institute-a dobijene rezultate i uporedili sa rezultatima do kojih su ranije došli njihove kolege sa Oxford-a. Poređenja su pokazala da su rezultati dobijeni u Japanu nešto viši od onih iz Velike Britanije, gdje je ovaj procenat iznosio 35 odsto, ali i iz Sjedinjenih Američkih Država, gdje iznosi 47 odsto. Institut je, takođe, naglasio da su u pitanju samo hipotetički proračuni i da prilikom njihovih izračunavanja u obzir nisu uzimani socijalni faktori, koji svakako nisu zanemarljivi.

U Japanu se već sada mogu čuti pritužbe građana na to da im roboti uzimaju sve više poslova i da je socijalni uticaj ovakvog tehnološkog napretka negativan, ali su japanske vlasti čvrsto opredijeljene za nastavak robotizacije. Oni opravdanje za ovakvu politiku pronalaze u tome da će postizanjem višeg stepena automatizacije poslova i dolaskom robota radnika, čovjek radnik moći da se oslobodi mehaničkih i započne neke mnogo kreativnije i bolje plaćene poslove. Koliko ima istine u prognozama ovog istraživanja i uvjerenjima vlasti, ostaje da se vidi u godinama koje dolaze, a za koje već treba da se pripremamo. Japan će zasigurno biti preteča revolucije automatizacije, ali ukoliko se ista pokaže kao uspješna, vrlo lako i brzo će zahvatiti i ostatak svijeta.

SONY

Mogu uslikati više uspomena bilo gdje

Konačno, elegantan, vodooporan*
pametni telefon sa 2 odlične kamere
i baterijom koja traje 2 dana** za svakoga

XPERIA M4
Aqua

sonymobile.com/Xperia-M4-Aqua

*Uređaji Sony Xperia M4 Aqua su vodooporni i zaštićeni od prašine dok god su ispraćena neka jednostavna uputstva: svi portovi i zaštitne čvrsto zatvoreni; telefon nije moguće potopiti u vodu dubine preko 1,5m ili na period duži od 30 minuta; telefon je moguće koristiti isključivo u vodi koja ne sadrži dodatne hemijske supstance. Uređaj se ne smije koristiti u morsknoj vodi ili bazenima koji sadrže morsku ili hlorisanu vodu. Zloupotreba i neodgovarajuća upotreba će dovesti do ukidanja garancije. Telefon posjeduje Ingress Protection rejting IP65 i IP68. Kako bi se informisali šta ovo znači, kao i za više informacija, posjetite <http://support.sonymobile.com/global-en/dm/waterproof>. Imajte na umu da Xperia M4 aqua ima otvoren USB ulaz za konektovanje i punjenje. USB ulaz treba biti potpuno suh prije nego telefon uključite na punjenje, ukoliko je telefon bio izložen vodi. ** Trajanje baterije je mjereno u skladu sa Sony Mobile Communications AB's profilom korištenja pametnih telefona, definisanom u septembru 2014. godine tako da predstavlja tipičan režim aktivnog korištenja prosječnog korisnika, što uključuje, ali nije ograničeno, na brojne standardne scenarije (pozive, slanje SMS poruka, pristup Webu, pristup društvenim mrežama, igranje, slušanje muzike, snimanje fotografija, gledanje online video sadržaja, snimanje i reprodukcija video materijala). Sony je zaštitni znak ili registrovani zaštitni znak kompanije Sony Corporation. Android, Google Chrome i Google Play su zaštitni znaci u vlasništvu Google Inc. Playstation je registrovani zaštitni znak Sony Computer Entertainment Inc. ©2015 Sony Mobile Communications Inc. Sva prava zadržana.

BRENDVI KOJIMA VJERUJEMO

LG G5

prvi modularni
telefon na planeti

PIŠE: SAVO DRAKULIĆ

Baš kao i konkurencija, kompanija LG odlučila je da na posljednjem okupljanju Mobile World Congress (MWC) predstavi nestrpljivo iščekivani pametni telefon LG G5, koji krase potpuno novi dizajnom. Osim elegantnog, metalnog unibody kućišta sa klizno izmjenjivom baterijom, G5 donosi modularni tip dizajna za još bolje iskustvo upotrebe. Uz kolekciju prapatnih uređaja nazvanih LG Friends, G5 se može transformirati, recimo, u digitalni fotoaparata ili Hi-Fi plejer. Tu su i brojne druge novosti, pa krenimo redom...

Prije svega, LG G5 nudi brojne druge inovacije dizajnirane kako bi napravile revoluciju u današnjem mobilnom stilu života. Opremljen je jakim i energetski efikasnim procesorom Qualcomm Snapdragon 820, koji nudi napredne funkcije kao što su 64-bitni rad, grafički procesor Adreno 530 i Hexagon DSP za još bolju energetsku efikasnost, te dvostruki Qualcomm Spectra - 14-bitni procesor

za vizuelni signal (ISP), dizajniran za stvaranje slike visoke rezolucije i kvaliteta karakterističnog za DSLR, te dodatnu uštedu baterije. Grafika Adreno 530 demonstrira i do 40 procenata brže grafičke performanse i do 40 procenata veću efikasnost baterije. Procesor je optimizovan i za virtuelnu stvarnost (VR), pa generiše kvalitet piksela i vjerne boje za ultimativno VR iskustvo vlasnicima uređaja G5. LG G5 takođe podržava Qualcomm Quick Charge 3.0 za nevjerojatno brzo punjenje baterije.

U skladu s LG-jevom reputacijom predvodnika u kamerama pametnih telefona, G5 ima dvije kamere na pozadini uređaja: jednu sa standardnim sočivom od 78 stepeni i drugu, širokougona od 135 stepeni, najširu kada je riječ o pametnim telefonima. Širokougona kamera olakšava korisnicima snimanje pejzaža, visokih zgrada ili većih grupa ljudi bez potrebe za odmicanjem od objekta.

LG G5 donosi i kolekciju foto-efekata, uključujući Pop-out Picture, Film Effect i Auto Shot. Pop-out Picture kombinuje slike snimljene standardnom i širokougaonom kamerom, te stvara efekat slike u okviru. Film Effect može primijeniti devet različitih filmskih emulatora na slici, a Auto Shot obezbjeđuje unaprijedeno korisničko iskustvo uz automatsko snimanje savršenih selfija kad je lice prepoznato.

Ekran uređaja od 5,3 inča je QHD IPS Quantum, a nudi opciju Always-on, prvi put na glavnom ekranu smartfona. Premijerno uključena u LG V10 u formi drugog ekrana, ova opcija je od tada napredovala do glavnog ekrana, te prikazuje vrijeme, datum i status baterije u svakom trenu, čak i kad je ekran „uspavan“.

Uz LG-jev inovativni modularni dizajn, G5 se može transformisati u digitalni fotoaparata, Hi-Fi plejer i druge uređaje, istovremeno zadržavajući već tradicionalnu izmjenjivu bateriju u potpuno metalnom unibody dizajnu, što je dosad neviđeno na pametnim telefonima. LG CAM Plus je modul kamere koji se sa uređajem povezuje kroz ulaz za bateriju, kako bi ponudio praktične kontrole zasebnog fotoaparata i udobnost pri korištenju. Tako donosi fizičke tipke za uključivanje, okidanje, snimanje i zumiranje, a tu su i LED indikator te udobnost pri držanju.

LG Hi-Fi Plus uz B&O PLAY je inovativni, prenosivi Hi-Fi DAC audio-plejer, razvijen u saradnji sa kompanijom B&O PLAY i namijenjen onima koji žele da uživaju u vrhunskom zvuku, dosad dostupnom samo putem naprednih audio-uređaja. Može se koristiti kao modul uz LG G5 ili kao zasebni Hi-Fi DAC, kada se poveže sa bilo kojim pametnim telefonom ili računom.

I ovo je tek dio priče, jer sa ovim modelom LG takođe uvodi i sistem Playground, koji u potpunosti mijenja paradigmu kada su pametni telefoni u pitanju. Cilj ovog pristupa je bio da LG ojača veze sa svojim partnerima i predstavi

razne uređaje i prpratne programe, kako bi LG Playground u potpunosti došao do izražaja. U okviru ovog koncepta, LG je predstavio niz pratećih uređaja - nazvanih LG Friends - kako bi korisnicima pružio zabavu uz novo mobilno iskustvo koje nadmašuje tradicionalne granice pametnih telefona.

Među „prijateljima“ su LG 360 VR, naočari za virtuelnu stvarnost, koje se mogu povezati sa G5 putem namjenskog kabla i rade isključivo sa ovim pametnim telefonom te simuliraju gledanje TV-a dijagonale 130 inča sa udaljenosti od dva metra.

Tu je i LG 360 CAM, kompaktna kamera koja snima svih 360 stepeni, opremljena dvjema širokougaonim kamerama od 200 stepeni i 13 MP, baterijom od 1.200 mAh i internom memorijom od 4 GB proširivom microSD karticama. LG 360 CAM nudi 2K video i 5,1-kanalno surround snimanje putem tri mikrofona, kako bi korisnici bez poteškoća mogli kreirati visokokvalitetni sadržaj od 360 stepeni.

Ne treba zaboraviti ni LG Rolling Bot, prateći uređaj koji se kotrlja poput lopte, ujedno snimajući fotografije i video-zapise ugrađenom kamerom od 8 MP. Tako se ovaj uređaj može koristiti kao sistem za nadzor u kući, pomoćnik u čuvanju kućnih ljubimaca ili daljinski upravljač za kompatibilne kućanske aparate.

Na kraju, tu je i LG Smart Controller, koji omogućava korisnicima upravljanje pojedinim dronovima. Pomoću njega korisnici mogu gledati video stream sa drona putem uređaja LG G5 u stvarnom vremenu i intuitivno upravljati dronom pomicanjem džojstika na LG Smart Controlleru.

LG se ovoga puta zaista potrudio da obraduje svoje vjerne, ali i potencijalne korisnike, a sa druge strane, konkurencija se sasvim sigurno nije nadala ovako hrabrom iskoraku korejske kompanije. U svakom slučaju, izgleda da će ovo tek biti zanimljiva godina kada je tržište mobilnih telefona u pitanju.

Ovaj sjajni telefon uskoro će se naći u ponudi kompanije m:tel.

**Osim elegantnog,
metalnog unibody
kućišta sa klizno
izmjenjivom baterijom,
G5 donosi modularni tip
dizajna za još bolje
iskustvo upotrebe**

SVJETSKI DOGAĐAJI

MWC

pokrenuo borbu za najbolji smartfon

Barcelona krajem februara postaje mjesto gdje se okupljaju najvažnija imena iz svijeta mobilne industrije, pa je tako Mobile World Congress (MWC) i ove godine opravdao epitet najvećeg događaja ovog tipa, okupivši najpoznatije kompanije i najznačajnije predstavnike svjetskih mobilnih operatera. Za četiri dana kroz vrata sajma prošlo je preko 100.000 posjetilaca, više od 2.200 izlagača predstavilo je svoje novitete na MWC-u, a o dostignućima je izvještavalo 3.600 novinara iz cijelog svijeta. Pored toga, milioni korisnika interneta širom svijeta, putem društvenih mreža i live stream-a, pratili su novosti iz svijeta mobilne telefonije.

PIŠE: DEJAN TRNINIĆ

Premda je sajam svoja vrata zvanično otvorio u ponedjeljak, 22. februara, južnokorejski rivali Samsung i LG iskoristili su vikend, te su tik pred početak sajma predstavili modele od kojih najviše očekuju. To su, naravno, Samsung Galaxy S7 i LG G5, o kojima detaljnije informacije pronaći na stranicama našeg m:agazina, a u nastavku vam donosimo pregled ostalih premijera tokom kojih su predstavljani najvažniji uređaji.

Dominacija Sony kamera

Kompanija Sony Mobile na MWC-u 2016 predstavila je „X“ seriju pametnih telefona. Novu liniju smartfona čine tri modela, i to Xperia X, Xperia X Performance i Xperia XA. Telefoni se međusobno razlikuju po specifikacijama, a za sva tri modela zajednički je 5-inčni ekran te originalan i dopadljiv dizajn.

Xperia X Performance, najmoćniji od njih, pokreće novi Snapdragon 820 procesor, dok je za Xperia X zadužen Qualcomm-ov Snapdragon 650. Sony je ponovo podigao ljestvicu na viši nivo kada je riječ o kameri. U oba modela ugrađena je glavna kamera od 23 MP sa Predictive Hybrid AF funkcijom. Napredni sistem prati i predviđa kretanje objekta fotografisanja, a kao rezultat se dobija perfektan fokus bez zamućivanja. Model Xperia X Performance posjeduje i IP68 sertifikat, a najpristupačniji Xperia XA se izdvaja edge-to-edge displejom sa blagom zakrivljenošću. Nova „X“ serija odlikuje se i unaprijeđenom baterijom, čiji je životni vijek sada duplo duži nego ranije. Telefoni će biti dostupni u četiri elegantne boje i to bijeloj, grafitnoj, limunzlatnoj i rozezlatnoj.

Pametne „uši“ i „oči“

Uz novu liniju mobilnih telefona, Sony je predstavio Xperia dodatke. Jedan od najinteresantnijih je Xperia Ear, bežična slušalica sa funkcijom glasovnog upravljanja, koja komunicira preko Bluetooth-a ili NFC servisa. Bez uzimanja telefona u ruke moguće je pozivati, izdiktirati poruku, obaviti internet pretragu ili doći do određene lokacije. Pored toga, ovaj personalni asistent će vam saopštiti najbitnije informacije sa telefona, događaje iz kalendara, najnovije vijesti, vremensku prognozu i stanje u saobraćaju.

Sony je u formi koncepta predstavio i druge inteligentne uređaje. Xperia Eye je mala kamera sa sferičnim

objektivom od 360 stepeni, koja se nosi na odjeći, Xperia Projektor će odgovarati na dodir, glas i pokrete, baš kao i ekran pametnog telefona, a tu je i vizija personalizovanog asistenta pod imenom Xperia Agent.

Za LG čak 33 nagrade

LG je na MWC-u, uz prvi modularni mobilni telefon LG G5, predstavio i prateće uređaje pod nazivom LG Friends. Među brojnim dodacima koji će korisnicima pružiti zabavu su i LG 360 VR kaciga i LG 360 CAM kamera.

Svi vodeći proizvođači pametnih uređaja predstavili su premijerno nove modele, za koje računaju da će biti njihovi glavni tržišni aduti u toku godine.

LG 360 VR kaciga ima oblik naočara ili vizira. Za razliku od Samsung-ovog Gear VR-a ne spaja se sa telefonom, već se putem USB kabla povezuje sa smartfonom. Dva displeja (za svako oko po jedan) rezolucije su 960 × 720 piksela, a LG je ovo virtuelno iskustvo uporedio sa „doživljajem gledanja 130-inčnog televizora na udaljenosti od dva metra“. Uređaj je kompatibilan

sa fotografijama i videom snimljenim u 360 stepeni pomoću LG 360 CAM kamere, kao i YouTube 360 video sadržajima i VR Google Cardboard-om.

LG 360 kamera, uz pomoć dvije širokougaone kamere od 13 megapiksela, istovremeno snima u 360 stepeni. Posjeduje internu memoriju od 4 GB, koja je proširiva microSD karticama, a jednostavno se, bežičnim putem, povezuje sa uređajem LG G5. Video snima u 2k rezo-

luciji, a audio uz pomoć tri mikrofona, u 5.1-kanalnom surround zvuku. Zahvaljujući partnerstvu sa Google-om, kompatibilna je sa YouTube 360, a fotografije se mogu postaviti i na Google Street View. Fotografije je takođe moguće pregledati i na naočarima LG 360 VR ili drugim pametnim telefonima i uređajima sa podrškom za sadržaj od 360 stepeni.

LG je na sajmu osvojio čak 33 nagrade, a osim brojnih nagrađenih Friends dodataka, telefon LG G5 proglašen je za najbolji mobilni uređaj na Mobile World Congress-u 2016.

Koncept virtuelne realnosti u 2016. godini postaje stvarnost i sve je više uređaja koji korisnicima nude doživljaj izmijenjene realnosti. Sony uskoro planira da

Microsoft Surface. MateBook je na MWC-u osvojio pet nagrada, uključujući one za najbolji 2-u-1 uređaj, najbolji hibridni uređaj i slično.

Da sve ne protekne u znaku vodećih igrača iz mobilne industrije pobrinuo se Alcatel, koji je na sajmu, uz nove smartfone i prateći VR set, pokazao i sopstveni 2-u-1 uređaj sa 10-inčnim ekranom i Windows-om 10.

Smartfoni umjesto računara

Ono što je interesantno je to da su gotovo svi veliki proizvođači računarskog hardvera, HP, Acer, Lenovo i Asus predstavili nove mobilne telefone i na taj način potvrdili da je tržište definitivno okrenuto prema mobilnim uređajima, umjesto nekada dominantnim računarima.

predstavi svoj PlayStation VR. Još ranije svjetlo dana ugledali su i HTC-ov Vive i Microsoft-ov HoloLens, koji bi uskoro trebalo da se pojave u prodaji. Sa druge strane, Google nudi alternativu u vidu jeftinog Cardboard VR uređaja. Jedan od najambicioznijih uređaja koji uključuje izmijenjenu realnost, Oculus Rift u prodaji je od početka godine, a prva tura je rasprodana za samo jedan dan.

Tablet laptop iz Huawei-ja

Huawei je prisustvo u Barseloni iskoristio da javnosti prikaže potpuno novi uređaj. MateBook je hibridni 2-u-1 uređaj koji se odlikuje vrhunskim karakteristikama i profinjenim dizajnom, a pokreće ga Windows 10. MateBook je u osnovi 12-inčni tablet sa dodatnom tastaturom, koji se jednostavno pretvara u funkcionalan laptop. Iz kompanije ističu njegovu autonomiju, uz podatak da je u stanju da izdrži više od devet sati na bateriji. Treći svjetski proizvođač pametnih telefona na ovaj način ušao je na tržište računara, a konkurenciju će mu predstavljati popularni

Vrata sajma zatvorila su se 24. februara, a Barselona se već sprema za narednu godinu i MWC 2017, kada će ponovo biti domaćin najveće izložbe mobilnih telefona, uređaja i prateće opreme. Nakon posjete sajmu u Barseloni stiče se utisak da je trka proizvođača mobilne telefonije u veličini displeja i megapikselima završena i da su se vodeće kompanije fokusirale na naprednije procesore, poboljšavanje kamera i veću autonomiju baterije. Sasvim je sigurno da će dodatni i nosivi uređaji sve više bilježiti rast prodaje. Sve to, uz nezaobilaznu virtuelnu realnost, koja će ove godine, ali i narednih, biti sastavni dio većine premium modela pametnih telefona.

Spomenimo i to da je MWC 2016 okončan dodjelom nagrada za najbolje proizvode u protekloj godini. Stručni žiri GSMA asocijacije dodijelio je Samsung Galaxy S6 Edge-u titulu „Najbolji smartfon 2015“, Microsoft Surface Pro 4 proglašen je za tablet godine, a Samsung Galaxy Gear S2 dobio je nagradu „Najbolje povezani elektronski uređaj“.

life's good
when you
play more

LG G5

Qualcomm
snapdragon

 LG
Life's Good

PRIČA O USPJEHU

Džek Ma

multimilijarder sa
dječjim osmijehom

„Ne moraš da budeš među tri najbolja učenika u razredu. Biti u sredini je sasvim u redu, sve dok ti ocjene nisu suviše loše. Samo takav učenik ima dovoljno vremena da uči nove vještine“, rekao je jednom prilikom svom sinu Jun Ma, čovjek koji u tri navrata nije uspijevao da položi prijemni ispit za univerzitet.

PIŠE: NENAD BOSNIĆ

Sa bogatstvom procijenjenim na 23,6 milijardi dolara, danas je upravo taj čovjek najbogatiji u Kini i 18. najimućniji na planeti. Na večeri koju je organizovao tokom posljednjeg seminara u Davosu, pojavili su se, između ostalih, britanski premijer Dejvid Kameron, američki sekretar za trgovinu Peni Pricker, bivši britanski premijer Toni Bler, direktori kompanija JP Morgan Chase, Cisco i Coca Cola, ali i Leonardo Dikaprio,

Bono Voks i Kevin Spejsi. Društvo znatno drugačije od onoga u kojem je Ma odrastao.

Jun Ma rođen je 1964. godine u Hangžuu. Kao dijete muzičara pripovjedača u jednom od multimilionskih gradova države koja je tek hvatala svoj veliki ekonomski zalet, mali Jun bio je primjer nekoga ko nije bio predodređen za uspjeh. Ali, uspjeh ni ne dolazi sam od sebe.

„Ako si siromašan u svojoj 35. godini, sam si kriv za to“, jedna je od mnogih ekscentričnih izjava koje je Ma izrekao u godinama kada su ga već mnogi znali po nadimku Džek.

Kao dječak je redovno odlazio u obližnji hotel i strancima nudio usluge vodiča, potpuno besplatno, samo za priliku da vježba engleski jezik. Tokom devet godina, koliko je praktikovao ovaj neobični sistem učenja, stekao je i jednu inostranu prijateljicu koja mu je nadjenula nadimak Džek, jer je pravilno izgovaranje imena Jun za nju bilo suviše komplikovano.

je da na svjetskoj online mreži ne uspijeva da pronađe mnogo informacija o svojoj matičnoj zemlji.

Vođen tom mišlju, prikupio je 20.000 dolara i započeo svoj prvi internet projekat. Iako je dotad već uspio da završi studije i stekne zvanje profesora engleskog jezika, odlučio je da krene drugim putem i stvori China Yellow Pages, kompaniju koja je kreirala web stranice za kineska preduzeća. U roku od tri godine, investirani novac se vratio 40 puta.

Uslijedio je kratki angažman pri kineskom Ministarstvu spoljne trgovine i ekonomske saradnje, da bi se 1999.

Ni Džekov ulazak u svijet odraslih nije bio jednostavniji. Između spomenuta tri neuspjeha pri upisu na fakultet, Ma je pokušavao da pronađe zaposlenje. Prema njegovim riječima, prikupio je tridesetak odbijenica za različite poslove, uključujući tu i radna mjesta u policiji i američkom lancu brze hrane KFC.

„Kad je KFC došao u moj grad, 24 ljudi se prijavilo za posao. Njih 23 je primljeno. Jedino ja...“, prisjećao se u intervjuu za Bloomberg.

Razgovore sa svjetski poznatim medijima zasjenio je intervju iz novembra 2015, kada je odgovarao na pitanja koja mu je postavljao lično američki predsjednik Barack Obama. Tačno dvije decenije ranije, Džek Ma je prvi put posjetio SAD, i tada se upoznao sa fenomenom interneta. Iako ga je impresionirao novi tehnološki iskorak, primijetio

godine vratio u svoj rodni grad i tamo osnovao Alibabu, internet stranicu za trgovinu između malih i srednjih preduzeća. Prije nego što je donio odluku da to učini, Ma je pozvao dvadesetak prijatelja i izložio im svoju ideju.

Ako si siromašan u svojoj 35. godini, sam si kriv za to

Redom su svi bili protiv nje, s izuzetkom jedne osobe koja mu je savjetovala da pokuša, ako baš želi, jer se uvijek

može vratiti na ono što je ranije radio. Za Džeka je to bilo sasvim dovoljno.

Ma danas kaže da je prve tri godine „samo preživljavao“. U tom periodu njegova nova kompanija nije ostvarivala dobit i pored 25 miliona dolara prikupljenih u dvije runde privlačenja investicija. Sa druge strane, njeni korisnici jesu, pa se Džeku dešavalo da mu nepoznate osobe plate račun u restoranu u ime zahvalnosti za veliki finansijski uspjeh koji im je poslovanje preko Alibabe donijelo, iako je pokretač te internet platforme u to vrijeme imao taman toliko da sebi plati obrok.

Međutim, online platforma koja značajno olakšava trgovinu sa tržištem koje je na svom izvozničkom vrhuncu jednostavno nije mogla da propadne. Alibaba je postala profitabilna, a Džek je odmah povukao svoj novi veliki potez - osnovao je Taobao, stranicu za trgovinu između fizičkih lica. Odmah je reagovao lider u tom dijelu tržišta, kompanija eBay, ali Ma nije prihvatio njihovu ponudu za preuzimanje njegovog novog sajta. Danas su upravo Alibaba i Taobao perjanice korporacije koja je krajem prošle godine bila vrijedna 212 milijardi dolara.

„Na Taobao-u nema mnogo falsifikata. Ima proizvoda koji su originalne kreacije, samo bez zvaničnog odobrenja, ali to ne znači da su falsifikati. To su 'web proizvodi'", bio je odgovor koji je Ma dao na pitanje o legalnosti robe koja se prometuje putem njegove stranice.

Upravo ova sposobnost snalaženja dovela je do toga da je Džek Ma jedno od najaktuelnijih imena savremenog biznisa. Uz snalažljivost, njegova podjednako snažna karakteristika je odlučnost. Alibaba je platforma za mala i srednja preduzeća i Ma je uporno odbijao da radi sa velikim kompanijama, a onima koji su usput postajali veliki on bi se, takođe, na vrijeme zahvalio na saradnji.

„Ne možeš predavati u osnovnoj i srednjoj školi, pa onda i na fakultetu. U situacijama kada mami profit, moraš da naučiš da kažeš 'ne'", objašnjava on.

Najbogatiji Kinez postepeno širi svoje poslove na cijeli svijet, usput vrebajući prilike za preuzimanje posrnutih giganta iz zapadnih država. Na njegovom licu gotovo uvijek nalazi se zagonetni smiješak, pomalo dječji, kao da dopire iz vremena kada je izgubljene strance vodio krcatim ulicama Hangžua.

„Uvijek sebi govorim da nismo rođeni da radimo, već da uživamo u životu. Ako provedeš život radeći, sigurno ćeš zažaliti zbog toga“, tvrdi Džek Ma, multibilijarder sa kolekcijom odbijenica.

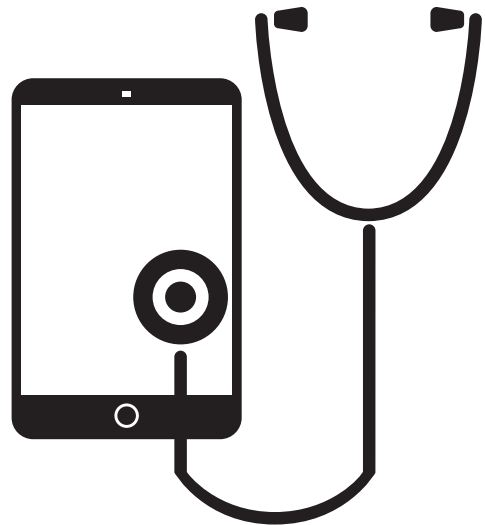

Tai či filozofija

- Džek Ma je veliki zaljubljenik u tai či, kinesku borilačku vještinu, koja se zasniva na sporim pokretima i meditaciji, jer smatra da ona razvija smirenost i mentalnu ravnotežu. Njegova kompanija organizuje sedmične časove tai čija za sve zaposlene, a njih vode poznati učitelji, među kojima je i glumac Jet Li.

TESTIRAMO

Huawei Mate 8

preveliki zalogaj za konkurenciju

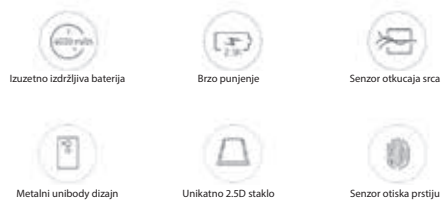
Ne tako davno, pomisao da u ruci držimo telefon sa ekranom od šest inča izgledala je pomalo zastrašujuće, jer su te dimenzije bile rezervisane više za tablet, nego za smartfon uređaje. I dok su tableti zadržali svoje dimenzije, telefoni su narasli do displeja veličine impresivnih šest inča, odnosno probili su granicu od 15 cm. Huawei je tako u Mate 7, prethodnika modela koji ovom prilikom testiramo, ugradio ogroman ekran upravo ove veličine i očito pogodio ukus publike. Telefon je postigao veliki uspjeh u svijetu i prodat je u preko sedam miliona primjeraka.

PIŠE: DEJAN TRNINIĆ

Da uspješne stvari nema potrebe mijenjati, znaju i u Huawei-ju, pa je novi Mate 8 dizajnerski slijedio prethodnika, s tim da je u odnosu na „sedmicu“, izostavljen naziv Ascend, koji je pratio ranije generacije modela. Kompanija je Mate 8 najprije predstavila u Kini, da bi ga ostatku svijeta, uključujući i Evropu, ponudila u januaru na CES sajmu u Las Vegasu. Nedugo po predstavljanju, mnogi su novi Huawei model proglasili za najbolji smartfon na svijetu.

Od nešto manjeg Mate-a S, koji je uspješno lansiran prošle godine, Mate 8 je preuzeo sve što se pokazalo kao

dobro, a to se odnosi na kućište izrađeno od vrhunskog alumijuma, koji se inače koristi u aeroindustriji, kao i dijamantski obrađene ivice stakla. Telefon ima blago zakrivljeno 2.5D staklo, kako bi bio što udobnije korišten, a za zaštitu se brine Corning Gorilla Glass 4.

Dimenzije ovog fableta su 157,1 x 80,6 x 7,9 mm, težina 185 grama i Huawei je ponovo uspio ogroman displej da ubaci u kompaktno kućište, koje je manje od konkurencije sa ovom veličinom ekrana. Kao rezultat, postignuto je da gotovo 78% odsto površine telefona zauzima ekran. Kada je riječ o displeju, riječ je o IPS NEO LCD matrici, koja nudi još bolji prikaz, uz manju potrošnju energije. I u slučaju ovog modela, Huawei nije odstupio od svoje odluke da je rezolucija od 1080p sasvim dovoljna za displej na mobilnom telefonu, iako konkurencija u većini svojih vodećih modela nudi Quad HD rezoluciju od 1.440 x 2.560 piksela.

Ono na šta je proizvođač posebno ponosan je najnoviji HiSilicon Kirin 950 čipset, u koji je smjestio procesor od

SERVIS ZA DEFRAGMENTACIJU

brže odvođenje topline za
manje zagrijavanje
split-screen mode za više
aplikacija istovremeno
Super Hands-Free 3.0
tri mikrofona sa redukcijom
šumova
detekcija zvuka na
udaljenosti od tri metra

osam jezgara. Radi se o moćnom čipsetu koji po svemu može da parira najnovijem Snapdragon-u 820, koji će ove godine svoje mjesto naći u većini konkurentskih premium modela. Osim četvorojezgrenog Cortex A72 2,3 GHz i štedljivog četvorojezgrenog Cortex A53 1,8 GHz procesora, novost je i maleni i5 koprocesor, zadužen za kontrolu senzora i obavljanje osnovnih sistemskih zadataka. Prema navodima iz kompanije, novi čip je efikasniji i brži u poređenju sa starim, uz još manju potrošnju. Za grafiku se brine Mali T880MP4 GPU, koji je, u odnosu na prethodnika, duplo bolji i pružiće najbolje iskustvo dosad, posebno kada je riječ o video-sadržajima i zahtjevnim video-igrama.

Glavna kamera poboljšana je u odnosu na prethodnu, pa umjesto dosadašnjih 13 MP, raspolaže sa 16 MP. Riječ je o Sony IMX298 16 MP senzoru veličine 1/2,8 inča (veći za 23% u odnosu na Mate 7), koji ima znatno unaprijeđen fokus i optičku stabilizaciju slike, a potpomognut je dual-LED blicem. Kamera posjeduje brojna podešavanja i načine rada, a između ostalih, tu je i opcija koja omogućava automatsko ispravljanje fotografija snimljenih pod uglom. Interesantan je podatak da je Huawei uložio dodatnih 100 miliona dolara samo u razvoj sopstvenog „image“ senzora kako bi poboljšao rad kamere. Kao rezultat se postižu brže fokusiranje, preciznije nijansiranje boja i generalno ljepše fotografije. Na prednjoj strani telefona nalazi se kamera od osam MP, koja koristi beauty algoritam kako bi selfi fotografije još bolje izgledale, a u stanju je da, poput glavne, snima video u Full HD rezoluciji.

Dolazimo do jednog od najzanimljivijih dijelova telefona, a riječ je o moćnoj bateriji kapaciteta 4.000 mAh. Huawei je zvanično naveo da će korisnici moći da koriste Mate 8 do dva dana bez punjača, uz standardno korištenje telefona. Mate 8 podržava i tehnologiju brzog punjenja, pa ako ste u žurbi, za samo 30 minuta na punjaču baterija će se napuniti dovoljno da vam omogući cijeli dan korištenja telefona.

Mate 8 dolazi u dvije verzije, prvoj sa tri GB RAM-a i 32 GB interne memorije, dok druga raspolaže sa četiri GB RAM-a i 64 GB memorije. Telefon posjeduje i slot za microSD kartice, pa se skladišni prostor može proširiti karticama do 128 GB kapaciteta. Treba napomenuti da Mate 8 ima posebni sistem zaključavanja koji onemogućava pristup kartici bez unošenja lozinke. To znači da će u slučaju krađe telefona vaši podaci ostati netaknuti.

Ovaj vrhunski model pokreće Android 6.0 Marshmallow obogaćen korisničkim interfejsom EMUI 4.0 iz Huawei-ja. Senzor otiska prsta, za razliku od četvrtastog na Mate-u S, sada je kružnog oblika. Huawei je ponosan na unaprijeđenu bezbjednost, povećanu brzinu otključavanja za 100%, a sam senzor je dobio i brojne nove funkcije, poput mobilnog plaćanja, otključavanja pojedinih aplikacija itd. Telefon je dostupan u četiri boje i to u šampanjzlatnoj, srebrnoj, sivoj i mokabraon.

Mate 8 se bez problema može ravnopravno nositi sa fabletima drugih proizvođača koji se trenutno nalaze na tržištu ili će uskoro biti predstavljeni, a novo čudo tehnologije kompanije Huawei možete pronaći u ponudi m:tel-a.

M:AGAZIN ISTRAŽUJE

Šta čini dobru kameru na smartfonu?

Prvi poziv mobilnim telefonom obavljen je prije više od 40 godina. Da li se sjećate svojih prvih mobilnih telefona? Koliko opcija ste imali na raspolaganju?

PIŠE: VANJA PARTALO

Vjerovatno biste teško mogli da se zamislite sa istim modelima u borbi sa svakodnevnim aktivnostima koje današnjica nalaže. Pozivanje, internet konekcija, slanje e-mail-a i fotografisanje, to su samo neke od neizostavnih aktivnosti koje milioni korisnika smartfona preduzimaju svakodnevno. Napredak nauke i tehnologije utiče i na mobilnu industriju, zbog čega u vrlo kratkom periodu imate na raspolaganju sve veću ponudu različitih modela.

Pojava digitalne kamere, 1975. godine, napravila je prekretnicu u oblasti fotografije. Zanimljivo je da su za prvu digitalnu fotografiju bile potrebne čak 23 sekunde. Smartfon era počela je u drugoj polovini 2000. godine, kada se pojavio prvi mobilni telefon sa integrisanom kamerom, Sharp J-SH04, više od 25 godina poslije pojave digitalnog fotoaparata. Za razliku od ovog modela, koji je bio dostupan

**VAŽNI FAKTORI
PRI IZBORU
KAMERE**

**Izbor sočiva
Procesor slike
Veličina senzora
Blic
Optički zoom**

isključivo u Japanu, dvije godine kasnije, pojavljuju se novi, napredniji modeli, koji su postali poznati na globalnom nivou. Nokia je tada predstavila dotad najveći displej u boji od 176x208 piksela i smatra se jednim od najvažnijih modela mobilnih telefona ikada.

Trka u mobilnoj industriji se tokom godina zahuktala i novi modeli sa višestrukim opcijama privlače pažnju korisnika širom svijeta. Digitalna fotografija je napokon omasovljena, lako dostupna i povoljna. Razvojem i popularizacijom društvenih mreža i aplikacija poput Instagram-a, upotreba kamere postaje jedan od glavnih razloga pri izboru odgovarajućeg smartfon ljubimca.

Svakodnevno, preko 300 miliona fotografija bude upload-ovano na Facebook, dok Instagram bilježi preko 40 miliona. Trend selfija, fotografija sa putovanja i upotreba sličnih aplikacija u poslovne svrhe nalažu što bolji kvalitet fotografije i efikasnost.

Dakle, šta je to što najviše interesuje jednog uobičajenog kupca koji želi što bolju kameru na svom novom smartfonu? Megapikseli. Naime, ono što će sigurno zadovoljiti potrebe fotografisanja za svakodnevne potrebe jeste kamera od sedam megapiksela. Ipak, ono što je manje poznato jeste da pikselaza jedino određuje broj „tačkica“ koji će se naći u sastavu vaše fotografije, ali nije najbitniji faktor na koji treba da obratite pažnju. Daleko bitniji je izbor sočiva. Susretali ste se sa lošim kvalitetom fotografija usljed izlaganja senzora sunčevoj svjetlosti. Zanimljivo je da često senzori sa manjom pikselazom znaju biti osjetljiviji na svjetlost pa rezultiraju boljim kvalitetom. Dakle, razmislite da li će vam pri kupovini narednog smartfona biti prioritetan broj piksela.

Navikli ste da, po pravilu, vaše fotografije neće izgledati obećavajuće ukoliko ste se fotografisali u manje osvijetljenim prostorijama? Naime, to se dešava jer sočiva posebno reaguju u mračnim prostorima i potrebno im

je duže vrijeme da bi se postigli oštrina i bolji kvalitet. Upravo zato biste mogli obratiti pažnju na procesor slike, koji, osim toga što nudi mogućnost podešavanja svjetlosti, omogućava kameri da brže „uhvati“ trenutak i samim tim poveća kvalitet, čak i kada uslovi nisu najbolji.

Kako se uopšte testira kvalitet fotografija? Najprije se izdvajaju najnapredniji modeli kamera. Potom se testiraju razni oblici fotografija, kao što su pejzaži, portreti i selfiji, dnevno i noćno osvjetljenje i razni drugi faktori. Dobijeni oblici se tek tada testiraju na raznim modelima smartfon uređaja da se vidi koji najbolje odgovara po raznim parametrima.

Jedna od stavki koje, takođe, utiču na kvalitet fotografije jesu senzori. Veličina standardnih telefona je oko 1/3, što utiče na debljinu telefona koji teže da budu sve tanji i praktičniji za upotrebu. Pokušaji su napravljeni da se ugrade dodatne „grbe“ u koje će biti smješteni senzori. Međutim, ovo je učinilo uređaje dosta nepraktičnijim i manje atraktivnim kupcima.

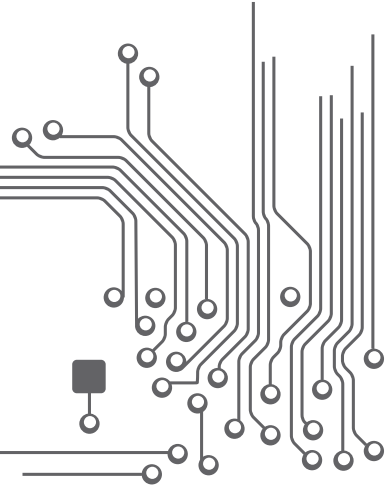
Svoje kamere vjerovatno ne možete zamisliti bez blica. Photo flash je uobičajena opcija za osvjetljenje prostora, ali ne funkcioniše najbolje kada želite da snimate video. Tada se preporučuje upotreba LED blica, koji je ekonomičniji i jednostavniji za instalaciju, ali opet, može dovesti do slabijeg kvaliteta fotografije. Xenon nudi mnogo veći izvor osvjetljenja, ali traži i mnogo veći izvor energije.

Ukoliko koristite opciju zumiranja, optički zoom trebalo bi takođe da se nađe na listi vaših prioriteta, jer omogućava zoom opciju bez ugrožavanja kvaliteta fotografije. Uzimajući u obzir trend selfi fotografija, prednja kamera sa boljim kvalitetom postaje bitan faktor. Dakle, ukoliko želite da vaše selfi sličice izgledaju što bolje, tražite najmanje dva megapiksela za vašu prednju kameru.

Razna istraživanja su pokazala da pri kupovini novog smartfon uređaja, preko 90% korisnika najprije razmišlja o kvalitetu kamere. Upravo iz tog razloga trebalo bi da razmotrite neke od gore navedenih olakšica prilikom izbora najbolje kamere za fotografisanje svojih omiljenih trenutaka.

BUDUĆNOST PRED VRATIMA

Taxi do svemira - razvoj komercijalnih letova do ruba svemira

PIŠE: MAJA DESANČIĆ

„Putovanja me inspirišu da sanjam. Putovanja nisu luksuz, ona su potreba - potreba koja više nije ograničena na Zemlju.“

Najpoznatije turističke destinacije na svijetu uskoro bi mogle da dobiju opasnu konkurenciju. Naročito kada govorimo o mjestima koja su oduvijek privlačila ljude avanturističkog duha. Vožnja biciklom do drugog kontinenta, ronjenje sa ajkulama ili skok iz aviona su svakako popularni među ljubiteljima adrenalina, ali kompanija World View bi do kraja naredne godine mogla da im ponudi nešto neočekivano i do sada neviđeno.

Naime, turistička atrakcija koju pripremaju već neko vrijeme bi vas na prvu mogla razočarati, jer se radi o letu

balonom, ali krajnja destinacija balona je ipak malo neobična. Ne radi se ni o kakvom zabačenom kutku Zemlje ili novootkrivenom ostrvu, nego o svemiru. Zahvaljujući World View kompaniji, turisti širom svijeta uskoro bi mogli da kupe kartu do ruba svemira.

Testni let iz jugoistočne Arizone uspješno je obavljen prije više od godinu dana, 8. marta 2015. godine, a lansirana su dva autonomna balona. Ova misija bila je dio programa za razvijanje mogućnosti tehnologije, koji je finansirala NASA, a na razvoju ove neobične letjelice radili su i njihovi istraživači.

Iako nacrti i početna ideja pripadaju kompaniji World View, činjenica je da će ovakvi letovi, pored komercijalne svrhe,

imati i uticaj na istraživanje i obrazovanje, dozvoljavajući NASA, ali i ostalima, direktan pristup rubu svemira.

Plan ove kompanije je da šalje turiste 32.000 kilometara do svemira, iznad 99% Zemljine atmosfere, a put treba da traje do 90 minuta. Iako pri pomenu leta balonom svi odmah zamisle šareni balon i pletenu korpu, u svemir ipak nećete otići u retro-stilu. Naime, na balon je prikačena kapsula u koju mogu da stanu šest putnika i dva člana posade, a sadrži i kupatilo i bar za osvježenje. Pored toga, kapsula nudi pogled od 360 stepeni i internet konekciju, tako da se možete čuti sa prijateljima dok posmatrate svemir, a ukoliko želite da uživate u trenutku, fotografija na nekoj od društvenih mreža može biti dovoljna.

Veliki balon koji nosi kapsulu je napravljen od polietilena, a uz pomoć helijuma održava kabinu u vazduhu. Širenjem gasa, smanjuje se gustina, a kapsula pluta u vazduhu sve dok se balon u potpunosti ne naduva. U trenutku kada helijum u potpunosti ispuni balon, kapsula prestaje da ide uvis, jer upravo tada dostiže planiranu visinu od 32.000 kilometara. Ukoliko vam ovo ne djeluje mnogo, komercijalni avioni lete na visini od oko 14.000 kilometara, dok posebni vojni avioni dostižu visinu od 23.000 kilometara.

Nakon 90 minuta leta i pređenih hiljada kilometara, turisti će imati mogućnost da uživaju u nevjerovatnom pogledu na zvijezde, ali i na beskrajnost svemira. Pored toga, pogled na konture Zemlje bi vas na trenutak mogao dovesti u svijest astronauta, jer skoro svi tvrde da, sa njihove tačke gledišta, naša planeta, kao i sva vidljiva dešavanja na njoj, izgledaju tako mali i usporeni. Ukoliko se odlučite za ovo neobično putovanje, u ovom pogledu biste mogli uživati čak dva sata.

Vraćanje sa ovog putovanja nije ništa manje uobičajeno, kao ni njegova destinacija. Naime, kada se spusti

na visinu od 16.000 kilometara, balon će se odvojiti od kapsule. To nikako ne znači da ćete put do zemlje provesti u slobodnom padu, jer su u World View kompaniji razvili poseban sistem ParaWing, uz pomoć kojeg ćete se bezbjedno spustiti na tlo. Poziciju slijetanja nije moguće najpreciznije odrediti, a ukoliko taj sistem ne bude poboljššan, rješenje je u tome da, zahvaljujući posebnom sistemu praćenja, kapsula jednostavno bude locirana, a po putnike dolazi avion, koji ih zatim odvozi na dogovorenu lokaciju. Bez obzira na odvajanje, dalji pad balona takođe prate zaposleni, a kada padne na zemlju, oni ga uzimaju i odvoze na reciklažu.

Koliko god vam se ovaj način putovanja činio nebezbednim, istraživači iz ove kompanije tvrde da je u potpunosti bezbjedan, a to su dokazali i testnim letom, koji je protekao bez ikakvih problema. Do komercijalne upotrebe aviona vršiče se sitna poboljšanja, ali sveukupno bi let trebalo da ostane isti. Dodatnu sigurnost ulivaju i naučnici i istraživači iz NASA, koji su uključeni u ovaj projekat, Mark Keli, astronaut, koji je u ovom projektu direktor posade i operacije, te Alan Stern, bivši šef za naučna istraživanja u NASA i glavni istraživač misije New Horizons na Pluton.

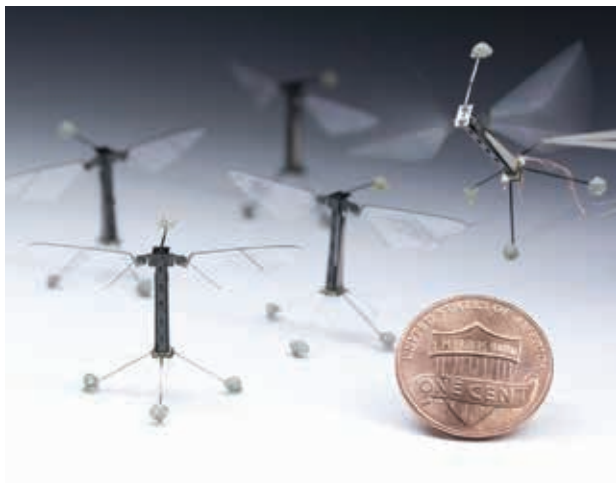
Ipak, ovo avanturističko putovanje neće svako moći sebi da priušti. Cijena o kojoj se trenutno govori, mada iz kompanije World View još nisu stigle tačne informacije, iznosi 75.000 dolara, a morate priznati da je to mnogo više od onoga što prosječna osoba izdvoji na putovanje, naročito ako ono traje samo dva sata. Međutim, ne sumnjamo da će među onima koji mogu platiti biti izuzetno popularno. Do sada su se putovanjem u svemir ili barem fotografijama mogli pohvaliti samo astronauti i izuzetno uspješni naučnici i istraživači bliski toj oblasti, a sada će taj luksuz moći da osjete i obični ljudi. Ipak, nauka i tehnologija napreduju nevjerovatnom brzinom, pa nije nemoguće da u bližoj budućnosti svemir bude na svakodnevnoj rutini taksista.

Robobees - pčele roboti za vještačko oprašivanje, nadzor saobraćaja i spašavanje ljudi u prirodnim katastrofama i nesrećama

PIŠE: MAJA DESANČIĆ

Iako za neke ljude predstavljaju samo dosadne insekte, koji mogu da zadaju priličan bol svojim ubodom, pčele su izuzetno značajne za opstanak ljudske vrste. Štaviše, prema nekim istraživanjima, ukoliko bi sa Zemlje nestale sve pčele, ljudima ne bi preostalo još mnogo vremena. Tema smanjenja broja pčela u svijetu, još od Prvog svjetskog rata, zaokuplja mnoge naučnike, upravo zbog značaja ovih malih, vrijednih insekata.

Iako ljudi još imaju vremena da promijene navike i sačuvaju pčele, naučnici su odlučili da razmišljaju unaprijed i da traže rješenje u slučaju da pčele zaista nestanu sa lica Zemlje. Naime, Harvard, Univerzitet Northeastern, mikroelektronička kompanija Centeye i američka Nacionalna fondacija za nauku udružili su snage i razvili robotske pčelice, koje bi, pored karakteristike onih pravih da prenose polen sa cvjetova, imale sposobnost

da prate vremenske prilike, nadziru saobraćaj i pomažu u slučajevima prirodnih katastrofa i nesreća.

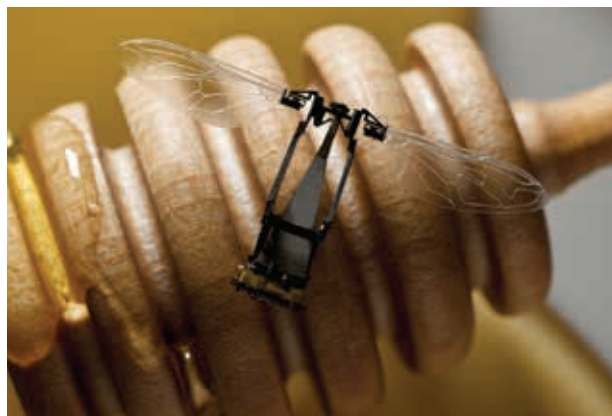
Zahvaljujući istraživanju biomehanike i društvene organizacije pčela, u harvardskim laboratorijama razvijeni su mali leteći roboti, sa tankim krilima, imuni na pesticide. Ove pčele će biti u mogućnosti da šire polen, a postoje i napori da budu programirane tako da imaju mogućnost međusobne komunikacije o metodama oprašivanja, kao i položaju usjeva.

Pored toga, u opisu ovog projekta stoji i to da bi mogle biti korištene za traganje i spašavanje, što je i logično, budući da bi bile među najmanjim robotima na svijetu, a dodavanje mikrokamere na „žaoke“ dodatno bi

Ukoliko bi sa Zemlje nestale sve pčele, ljudima ne bi preostalo još mnogo vremena

pomoglo u spašavanju preživjelih u nesrećama i prirodnim katastrofama. Robotske pčele će imati osam vanjskih kamera, koje će ih posmatrati u letu, a svaki pokret će se slati na računar koji na kraju preuzima upravljanje.

Ipak, postavlja se pitanje da li će pčele roboti zaista biti adekvatna zamjena za žive pčele ukoliko dozvolimo njihovo nestajanje i doprinesemo njihovom uništenju. Ovi insekti stvaraju vrijedne prehrambene dodatke kao što su polen, propolis ili matična mliječ. Stvaramo li korak unazad mijenjajući prirodne vrijednosti tehnološkim?

Biometrijske tetovaže - kontroverzni tjelesni ukrasi

PIŠE: VANJA PARTALO

Poznato je da se masovni trendovi koriste u naučne svrhe, ali jedan od novijih eksperimenata je potegao brojne diskusije. Naime, kultura ukrašavanja tijela, koja svakodnevno privlači sve veći broj poklonika, uskoro bi mogla dobiti novi oblik izražaja.

Američka kompanija Chaotic Moon Studios uzdrma-la je javno mnjenje najavom novog eksperimenta koji su nazvali biowearables, zvaničnog naziva Tech Tats. Ovim konceptom, koji predstavlja kombinaciju senzora i „elektroničkih“ boja, korisnicima će biti omogućeno da jednostavnije i brže prate aktivnosti od životnog značaja. Kako sam pomen praćenja stvara nelagodu u eri visoke tehnologije i sve veće izloženosti privatnih podataka, najavom novog koncepta potegnuta su brojna pitanja.

Vlasnici jedne takve tetovaže imali bi priliku da privedu na vreme tetoviranjem, bez ugrađivanja implantanata, kontrolišu i prate svoje zdravlje, naročito tjelesnu tem-

peraturu, nivo stresa, pa i lokaciju. Takav način praćenja će, kako tvrde kreatori koncepta, biti naročito koristan u bankarskom, pa i vojnom sektoru, ali će biti i pomoć roditeljima koji će moći da prate tačnu lokaciju njihove djece.

Ipak, eksperiment je naišao na oštre kritike zbog potencijalnog ugrožavanja privatnosti budućih korisnika koje se ogleda u mogućnosti praćenja tačne lokacije i zdravstvenih podataka, ali i direktnoj uvezanosti sa bankarskim računima. Pored toga, budućnost ovog koncepta je doveo u pitanje i potencijalno negativan uticaj na zdravlje.

Iako je tek u eksperimentalnoj fazi, sa nesigurnim ishodom, koncept najavljuje ogroman napredak u razvoju tehnologije i predstavlja revolucionaran izum. Ljubitelji tetoviranja vjerovatno neće pronaći umjetničku ekspresiju u biometrijskom „ukrašavanju“, ali će prednosti i nedostatke zasigurno osjetiti „na svojoj koži“.

POSLOVNI BONTON

Elektronska pošta

Dobar ton u poslovnom životu standard lijepog ponašanja

PRIPREMILA: SANDRA STANIĆ

E-mail komunikacija danas je jedan od osnovnih načina poslovne komunikacije. I ovdje postoje pravila koja bi trebalo da poštujemo kako bismo ostavili dobru sliku o sebi i organizaciji, odnosno kompaniji koju predstavljamo.

Elektronska pošta je više zastupljena u prenosu informacija nego u zaključivanju poslova i slanju ugovora. Poruke treba da su izražene kratkim rečenicama, kako bismo ih brzo čitali i razumjeli.

Kao i prilikom slanja faksa ili obične pošte, dobro je kreirati memorandum ili memo, koji sadrži lične podatke, zanimanje, adresu, telefone i e-mail adresu.

Poslovni e-mail

Kako biste ostavili dobar utisak na osobe s kojima poslovno komunicirate, slijedite sljedeće savjete tokom pisanja poslovnog e-mail-a:

Poruke treba da su izražene kratkim rečenicama, kako bismo ih brzo čitali i razumjeli

Jasno i koncizno

Poput ostalih dokumenata koji napuštaju vašu kancelariju, čitajte svoje e-mail-ove i editujte ih uvijek iznova, izostavljajući svaku ponavljajuću informaciju. Ukoliko je to moguće, ograničite sadržaj vašeg e-mail-a na 20 linija ili manje.

Naslov poruke

Jednostavan potez poput naslovljavanja e-maila, pomoći će primaocu da među hrpom pošte razabere važnost vašeg dopisa. Naslovite e-mail npr. "Kupoprodajni ugovor" ili "Rezime sastanka održanog 12.03.2016".

Predstavite se

Vaša poslovna adresa može reflektovati vaše ime kao pošiljaoca, ali i ne mora. Stoga, potpišite svaki e-mail imenom i kontakt podacima, ukoliko nemate elektronski potpis.

Budite profesionalni

U poslovnom dopisivanju izbjegavajte korištenje smajlija za dočaravanje emocija i tona dopisa. Ostanite profesionalni. Referirajte na prethodni e-mail ukoliko se komentar odnosi na njega i uključite prethodnu korespondenciju ako se ona veže na temu.

Personalizujte e-mail

Profesionalan pristup ne kosi se sa personalizovanjem. Dodavši lični dodir poslovnom e-mail-u, ostavićete utisak osobe sa stilom. Npr., privlačan uvod e-mail poruke može vas učiniti prepoznatljivim i atraktivnim "sagovornikom".

Odgovorite hitno

Hitno odgovaranje je gotovo podjednako važno kao i odazvati se na poslovni dopis. Držite se prakse odgovaranja na e-mail u roku 24 sata ili jednog radnog dana.

Auto-odgovor (Out of Office Assistant)

Ukoliko namjeravate izostajati iz kancelarije duži period, postavite auto-odgovor u kojem će stajati kako niste u mogućnosti da pročitate odgovor u određenom roku (na primjer, 10 dana), kao i alternativni kontakt.

Ton e-mail-a

Držite se pravila - ton vašeg poslovnog e-mail-a može biti "casual" koliko je i vaš odnos sa primaocem e-mail-a.

"Napad" priložima

Ukoliko namjeravate poslati veći prilog (attachment), prethodno provjerite da li je primalac s tim saglasan. Npr., pristojna veličina priloga za primaoca je 1 MB, a za korisnike brzih veza, isključivo uz prethodno odobrenje primaoca, preporučljivo je ograničiti dodatak na 5 MB.

Običan tekst (plain text) vs. HTML

Formatiranje poruka kako bi imale "fancy" fontove, boje pozadine ili druge "atraktivne" elemente najčešće je samo izvor nevolja. Takve poruke zauzimaju više mjesta u elektronskom sandučiću i na serveru, a neki primaoci mogu imati probleme sa njihovim prikazom, a ukoliko to i nije problem, formatirane poruke su pokazatelj loše poslovne kulture. Zato je najbolje držati se običnog (plain) teksta.

MREŽA

Google vs. Facebook - tehnološka „Igra prijestolja“

Rivalstvo započeto još samom pojavom Facebook-a eskaliralo je u prethodnih nekoliko godina, a ulogu ulja na, do tada tihoj vatri, odigrao je bum mobilne telefonije.

PIŠE: NENAD BOSNIĆ

Mobilni uređaji su značajno izmijenili način na koji korisnici upotrebljavaju internet. Na desktop računaru ili laptopu, da biste nešto pronašli, morate da koristite neki pretraživač. Kako je to najčešće Google, većina korisničkih aktivnosti vodila je ka generisanju prihoda istoimene kompanije, kroz različite vrste Google oglašavanja.

Međutim, na pametnom telefonu ili tabletu pretrage su rijetke, jer se kretanje uglavnom odvija kroz aplikacije. Google se unaprijed obezbijedio stvaranjem operativnog sistema android, koji danas pokreće četiri petine svih mobilnih uređaja na svijetu. Kroz reklame, svoje aplikacije te prihode od prodaje drugih aplikacija, muzike, knjiga

i ostalih sadržaja putem Google Play prodavnice, Google je od androida zaradio 31 milijardu dolara, što je objelodanjeno tokom aktuelnog sudskog spora sa kompanijom Oracle.

Facebook, sa druge strane, vlada društvenim mrežama i generiše velike iznose od reklama koje se ovim putem plasiraju. Plavi kvadratić sa bijelim slovom „f“ je i najčešća ikonica na displejima telefona i tableta. Za ovu kompaniju je era mobilnih uređaja period iz snova, a Zuckerberg i njegov tim su na vrijeme reagovali, razvijajući svoju aplikaciju za dopisivanje i preuzimajući Instagram, najpopularniju aplikaciju za fotografije. Time je jasno istaknuta kandidatura za preuzimanje liderske pozicije.

Pored tekstualnog i fotografskog, još jedan vid online komunikacije je u vremenima brzog interneta i prenosivih uređaja dobio na značaju, a to je video. Ovdje je Google povukao pravovremen potez, integrišući YouTube pod svoje okrilje. Facebook je odgovorio algoritmima koji značajno favorizuju video-sadržaje postavljene direktno na ovu platformu u odnosu na one koji su podijeljeni sa YouTube-a. Brojne kompanije, ali i redovni korisnici, počeli su sa praksom kreiranja video-snimaka specijalno za Facebook, u cilju postizanja većeg broja pregleda. Čak se javio i fenomen nazvan „freebooting“, koji podrazumijeva nelegalno skidanje sadržaja sa YouTube-a i njihov upload na Facebook.

Iako YouTube ne otkriva tačan broj dnevnih pregleda svojih sadržaja, vjeruje se da se on kreće oko sedam milijardi. Facebook se, sa druge strane, pohvalio podatkom da već bilježi osam milijardi pregleda svojih video-sadržaja svakog dana. S obzirom na marketinški potencijal ovog formata, Google je pretrpio ozbiljan udarac na koji još nije ponudio adekvatan odgovor.

Za to vrijeme, Facebook je otišao dalje. U želji da svojim korisnicima na jednom mjestu ponudi sve što im je potrebno, platforma ulaže mnogo u unapređenje komunikacije sa brendovima kroz sistem preporuka i ocjenjivanja, ali i u razvijanje segmenata namijenjenih medijima, kako bi im olakšao plasman sadržaja. Sve to vodi ka istom ishodu - eliminisanju potrebe da se koriste pretraživači.

Google, naravno, ne sjedi skrštenih ruku dok se Facebook šetka njegovom teritorijom i postavlja plave zastavice, ali kontranapadi iz Maunten Vjua nisu se pokazali pretjerano efikasnim. Google+, koji je trebalo da bude veliki odgovor na Facebook, za mnoge je brzo postao samo naporni uslov koji se pred njih postavlja pri korištenju drugih Google-ovih alatki. Partnerstvo

sa Facebook-ovim najvećim rivalom Twitter-om, koje je obezbijedilo znatno veću vidljivost Twitter objava u Google pretragama, takođe nije dalo spektakularne rezultate, jer ova mreža nastavlja da tapka u mjestu.

Sa druge strane, ni Facebook nije pogađao svaki put. Dosadašnji pokušaji da svoju funkciju pretrage učini i približno jednako korisnom kao što je Google-ova nisu urodili plodom, ali tim iz Menlo Parka namjerava da nastavi razvoj sistema koji će pojmove u sadržajima pronalaziti jednako dobro kao nazive stranica ili imena korisnika.

Oni su ipak svjesni činjenice da je Facebook u mnogo čemu zavisn od Google-a. Brojne esencijalne funkcije ove platforme, kao što su prepoznavanje lokacije ili push notifikacije, realizuju se pomoću besplatnih Google usluga. Ne bi bilo neophodno da ih Google uskrati, dovoljno bi bilo da ih počne minimalno naplaćivati, i Facebook bi se ekspresno našao u bankrotstvu.

Zbog toga ova kompanija radi na pronalasku alternativa. Ispituju se mogućnosti preuzimanja mobilne aplikacije izvan Google Play prodavnice, a sa proizvođačima mobilnih uređaja se dogovara predinstalacija aplikacije na novim uređajima. Do javnosti su dospjele i informacije o testiranju ponašanja korisnika na kojima bi Zuckerbergovoj ekipi pozavidjele i najveće obavještajne agencije. Facebook je, naime, u nepoznatom periodu, na tržištu neimenovane „male države“, namjerno rušio svoju aplikaciju, kako bi provjerio koliko će korisnici biti uporni pri njenom pokretanju. Takođe, aplikacija je na pojedinim tržištima uklanjana iz Google Play prodavnice, kako bi se vidjelo da li će korisnici odustati ili će Facebook-u pristupiti kroz pretraživač.

Oba testa su, prema dostupnim podacima, pokazala visoku posvećenost korisnika, koji su ostajali uporni u pristupanju svojoj omiljenoj mreži. Ta „demonstracija sile“, sociološki zabrinjavajućih rezultata, bila je i jasna poruka Google-u koliko bi značaj njegovog androida opao ukoliko bi Facebook u nekom radikalnom potezu bio stavljen na „crnu android listu“.

Google je, uprkos svemu, i dalje nesporni vladar sektora online oglašavanja, gdje drži trećinu cijelog tržišta, a Facebook još ostvaruje tek dvije trećine ukupnih Google-ovih prihoda. Ipak, brojke koje Leri Pejdž i Sergej Brin ostvaruju prilično stagniraju, dok najveći rival kontinuirano napreduje. To je situacija u kojoj ni „totalni tehnološki rat“ između dva najpopularnija IT giganta današnjice ne izgleda kao nerealno scenario.

IDEJE POKREĆU SVIJET

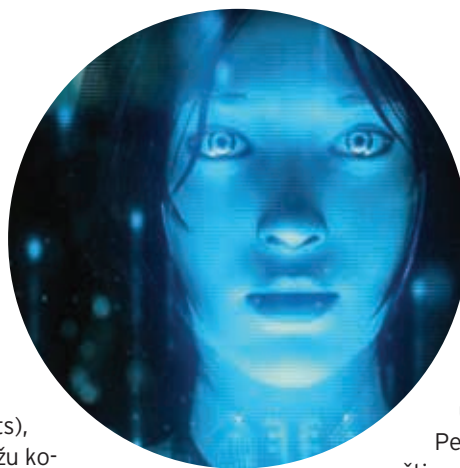
Virtuelni asistenti - prolazna moda ili budućnost modernih uređaja

PIŠE: VANJA PARTALO

Naučna fantastika polako postaje realnost. Alatkne današnjice koje su postale sastavni dio naših pametnih uređaja omogućile su komunikaciju sa računarima, dobijanje povratnih informacija i precizno izvršavanje niza aktivnosti. Razvoj inteligentnih softvera predstavlja još jedan iskorak ka budućnosti.

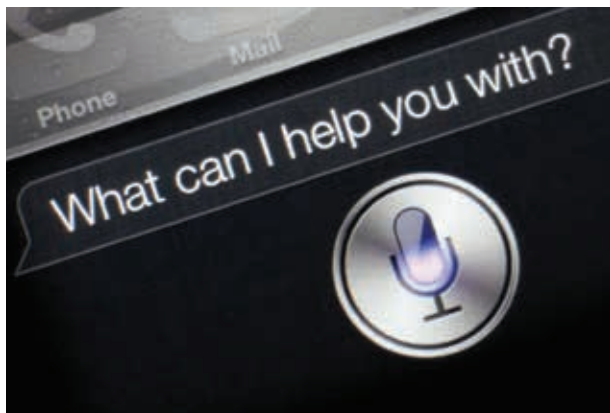
Virtuelni lični asistenti (Virtual Personal Assistants), takođe poznati kao inteligentni softveri, danas pomažu korisnicima u izvršavanju svakodnevnih aktivnosti koje inače oduzimaju mnogo vremena i skreću pažnju sa obaveza od istinske važnosti. Dosad su kreirane dvije vrste ovakvih asistenata. Jedni će korisnicima, čak i na osnovu glasovnih instrukcija, rezervirati mjesto u omiljenom restoranu, napraviti plan putovanja ili nabaviti karte za željeni događaj. Drugi će čak obavljati niz zadataka na osnovu online informacija, bez vlasnikovog input-a ili interakcije.

Iako su koncipirane tako da pojednostave svakodnevnicu, alatke ovog tipa takođe zahtijevaju pristup ličnim podacima, e-mail adresama, kontaktima i ostalim informacijama od značaja. Sam proces obrade glasovnih input-a i razumijevanje dobijenih podataka predstavljaju daleko veći izazov i za-

htijevaju i do 100 puta veću snagu od internet pretrage, bez koje vjerovatno ne možete zamisliti život. Zato, da bi slične instrukcije zaista bile sprovedene u djelo, IPA (Intelligent Personal Assistant) skladišti sve glasovne informacije na „gomilu“, van korisnikovog dometa. Ovako ogromna količina podataka postaje laka meta za potencijalne zloupotrebe.

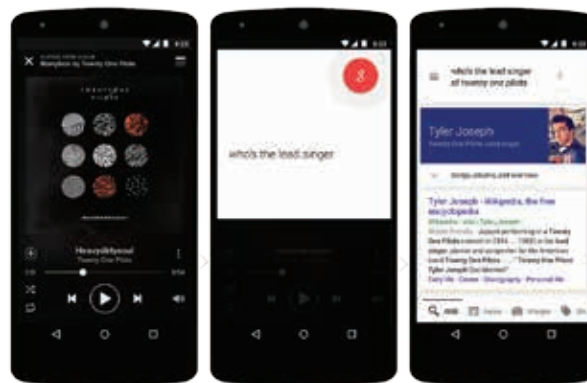
Razvoj softvera inteligencije ove vrste daje jasan uvid u izgled budućnosti web-a već u narednih nekoliko godina. Postavlja se očekivano pitanje o svrsi aktuelnih i trenutno nezaobilaznih pretraživača, kao što je sveprisutni Google.com, ukoliko se inteligencija ove vrste dodatno usavrši. Borba u svijetu pametnih inovacija svela se na tri giganta. Kompanije Apple, Google i Microsoft drže prevlast kada je interakcija softvera i ljudi u pitanju. Virtuelni asistenti ovih kompanija počivaju na sličnim karakteristikama, kao i na opcijama kojima raspolažu.

Apple Store je mjesto gdje možete pronaći Siri, moćni softver koji je svoj začetak i vrhunac doživio na američkom tržištu, još od objavljivanja 2010. godine. Glasovne instrukcije su tada postale novitet koji se proširio poput plamena. Pametni uređaji su napokon mogli obavljati i „dosadne“ poslove za svoje vlasnike. Godina 2012. značajna je po javi softvera pod nazivom Google Now, koji je donio dotad nevidene novitete. Google Now, proglašen za inovaciju godine, zasnovan je na prepoznavanju uobičajenih pretraga koje korisnik preduzima. Na osnovu istih, nude se usluge u obliku „kartica“, koje pokrivaju širok spektar aktivnosti, počevši od događaja u korisnikovoj blizini, podsjetnika, informisanja o aktuelnim dešavanjima, pa do rezervisanja mjesta u restoranima i prijedloga pogodnih termina za odlazak kući. Na istom principu počiva i dobro poznati softver Cortana, konkurentske kompanije Microsoft. Objavljena 2014. godine, Cortana je ponudila usluge na nekoliko jezika, zasnovane na prepoznavanju korisnikove pretrage u Bing pretraživaču. Uspješan pogodak prvih 14 pobjednika na FIFA svjetskom kupu 2014. godine privukao je svjetsku pažnju na ovaj napredni oblik inteligentnog softvera.

Niz drugih uređaja ovog tipa takođe najavljuje preokrete u komunikaciji sa digitalnim oblicima inteligencije. Zadivljujuće karakteristike i olakšice koje nosi ovakav svijet inovacija pojačavaju strah od nepoznatog. Jednostavnost i šarm vaše potencijalne nove virtualne sekretarice, koja izvršava neophodne obaveze u što kraćem roku umjesto vas, efektivnije od radne snage na koju ste navikli dosad, čine se primamljivim karakteristikama. Međutim, svijest o mogućem pristupu i raspolaganju vašim ličnim podacima bi trebalo da bude prisutna prije dijeljenja istih.

**VODEĆI
VIRTUELNI
ASISTENTI**
 Google Now
(Google)
 Cortana
(Microsoft)
 Siri (Apple)

Manje poznat projekat ovog tipa obuhvata još jedan atraktivan proizvod pod nazivom Amy, koji je poslovnom svijetu poklonio savršenu ličnu asistentkinju. Kompanija X.ai, odnosno četiri osnivača Alex Poon, Denis Mortensen, Martin Jimenez i Matta Casey, koji stoje iza ovog koncepta, tvrde da su ljudima dosadile beskorisne prepiske prilikom dogovaranja sastanka. „Sada je dovoljno samo da ubacite svoju asistentkinju Amy (sa mail adresom amy@x.ai) u cc maila, i ona će preuzeti svu korespondenciju i zakazati sastanak, pazeći pritom na ostale obaveze i sastanke tog

dana“, navode developeri. Kako dodaju, obezbijedili su sve neophodne bezbjednosne sertifikate kojima garantuju sigurnost potencijalnim korisnicima i što kvalitetniju uslugu.

„Razgovaraćemo sa računarima“, ističe Oren Ecioni, direktor Allen Instituta za vještačku inteligenciju. „Međutim, svi uređaji koje danas poznajemo imaju slab kvalitet u odnosu na one koje bismo željeli i koje nastojimo da ostvarimo. Budućnost pripada onoj kompaniji koja stvori ličnog asistenta koji će biti poput hotelskog recepcionera, s kim ćete moći voditi inteligentne razgovore i koji će se pobrinuti za vaše rezervacije i ugodne večeri“, dodaje on.

Navedene činjenice potvrđuju novu eru koja je uveliko počela i osvaja svijet nevjerovatnom brzinom. Kakve bi se posljedice mogle očekivati po pojedinca, ali i globalno korisničko tijelo? Težnja za pojednostavljenjem življenja uvođenjem elektronskih pomagala u sve segmente života nosi prednosti, ali i opasnosti po privatnost korisnika. Koliko su developeri sličnih koncepata zaista posvetili pažnje kreiranju sistema za zaštitu i prevenciju zloupotrebe ličnih informacija? Naučna fantastika se više ne čini tako nestvarno.

Superinteligentne mašine - roboti budućnosti

Naučnici vjeruju da će roboti postati dio svakodnevice već u 21. vijeku, ukoliko već nisu. Možete posvjedočiti svakodnevnom razvoju tehnologije koja će u velikoj mjeri pružiti olakšice ljudskoj rasi, ali ujedno i donijeti mnogo problema.

PIŠE: VANJA PARTALO

Razvoj mašina i vještačke inteligencije obećava stabilnu budućnost, jaču ekonomiju, prosperitet i razvoj tehnologije. Povećana brzina rada, efikasnost, povoljnije i veće radno tijelo, jača snaga, sve su to karakteristike koje obećavaju novi vrli svijet već u skorijoj budućnosti.

Međutim, ljubitelji naučne fantastike će pri pomenu robotike i umjetne inteligencije najprije pomisliti na neprestanu borbu mašina i ljudi, što i nije daleko od mogućeg. Činjenica je da nauka već pokriva razvoj robotizovanih vojnika koji će biti korišteni u vojne svrhe. Kako bi se ponašali slični oblici vještačke inteligencije ukoliko bi se našli u pogrešnim rukama i da li je zaista realan scenario da se okrenu protiv svojih kreatora?

Koncept vječnog življenja takođe dobija na značaju razvojem vještačke inteligencije. Da li će biti moguće utisnuti funkcije mozga pojedinca u mašinu ili će pak biti omogućena zamjena kancerogenih ćelija ili oboljelih organa od vitalnog značaja kibernetičkim jedinicama, samo su neka od nagađanja. Smrtnost može postati stvar prošlosti.

Razvoj tehnologije u ovom pravcu će zasigurno rasplamsati svjetsku ekonomiju i dovesti je do sada neviđene tačke širenja, ali je upitno koliko će takav požar poštedjeti čovjeka, koji bi u tom slučaju postao suvišna radna snaga, nemoćna da se izbori sa inteligencijom ove vrste.

Autorizovani distributer za Republiku Srpsku

ROAMING
ELECTRONICS
WWW.ROAMING.RS

SAMSUNG

SAMSUNG
Galaxy S6 edge | S6 edge+

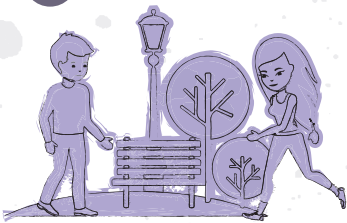
www.samsung.com/rs

NEXT IS NOW

Proljeće

BUĐENJE NOVIH IZAZOVA ZA DUH I TIJELO!

01.

**PROVODITE
VRIJEME NAPOLJU**

- trčite, šetajte, brzo hodajte -

02.

**JEDITE SVJEŽE
VOĆE I POVRĆE**

- isključivo sezonsko -

03.

Isprobajte
3
STVARI

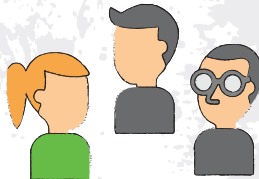
koje dosad niste
isprobali

04.

**Eksperimentišite
sa kuvanjem**

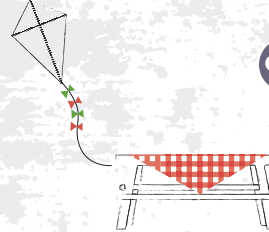
06.

DRUŽITE SE SA DRAGIM LJUDIMA

- licem u lice -

05.

DORUČKUJTE

na svježem vazduhu

07.

**ISPROBAJTE
jogu**

08.

NAJMANJE
5

MINUTA DNEVNO

provedite u potpunom
miru i tišini

09.

UKRASITE KUĆU
svježim poljskim
cvijećem

10.

**NE TROŠITE
ENERGIJU
NA STVARI
KOJE NE MOŽETE
MIJENJATI I**

ne odustajte od
onih za koje
ima nade

m:

S DRUGE STRANE

HILJADU RIJEČI

TALENTI

Jana Kuvalja

Umjetnost kao kontrast svakodnevicu

Danas obično senzacije bilo koje vrste privlače najviše pažnje. Malo koji umjetnik teži onome što ja pokušavam da postignem, a to je da posjetiocima bude ugodno u galeriji, bez razmišljanja o svakodnevnim brigama, kaže Jana Kuvalja, mlada slikarka iz Banjaluke, koja je stekla zvanje mastera na Fakultetu likovnih umetnosti u Beogradu.

RAZGOVARALA: VANJA PARTALO

Više od 100 umjetnika prijavilo se na konkurs za izložbu u „Kolarcu“, a njih 11 je odabrano u najuži izbor. Među njima se, kao jedna od najmlađih, našla i Jana.

„Nisam sigurna koliko sam zaista uspjela u tome, jer se ne uklapam u taj mejnstrim, iako galerijske izložbe obično tako djeluju. Mislim da je umjetnost, uz sve ono što je prošla kroz vijekove, došla do te faze kada joj je potrebna promjena i kada bi trebalo da ponudi nešto drugačije“, smatra ona.

Tokom februara održala si izložbu u čuvenom beogradskom „Kolarcu“. Kako je prošlo otvaranje i u kojoj mjeri je izložba ispunila tvoja očekivanja?

Koliko je dobro za slikarstvo da postane komercijalizovano ?

Danas u svijetu imamo priliku da vidimo komercijalne umjetnike koji zarađuju milione svojim djelima. Međutim, smatram da to nije umjetnost već igrarija sa svijetom i mazanje očiju. Ako optočiš lobanju svarovski dijamantima, da li je to zaista umjetnost? Za mene je to predstava svega onoga što umjetnost ne treba da bude.

Izložba je prošla odlično. Bilo je mnogo posjetilaca, što i nisam očekivala. Izložbu je otvorio Dimitrije Pecić, dekan Fakulteta likovnih umetnosti u Beogradu. Na moje veliko zadovoljstvo, slike su fantastično izgledale, kao da su pravljene baš za takav prostor. Poenta cijele izložbe je bila da se stvori okolina koja služi za meditaciju, kontemplaciju, koja će biti mirna u odnosu na sve ono van galerije.

Izložbu si nazvala „Varijacije“. Šta si željela poručiti nazivom izložbe?

Naziv izložbe je sličan nazivu nekih muzičkih djela klasičnih varijacija, kada jedan ton ima više varijacija. Moje slike su varijacija na istu temu, a to je istraživanje svjetlosti i likovnih objekata. Bilo je 12 slika na izložbi, a u pitanju je jedna te ista tema boja i oblika linije, tačnije, linije kvadrata istražene više puta. Dakle, slike se sastoje od dva oblika, kvadrata i linija. Sve ostalo su varijacije tih oblika koje daju poseban ritam koji je, iako smiren, opet

daleko od dosadnog i jednoličnog. Smatram da svaka slika treba da ima svoju posebnost.

Izložba u „Kolarcu“ je veliki događaj i za etablirane umjetnike, a naročito za mlade. Kakav je bio osjećaj saznati da si dobila takvu priliku?

Vrištala sam. Slučajno sam saznala, tačnije, javili su mi da sam prošla. To je stvarno čast. „Kolarac“, inače, većinu svog programskog djelovanja usmjerava na mlade umjetnike. Bio je šok shvatiti da neko zaista misli da si dobar u onome što radiš. Još sam studirala u periodu kada su objavljeni rezultati konkursa pa nisam gajila nade da ću proći. Naprosto sam željela da pokušam, bez nekih većih očekivanja. Bilo je to veliko iznenađenje, jer sve vrijeme radiš u Akademiji koja je, recimo, jedno zatvoreno biće sa istim ljudima koji ti daju iste komentare, bez značajnijih reakcija nekoga izvan ove ustanove. Upravo zato mi je ovo bila prva značajnija potvrda da moj rad zaista vrijedi i da ne umišljam da radim nešto dobro, a da to nije tako.

Dosad si održala niz samostalnih, ali i grupnih izložbi. „Varijacije“ su predstavljene i ljubiteljima umjetnosti u Sarajevu, a u planu je i Banjaluka. Da li su poznati datumi održavanja i kako će izgledati ostatak godine?

Na moje zadovoljstvo, u planu je izložba u Banskom dvoru za ljubitelje umjetnosti u Banjaluci. Izložba je planirana za april ili maj, što će naknadno biti potvrđeno. U junu imam još jednu samostalnu izložbu u Beogradu. Sada sam se više posvetila traženju odgovarajućih konkursa van regiona, da vidim kako će moje slike i moj način rada biti prihvaćeni van naših zemalja, ali to je dug proces.

Koliko eksperimentišiš u umjetnosti i koje tehnike slikanja preferiraš?

Mogla bih reći da eksperimentišem, ali sve u domenu tehnike ulja na platnu, koja mi savršeno odgovara. Sem akvarela i ulja, nisam se upuštala u druge tehnike. Mislim da bih se u budućnosti voljela posvetiti grafici, sa kojom sam se susretala na Akademiji, pogotovo dubokoj štampi na bakru, ali vidjećemo. To su već malo veća ulaganja, ali voljela bih da se probam i u tome.

U eri fotografije i ostalih popularnih vidova ekspresije, zašto si se opredijelila baš za slikanje?

Od malih nogu sam crtala. Kao i sve moje kolege, opredijelili smo se za Akademiju baš iz tog razloga. Onda tek na drugoj ili trećoj godini shvatiš da to što lijepo crtaš nema veze sa tim da li ćeš zaista postati istinski umjetnik, već da je to samo mala prednost koju imaš. Smatram za sebe da posjedujem talenat za umjetnost, a pokazao se da li sam u pravu. To je zanimanje koje, da bi se bavio njime, moraš stalno da istražuješ o životu, o svijetu oko tebe, jer nikad nije postojala umjetnost koja je zatvorena sama u sebe, ona može samo izrasti iz nečega oko tebe. Bez obzira na to što moje slike još ne izgledaju kao da su izrasle iz svega onoga što sačinjava moj život, bez toga ne bi ni nastale.

Koga bi izdvojila kao uzore koji su najviše uticali na tvoje stvaralaštvo ?

Mark Rothko, američki slikar ruskog porijekla, definitivno bi bio na prvom mjestu. U pitanju je lirski apstrakcija, netipična za njujoršku školu, ali za razliku od Poloka ili nekog drugog, on nema tu akciju u svojim slikama, već mirnoću, iako teži predstavljanju nečeg tragičnog, nekih bazičnih ljudskih osjećanja. Usudila bih se reći da je, pored slikara svjetlosti kao što su Rembrant i Mone, Rothko najbolje iskoristio svjetlost i boju u slikarstvu. Takođe, izdvojila bih Monea, ali više po načinu

na koji koristi boju, nego po temama. Vidim vezu između njih dvojice.

Koje su najveće prepreke na koje si dosad nailazila, a koje možda očekuju i buduće generacije umjetnika? Na koji način si ih ti prevazilazila?

Najveća prepreka u Banjaluci je, recimo, nepostojanje dovoljno izložbenih prostora. Jedino mjesto tog tipa koje postoji u gradu je Banski dvor, dok samo u Beogradu postoji 40 galerija. Ja ću u Banskom dvoru sigurno izlagati i poštujem tu ustanovu kao takvu, ali njen nedostatak je što nema žirija niti umjetničkog savjeta. Takođe, predlažem svim mladim umjetnicima da počnu izlagati već u toku studija. Treba prihvatati odbijenice na konkursima, koje su česte, jer nikad ne znaš ko je u žiriju i kome se tvoj rad dopada ili ne. To sigurno nije mjerilo kvaliteta, ali često se dešava. Nažalost, umjetnost nije podržana ni na koji način, naročito u BiH. Ne postoji sistem koji pokriva otkupninu slika, čak ni udruženja ne funkcionišu kako bi trebalo. Svjesna sam stope nezaposlenosti i da umjetnost nije prioritet, ali sigurno bi joj trebalo posvetiti više pažnje.

PREDSTAVLJAMO

KK Partizan TS

- škola košarkaških šampiona

Već dvije godine zaredom kadetska košarka u Republici Srpskoj je „crno-bijela“. Prošle godine mladi talenti iz Košarkaškog kluba Partizan TS Banjaluka osvojili su titulu prvaka Republike Srpske u ovoj starosnoj kategoriji, a ove sezone nova generacija mladih košarkaša odlučno grabi ka istom uspjehu i već je obezbijedila plasman u samu završnicu takmičenja.

PIŠE: NENAD BOSNIĆ

Navedeni uspjesi još više dobijaju na značaju ako se uzme u obzir to da Partizan TS, dio beogradskog Partizana NIS, u Banjaluci aktivno djeluje svega pet godina. Iako se radi o rezultatima kojima bi se svaki klub ponosio, predsjednik Bogdan Stanojević smatra da ova dostignuća, iako su nesporan razlog za zadovoljstvo, nisu prioritet.

„Naš sistem rada zasnovan je na pronalaženju i oblikovanju igrača. Fokus nam je na otkrivanju talenata, njihovom pravilnom treniranju i razvijanju, sa ciljem da jednog dana izrastu u vješte košarkaše. Dobri rezultati nas uvijek obraduju, svakako, ali nama je mnogo važnije da postignemo taj dugoročni efekat, da naši dječaci postanu uzorni i uspješni sportisti“, objašnjava on klupsku strategiju.

Upravo radi pružanja novih prilika za razvoj mladim košarkašima i promovisanja sportskih vrijednosti, Partizan TS je početkom godine organizovao FrenD košarkašku ligu. U pitanju je bilo peto izdanje sedmodnevnog takmičenja koje je specifično po tome što su za vrijeme njegovog trajanja rezultati najmanje važni.

„Frend košarkaška liga je takmičenje koje organizujemo svake zime, kako bismo svojoj djeci iz naših škola košarke pružili priliku da igraju takmičarske utakmice. U tome nam je ove godine mnogo pomogao m:tel, kojem smo veoma zahvalni, jer smo, zajedno sa ovom kompanijom, djeci ponudili zabavu i sport u vrijeme zimskog raspusta, kada su sadržaji za njih vrlo oskudni. Iako je u pitanju takmičarski format, akcenat nije na trijumfima i porazima, i mi ni ne proglašavamo pobjednike javno. Umjesto toga, promoviramo sportski duh i druženje uz košarku, pa priznanja uručimo svakom učesniku, uz posebne nagrade za najmlađeg igrača, najbolji fer-plej potez i slična postignuća“, jasan je Stanojević.

U Frend košarkaškoj ligi učestvovalo je 250 djece iz osam škola košarke, koje Partizan TS aktivno vodi u raznim dijelovima banjalučke regije. Njihovi polaznici su učenici iz 11 različitih osnovnih škola, a svi su pionirskog i kadetskog uzrasta, od 11 do 14 godina starosti.

Najtalentovaniji od njih stižu priliku da se oprobaju u omladinskim takmičenjima koja organizuje Košarkaški savez Republike Srpske. Upravo u ovim takmičarskim okvirima ostvareni su spomenuti uspjesi u kadetskim kategorijama, a oni su doveli i do osnivanja nove, juniorske selekcije. Iako su ubjedljivo najmlađi u svojoj starosnoj grupi, juniori Partizana TS ove sezone stigli su do Lige za prvaka, druge faze takmičenja, baš kao i „crno-bijeli“ pioniri.

POVRATAK SLAVNE „MALENE“

Jadranka Ćosić Trkulja, nekadašnja igračica Mladog Krajišnika i reprezentacije Jugoslavije, vratila se u domaći sport upravo kroz saradnju sa Partizanom TS. Nakon bogate inostrane karijere i angažmana u stručnom štabu ŽKK Hemofarm, danas vodi Partizanove programe namijenjene najmlađima i djevojčicama.

Nakon svega pet godina postojanja kluba, vidljivi rezultati su ostvareni i u oblasti koja je definisana kao prioritet - na polju stvaranja igrača. Iako je u pitanju vrlo dugoročan proces, u gradu na Vrbasu je već stasalo nekoliko velikih nada regionalne košarke.

Aljoša Janković je prošlog ljeta sa reprezentacijom BiH osvojio zlatne medalje na Evropskom prvenstvu za kadete i Evropskom olimpijskom festivalu mladih. Miloš Glišić se, nakon sjajnih partija u mlađim kategorijama, preselio u Beograd, gdje je uključen u rad seniorskog tima, dok je Dejan Marjanac postao igrač srbijanske Vizure.

Uspješne priče koje su ispisane u vrlo kratkom roku pokazatelj su ozbiljnog rada u Partizanu TS, a Željko Krunić, predsjednik Skupštine kluba, uvjeren je da se i među sadašnjim članovima nalaze budući šampioni. On smatra da je najvažnije posvetiti se djeci koja posjeduju talenat i želju, usmjeravati ih na pravi način, ali i ponuditi im prostor za razvoj.

„Da bismo to ostvarili, pokrećemo različite projekte“, navodi on, „a među posljednjima je Košarkaška igraonica. To je poseban program, jedinstven u Banjaluci, za djecu uzrasta od šest do 10 godina, osmišljen kao kombinacija svjetski popularnog mini-basketa i učenja kroz igru. Takođe, krajem prošle godine pokrenuli smo i selekciju za djevojčice, čime smo im obezbijedili zasebne termine i prilagođen

režim treninga, što je, nažalost, i dalje rijetkost kod nas.“

Naredni veliki klupski projekat je, ipak, jedan tradicionalni. Tokom jula i avgusta 2016. godine, na Jahorini će biti održan Međunarodni košarkaški kamp Hypo Three Points, koji su pokrenuli sportski radnici Partizana TS. Biće to 15. izdanje jednog od najvećih sportskih događaja za mlade košarkaše u ovom dijelu Evrope, u kojem je dosad učestvovalo više od 8.500 djevojčica i dječaka iz BiH i susjednih država, ali i SAD, Kanade, Francuske, Njemačke i brojnih drugih država.

Promoteri ovog dešavanja bili su košarkaški velikani, kao što su Predrag Danilović, Vlade Divac, Žarko Paspalj ili Radoslav Nesterović, a Željko Krunić kaže da klub i za ovo ljeto priprema pravi sportski spektakl.

„Kamp svake godine izazove veliko interesovanje, pa je to slučaj i pred ovogodišnje izdanje. Javio nam se veliki broj klubova iz raznih dijelova Balkana, ali i nekoliko drugih evropskih država. Kao i dosad, mi za svakog učesnika pripremamo pažljivo osmišljen program treninga, najviše uslove u pogledu smještaja, ishrane i zdravstvene brige, ali i mnoštvo poklona i nagrada. Nakon kampa, organizovaćemo i prijateljski omladinski turnir, na kojem će učestvovati timovi iz Njemačke, Francuske, Turske, Srbije i BiH, tako da djecu očekuje još jedno druženje i košarkom ispunjeno ljeto“, najavljuje Krunić.

HILJADU RIJEČI

Svijet introspekcije i poigravanja tabuima

PIŠE: NENAD BOSNIĆ

Fotografija, foto-manipulacija, motion design, video-produkcija, filmska produkcija, folklor, jahanje, klizanje... Lista zanimanja, interesovanja i hobija kojima se bavi Tea Jagodić veoma je duga i šarolika.

Svestrana vizuelna umjetnica koja studira grafički dizajn, rođena 1992. godine u Banjaluci, pažnju je privukla svojim originalnim fotografskim radovima koje je do sada izlagala u Banjaluci, Sarajevu, Novom Sadu i Lisabonu. U vremenima velike popularnosti fotografije, Tea je odabrala pristup koji se zasniva na introspekciji, mašti, ali i na provociranju reakcije.

Ona već pet godina stvara foto-manipulacije koje se bave pitanjima iz njenog života i društvenim tabu temama. Pri tome je najčešće sama svoj model, što je specifičnost koja joj, kako sama kaže, dozvoljava da, ogoljavajući sebe, dođe do gole istine o temi koja je u njenom fokusu.

Istovremeno, njeno polje interesovanja se sve više širi i na motion design i video-produkciju. Sa članovima bendova „Sopot“, „Neuro“ i „Tanker“, kao i sa operskom pjevačicom Majom Manojlović sarađivala je na realizaciji nekoliko video-spotova, a u pripremi su i njeni snimci muzičkih koncerata te kratkometražni dokumentarni film snimljen u saradnji sa festivalom Demofest.

Svoje radove objavljuje na Facebook stranici PhotoWorld of Tea Jagodić, gdje svijet njene umjetnosti glasno govori o pitanjima koja se tek šapuću u našem svijetu.

FOTO: TEA JAGODIĆ: 1. DA ME VOLE ILI DA ME LOVE 2. VODI ME ODAVDE.

FOTO: TEA JAGODIĆ. 3. GOOD MORNING. 4. TEA TIME. 5. BAJKA U MOJOJ SOBI.

U ROMINGU

M O S K V A

Jedna ruska bajka

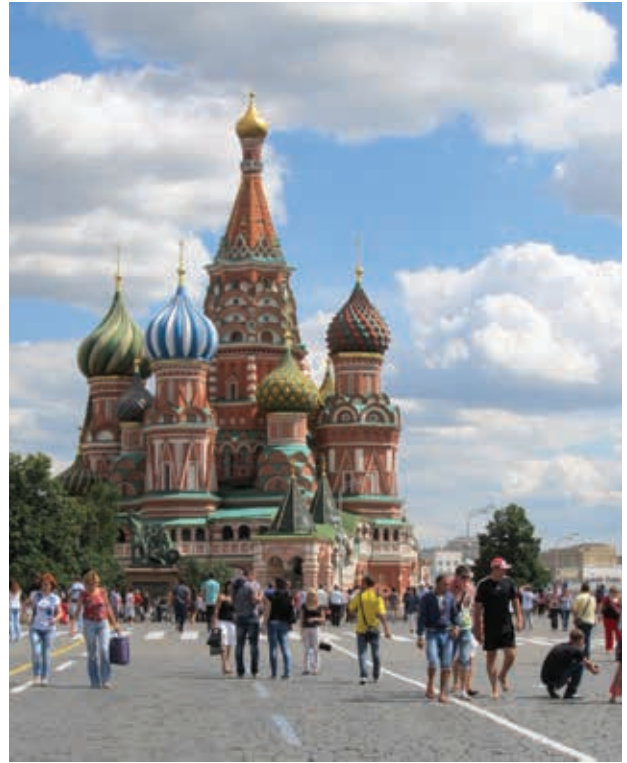
PIŠE: SANDRA STANIĆ

Ne postoji bolji način da se počasti duša od putovanja. Ako je to pritom i ostvarenje nečijeg životnog sna, kao što je to u mom slučaju s Rusijom, onda je takav poklon „za zauvijek“. Moja zaljubljenost u Rusiju odavno je odrasla i postala velika ljubav, od prvog stidljivog susreta sa knjigama Dostojevskog, pa do ozbiljnog proučavanja istorije ove velike zemlje. Rusija se, mislim, može voljeti mnogo ili nikako. Takva je.

Riječi kojima bih, kada bih baš morala, ukratko opisala Moskvu, otprilike su: grandiozno, monumentalno, impresivno, veličanstveno, ali nikako ne bih izostavila i onu najvažniju riječ - duša. U ovaj grad se uđe sa divljenjem i poštovanjem. Koliko god da znaš o Moskvi, neće biti dovoljno da te ostavi ravnodušnim. Ona te dočeka svojim širokim ulicama, i taj pridjev zaista nije tek tako izrečen. Ulice u Moskvi imaju po sedam traka u jednom pravcu, kao jedan od dokaza da se stvarno nalaziš u najvećoj zemlji na svijetu, što Rusija i jeste. Najveća i, po mom mišljenju, najljepša, sa svim svojim savršenim nesavršenostima.

Sa glavom u oblacima, zapanjena ljepotom prizora, istorijom, maštom i veličinom svega oko sebe, ali i ljudima, kulturom te gracioznošću kojom se Moskovljanke kreću, tek u ovom gradu zaboravila sam na tu „obavezu“ bezglavog jurcanja od jedne turističke atrakcije do druge. Možda baš zato što je čitav ovaj grad jedna velika živa izložba ruske kulture. Bila sam beskrajno srećna što postoji mjesto gdje je otvorena knjiga dio svakodnevnog života ljudi, oni čitaju u prevozu, na klupi, u restoranima... Da, to je zemlja Tolstoja, Bulgakova, Jesenjina, Čehova, Puškina, Majakovskog, Gogolja... To je grad čijim ulicama je šetao genije duše - moj Dostojevski.

U mreži moskovskih ulica nije teško snaći se, bar nama Slovenima iz ovog dijela Balkana, jer u ovoj zemlji nećete naći natpis pisan latiničnim slovima, čak ni kada je u pitanju poznati McDonald's - izuzetaka nema, svi natpisi su ćirilični. U svakom slučaju, po Moskvi je lako kretati se, zahvaljujući savršenom metrou, i to ne samo zbog dobro organizovanog voznog reda i mreže vozova, nego

i zato što je to svojevrsni muzej, jedinstven u svijetu, koji predstavlja dio savremene kulture Rusije. Ujedno, ovaj metro je jedan od najstarijih u Evropi, ali je svakako najljepši i najraskošniji. Mapa grada, koju svaki iole ozbiljan turista prouči do detalja, u slučaju Moskve izgleda kao zbirka umjetničkih djela nanizanih na krugove metroa. Svakako sam i prije odlaska u Moskvu čula za ljepotu njene podzemne željeznice, ali ne, riječi nikako nemaju tu moć da dočaraju svu ljepotu ove podzemne raskoši. Ispod Moskve, na 200 metara pod zemljom, nalaze se stanice metroa koje predstavljaju svojevrsne umjetničke galerije oslikane mozaicima, vitražima, raskošnim lusterima i skulpturama. I, nije samo to ono što ostavlja bez daha, nego i njegova besprijeekorna čistoća u gradu sa više od 11 miliona stanovnika, a koji dnevno preveze preko devet miliona putnika, što je svjetski rekord, još jednom, još jedan. Ovaj metro krasi i najduže i najdublje pokretne stepenice kojima sam se ikada vozila do nekog svjetskog metroa.

Srce Moskve je Crveni trg, onaj čija slika asocira na cijelu Rusiju, jer njome obično ilustruju ovu zemlju u medijima. Trg je prepoznatljiv upravo po crkvi Svetog Vasilija Blaženog, sa 11 tornjeva koji svojim šarenim bojama podsjećaju na čaroban svijet iz bajke. Neki kažu čak da

ih neodoljivo podsjećaju na lilihip i šarene bombone. Ovo je jedan od (naravno) najvećih trgova na svijetu, sa površinom od čak 90.350 metara kvadratnih, a njegovo ime je izvedenica od pridjeva „красный“, koji ima dva značenja - crven i krasan. Oba ova pridjeva mu odlično stoje, što zbog hrama Sv. Vasilija Blaženog, što zbog ostalih monumentalnih i prelijepih građevina kao što su Kazanska katedrala, Lenjinov mauzolej, Državni istorijski muzej, ali i GUM, jedan od najluksuznijih trgovačkih centara na svijetu. Na Crvenom trgu nalazi se i spomenik velikom ruskom vojskovođi generalu Žukovu.

Moskovski Kremlj, koji okružuje jedan dio Crvenog trga, važi za jedno od nekoliko najvećih utvrđenja u svijetu i nalazi se pod zaštitom UNESCO-a. Kremlj predstavlja kompleks koji je danas političko i administrativno središte Ruske Federacije, te jedinstveno mjesto na kojem se nalaze predivne saborne crkve i drugi sakralni objekti, kao i dvorci i muzeji. Tu je i čuvena Oružana palata, u kojoj se čuva rijetka kolekcija starog oružja, kao i niz eksponata od zlata, srebra i dijamanta, carska odjeća kao i primjerci zlatnih carskih kočija i opreme za konje. Najstarija građevina u Kremlju je Granitna palata, na nju se nadovezuje palata kraljevske porodice Palata Terem. Obje su spojene Velikom palatom, najvećom građevinom u moskovskom Kremlju, u kojoj

se nalaze balske dvorane za prijeme, sa ceremonijalnim crvenim hodnicima i privatnim prostorijama nekadašnjih careva, kao i donji sprat Crkve Lazarevog uskrsnuća, koja je najstarija građevina u Moskvi.

Dok ste još u Kremlju, zanimljivo je vidjeti smjenu straže, vojnike Predsjedničkog puka koji stoje ispred groba neznanog junaka u Aleksandrovsom vrtu.

Šetnjom se lako i brzo od Crvenog trga stiže do Boljšoj teatra, čuvenog po baletu i operi. To je mjesto gdje je premijerno izvedeno „Labudovo jezero“, i jedno je od najprestižnijih pozorišta u svijetu. „Veliko pozorište“, što u prevodu s ruskog znači Boljšoj teatar, drugo je po veličini pozorište u Evropi, a sinonim je za vrhunske predstave koje se mogu doživjeti. Boljšoj teatar je više od pozorišta, on je doživljaj koji se pamti čitavog života.

Moskva ima dva srca. Jedno srce grada je Crveni trg, a drugo – srce boemskog gradskog života, ulica Stari Arbat. To je jedna od najstarijih, najljepših i najomiljenijih ulica Moskve i Moskovljana. Ovu ulicu šetalište, živopisnog izgleda, krasi stara zdanja. Stari Arbat podsjeća na sve slične svjetske ulice u samom centru grada, bez saobraćaja, u kojima vlada opuštena atmosfera šetališne zone. Naravno, duž ulice se nalaze štandovi sa knjigama, umjetnici koji slikaju svoja platna ili duvaju one ogromne balone od sapunice... Ovdje možete kupiti uspomenu koja će vas uvijek podsjećati na Rusiju, prepoznatljive ruske lutkice matrjoške (babuške), Faberžeova jaja, nakit od uralskog poludragog kamenja i skupih ćilibara i druge prepoznatljive motive Moskve i Rusije. Ulica Stari Arbat nekada je bila elitni korzo kojim se šetala ruska gospoda. Tu je, između ostalih, živio i Puškin. Na Starom Arbatu se nalaze teatar Vahtangova i Puškinova rodna kuća pretvorena u muzej. Tverskaja ulica, pored Starog i Novog Arbata, jedno je od najpopularnijih mjesta za izlaske i provod, a poznata je po skupim i luksuznim mjestima koja privlače, kako mlade Ruse, tako i turiste. U ovoj ulici, odnosno bulevaru, nalazi se spomenik osnivaču Moskve – Juriju Dolgorukomu i najvećem ruskom pjesniku Aleksandru Sergejeviču Puškinu.

Skoro svaka građevina u Moskvi može da ispriča svoju priču iz bogate ruske prošlosti, ali ukoliko se želite naći usred velike, poznate bitke Rusa protiv Napoleonove vojske, nikako ne bi trebalo da propustite odlazak u muzej Borodinske bitke, koji je izuzetan i nikako nije samo jedan od svjetskih muzeja u kojima nekako beživotno „leže“ izloženi eksponati. To je spektakl muzej panorama bitke u spomen na pobjedu Rusa protiv Napoleonove vojske 1812. godine. Gigantska panorama – platno postavljeno ukrug, predstavlja plan bitke, a posebno osvjetljenje ostavlja utisak pokretljivosti likova. Autor je prikazao vrhunac bitke kada su se obje vojske borile na život i smrt. Sve to je

...Ko sam? Šta sam?

Ja sam samo sanjar,
Čiji pogled gasne u magli i memli,
I volim te usput, ko da sanjam,
Kao mnoge druge na toj zemlji.

Sergej Jesenjin

praćeno zvučnim efektima koji oponašaju elemente borbe i dijelovima uvertire Čajkovskog „1812. godina“. U ovom muzeju nalazi se i velika zbirka slika, grafika, predmeta i oružja iz Rusko-francuskog rata.

„I follow the Moskva, down to Gorky Park“... Moj savjet je da nikako ne odete iz Moskve, a da niste svratili do parka Gorki. Ne samo zbog poznate pjesme grupe „Scorpions“, nego zato što je i ovo jedno od bezbroj veličanstvenih mjesta u ovom veličanstvenom gradu. Park Gorki je prirodna oaza, i prostire se na oko tri kilometra uz rijeku Moskvu, kroz koji vikendom prođe preko 30.000 ljudi. Moskovljani ga zovu i Park kulture, jer je davne 1928. godine, kada je otvoren, nosio to ime. Želite li iznajmiti bicikl i voziti se naokolo po parku, obratite pažnju na vjeverice koje možete čak hraniti iz ruke, pitome su i beskrajno zanimljive. Tokom zime ovaj park je popularna destinacija za klizanje na ledu, a ovdje se održava i takmičenje u pravljenju skulptura od leda.

Prije nego što odem iz ovog teksta, i iz Moskve, neizbježno je spomenuti i Rusku državnu biblioteku Lenjina, ispred koje je svoje mjesto našao veliki spomenik Dostojevskom. Naravno, na svojoj mapi moskovskog metroa obavezno zabilježite stanicu „Dostojevskaja“. Na mermernim zidovima ove stanice naći ćete impresivne ilustracije iz romana ovog pisca, a odmah pored stanice i muzej Dostojevskog, na mjestu gdje je on živio.

Sve što sam ispričala nije ni mali dio onoga što u Moskvi možete doživjeti, ali je dobar početak za ljubav na prvi pogled koja se i vama sa ovim gradom može dogoditi.

Korisnička podrška putem Facebook-a

Za sve korisnike kompanije m:tel koji provode vrijeme na Facebook-u i vole komunikaciju putem društvenih mreža, naš korisnički centar vrijedno pruža informacije o uslugama m:tel-a i putem ove društvene mreže.

PRIPREMA: MILICA STOJAKOVIĆ

Zvanična stranica kompanije m:tel nalazi se na adresi www.facebook.com/mtelbih, a naši operateri pružaju odgovore na pitanja koja postavite, u veoma kratkom roku.

Putem Facebook-a možete dobiti informacije o svim uslugama kompanije m:tel, prepaid i postpaid telefoniji, o internetu, fiksnoj telefoniji ili integrisanim Open uslugama, te informacije o hardverima koje imamo u ponudi.

Ljubitelji trendova, kada je riječ o mobilnim telefonima, putem m:tel Facebook stranice mogu rezervirati najnovije modele mobilnih telefona i tako postati njihovi vlasnici čak i prije nego što se telefoni nađu u zvaničnoj prodaji. Upiti na temu kako rezervirati nove modele mobilnih telefona stižu nam veoma često, a to je vrlo jednostavno učiniti, u samo nekoliko koraka, putem aplikacije koja se nalazi na m:tel Facebook stranici.

Ono što vam znatno može olakšati i ubrzati put do dolaska do odgovora na pitanje koje vas zanima, jeste činjenica da jednom sedmično na vremenskoj liniji m:tel Facebook stranice možete pronaći izdvojena najčešća pitanja koja korisnici postavljaju u inbox i, naravno, odgovore na njih.

Donosimo vam nekoliko aktuelnih pitanja koja su naši korisnici često postavljali:

KORISNIČKO PITANJE: Na pretplati sam Moj Mix i uzela sam telefon, a ugovor mi ističe u aprilu. Mogu li se prebaciti na neku od novih Moj Mix tarifa i uzeti novi telefon ili moram čekati april?

M:TEL ODGOVOR: Promjenu tarifnog paketa moguće je vršiti jednom mjesečno. Novi telefon na istom broju moguće je kupiti nakon, ili tri mjeseca prije isteka aneksa ugovora. Za više informacija pozovite korisnički servis ili nas posjetite na prodajnom mjestu.

KORISNIČKO PITANJE: Želio bih preći na Moj Mix Extra, pa me interesuje koliko u okviru te tarife ima mobilnih podataka i po kojoj brzini interneta?

M:TEL ODGOVOR: Uz Moj Mix Extra tarifu, za koju se interesujete, dobijate 4 GB mobilnog interneta, uz maksimalnu brzinu. Brzina interneta na tarifi Moj Mix Extra je do 7,2 Mb/s a nakon potrošenog bonusa za mobilni internet brzina se mijenja na 64 Kb/s.

KORISNIČKO PITANJE: Interesuju me određene usluge i aktuelne akcije. Gdje se sve nalaze vaša prodajna mjesta na kojima bih mogao dobiti dodatne informacije?

M:TEL ODGOVOR: Lokacije i brojeve svih m:tel prodajnih mjesta u BiH možete pronaći na sajtu kompanije www.mtel.ba/prodajna-mjesta

Miljana Radinović:

U ljudima prepoznajem želju i potrebu za kulturom

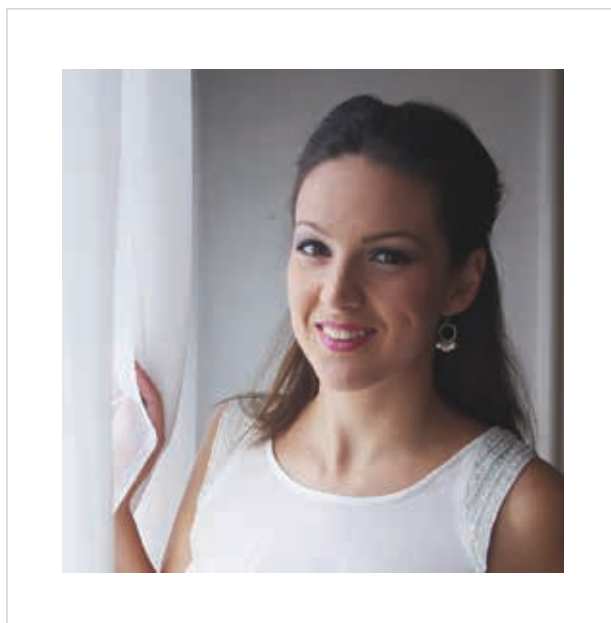
Zavoljeti muziku je lako, školovati se više od deset godina je zadovoljstvo, svakodnevno vježbati pjevanje po nekoliko sati je užitek, odricati se većine aktivnosti kojima se moji vršnjaci zabavljaju je zanemarljivo, truditi se da prevaziđeš samog sebe je motivišuće, nije teško, a uspjeti nije nemoguće. Jedino teško je biti operna pjevačica u gradu koji nema operu. I teško, i tužno i demotivišuće, sumira aspekte svog „posla“ Miljana Radinović, banjalučka operna pjevačica, u razgovoru za m:agazin.

RAZGOVARALA: MAJA DESANČIĆ

I pak, ova mlada umjetnica se ne predaje tako lako. Tome u prilog ide činjenica da je, uz svoje kolege i prijatelje, jedna od osnivača Udruženja pjevača operne muzike „Figaro“, prvog takve vrste u BiH, koje je nedavno proslavilo i prvi rođendan. Takođe, trenutno je angažovana na brojnim muzičkim projektima, među kojima ističe „U susret operi“ spomenutog udruženja.

Šta je uopšte bila ideja vodilja da osnujete jedno ovakvo udruženje?

Tokom studija, mi solo pjevači smo jedna porodica. Zajednički cilj nas je usmjeravao jedne na druge i činio nas više prijateljima nego kolegama. Mislim da su naš entuzijazam i naša strast, prije svega ka opernom pjevanju, učinili da dođemo na ideju da osnujemo udruženje. Već smo bili tim, imali smo zajedničku želju, ideja je pronašla nas, mi smo samo pratili osjećaj. Kada se ljudi potpuno razumiju, kada imaju, uslovno rečeno, isti problem i kada imaju istu želju, nije teško udružiti se. „Figaro“ je jedno od najljepših iskustava koje mi

se desilo. Zasad nam sve ide po planu. Veoma sam zadovoljna uspjehom, jer i ako veoma naporno radimo, prevazilazeći prepreke na koje svakodnevno nailazimo, mi stvaramo sebi mogućnost da radimo ono što volimo.

Sada redovno puniti koncertne dvorane gradova u sklopu projekta „U susret operi“. Koliko je teško bilo među prvima stvarati temelje operne scene u Banjaluci? Kolika je realna potreba za klasičnom muzikom u manjim gradovima?

Veoma je laskavo ovo što kažete da među prvima postavljamo temelje operne scene. Sa jedne strane, osjećamo potrebu da to uradimo, a sa druge, to je velika odgovornost. Nekada pomislim da je sav ovaj veliki napor koji ulažemo nedovoljan, ali kada na svakom koncertu koji održimo u publici vidim sva popunjena mjesta, dobijem energiju i tračak nade da ćemo uspjeti. Dosad smo održali desetak koncerata pod krovom nazivom „U susret operi“ širom BiH. Na naše veliko zadovoljstvo, sale su bile gotovo uvijek popunjene do posljednjeg mjesta, što mi daje slobodu da zaključim da je interesovanje za opernu muziku veliko i da ima smisla sve ovo što radimo.

Ipak, ostaje činjenica da Banjaluka još nema operu. Šta, po Vašem mišljenju, treba učiniti da kultura i umjetnost napokon dobiju mjesto koje zaslužuju?

Razumijem da svi ljudi ne osjećaju istu privrženost klasičnoj muzici kao ja, jasno mi je da je moja potreba za operom veća u odnosu na druge ljude, ali nikako ne razumijem razlog zašto u glavnom gradu RS nemamo opernu kuću. Kada se osvrnem iza sebe, ne vidim uspjeh u broju svojih nastupa, već u broju ljudi koji sa istim entuzijazmom dolaze na koncerte uživajući u muzici koju prezentujem. U tim ljudima vidim želju i prepoznajem potrebu za kulturom.

Angažovani ste na mnogo strana, možete li nam otkriti na čemu trenutno radite i kako uspijevate sve to postići?

Trudim se da sam uvijek dobro organizovana, što je, po mom mišljenju, ključ uspjeha. Trenutno spremam solističke koncerte na kojima ću provesti publiku kroz različite muzičke epohe, upoznati je s arijama starih majstora, njemačkim lidom, srpskim i ruskim solo pjesmama, zaključno sa najljepšim arijama najistaknutijih opernih kompozitora.

Kad već govorimo o tome, kao solista ste nastupali na brojnim festivalima i manifestacijama, postoji li neki koncert koji zauzima posebno mjesto?

Uvijek spominjem koncerte sa Banjalučkom filharmonijom i projekat „Mostovi muzike“ koji su, dok sam bila student, bili velika stvar za mene, ali se rado sjetim i svakog koncerta, bilo da je mala ili velika scena, bilo da je sa orkestrom ili uz klavirsku pratnju, bilo da je u publici deset ili stotine ljudi. Posljednji koncert na kojem sam nastupala je onaj koji mi je najdraži, a još draži mi je onaj na kojem ću tek pjevati.

Klasična muzika inspiriše mnoge, a šta inspiriše Vas?

I ja sam, kao jedna od mnogih, inspirisana klasičnom muzikom, vječiti sam zaljubljenik u nju. Ljudi često misle da je ona ograničena svojim obimom, ali griješe. Nema dovoljno dana, mjeseci i godina da bismo sve istražili i naučili. Svaka nova pjesma, svaka nova arija koju počnem da učim, nova je inspiracija za mene. Svaka nova nota s kojom se susretne budi u meni radost i želju da je glasom podijelim sa svima i svojom interpretacijom prenesem drugima osjećaje koje muzika stvara.

Šta Vas je uopšte navelo da se počnete baviti opernim pjevanjem?

Nikada nisam mislila da ću ovo reći, ali evo... U vrijeme kada sam ja bila mala, sve je bilo mnogo drugačije! Iako je, u odnosu na danas, koje je vrijeme interneta, izvor informacija i zabavnog programa bio veoma sužen, nekako sam, zahvaljujući tadašnjem TV programu, uspijevala da pronađem sebi zanimljivosti. Emitovan je balet, ponekada opere, koncerti klasične muzike i to sam kao veoma mala, po priči mojih roditelja, uvijek radije birala od crtača i ostalog dječijeg programa. Zainteresovanost male Miljane učinila je da uđem u svijet klasične muzike, svijet kojim sam podjednako zadivljena kao i tada, i svijet koji me većim dijelom čini onim što jesam.

Koliku ulogu igra talenat, a koliku rad, kada govorimo o solo pjevanju? Postoje li neka određena odricanja i pravila kojih se morate pridržavati?

Često razmišljam o ovom pitanju i nikada ne znam jasno da odgovorim na njega. Ne bih da umanjim važnost talenta, niti važnost truda i učenja. Smatram da je talenat nešto sa čime se radimo i samim tim je dar koji treba cijiniti kao najveće blago. Rad je onaj koji razvija talenat, rad je onaj koji od talenta pravi uspjeh. Ne mogu da ocijenim čija je uloga veća. Ponekad mi se čini da što više vježbam, imam više talenta. Na sceni se tada pojavljuje ljubav kao glavna uloga i predstavlja nit kojom se talenat i rad spajaju. Ljubav čini odricanja neosjetnim, a pravila koja se moraju poštovati - olakšavajućim načinom života.

U predstavi „Mala sirena“ imali ste priliku i da glumite. Koliko je to bilo drugačije u odnosu na Vaše dotadašnje angažmane?

Sama pomisao na ulogu Male sirene u meni budi neizmjernu radost. Mislim da nikada neću uspjeti dovoljno da zahvalim reditelju Aleksandru Pejakoviću, koji mi je ukazao povjerenje i pružio šansu da igram sa glumcima Dječijeg pozorišta rame uz rame. Tokom studija, imala sam glumu

kao predmet, ali se do tada nikad nisam praktično susrela sa glumom, tj. nisam imala priliku da budem dio projekta u kojem je gluma primarni vid umjetnosti. Razlika u poređenju sa mojim dosadašnjim iskustvom, pored očigledne razlike gdje nije akcenat na muzici, već na glumi, u tome je što je rad na predstavi, a kasnije i izvođenje iste, u stvari timski rad, koji u većem dijelu zavisi od ljudi koji se ne vide na sceni, nego od individue koja samu predstavu izvodi.

PSIHOLOGIJA

Pasivna agresivnost

Ovo je izraz koji smo mnogo puta čuli i ponašanje sa kojim smo, vjerovatno, imali priliku da se sretne u životu. Šta je zapravo pasivna agresivnost i kako se s njom nositi?

PIŠE: NEMANJA RUNIĆ, dipl. psiholog

Agresivnost možemo posmatrati kao sklonost pojedinca ka ispoljavanju agresivnog ponašanja. Sklonost ka agresivnom reagovanju u određenim situacijama posjedujemo svi, bez izuzetka. Ono u čemu se razlikujemo je visina tolerancije na spoljašnji stimulus koji izaziva agresivnu reakciju, kao i intenzitet i specifičnost same reakcije. Jedni su skloniji fizičkoj manifestaciji agresije, drugi verbalnoj, a treći „pasivnom revoltu“, odnosno odsustvu bilo kakve reakcije.

Šta je onda pasivna agresivnost? Ništa više nego jedan od gore pomenutih načina agresivnog (ne)reagovanja. Pasivna agresivnost je odbrambeni mehanizam koji vodi do posrednog ispoljavanja agresije prema drugima kroz pasivnost ili nedjelovanje, sabotazu i okretanje agresije prema samima sebi, što je prikriveno izražavanje izvorne agresije.

Otvoreno agresivno ponašanje ima jasnu negativnu konotaciju u širem socijalnom kontekstu. Postoje određene životne uloge čovjeka i njegova socijalna okruženja u kojima se sa naročitim neodobravanjem gleda na agresivnost, a ovakvi akti mogu snositi silovite posljedice. Prvo takvo okruženje koje može zadesiti čovjeka je porodica sa izuzetno strogim roditeljima, drugo, škola sa strogim profesorima, a na kraju radno mjesto - gdje je, nezavisno

od strukture šefova ili kolega, agresivno ponašanje po pravilu neprihvatljivo.

Neki od nas će, bez obzira na socijalna očekivanja, otvoreno agresivno reagovati (fizički ili verbalno) kada smo nečim isprovocirani, te za to snositi posljedice. Ipak, većina će radije frustraciju ili bijes zadržati za sebe (u sebi), a reakciju odložiti ili „preformulisati“ u druge oblike ponašanja.

Pasivno agresivna ponašanja u odrasлом dobu najčešće se ispoljavaju upravo na radnom mjestu. Sklonost ka izbjegavanju otvorene agresivnosti i konflikta uglavnom je motivisana strahom od sankcije, sniženim samopoštovanjem ili pesimizmom. U osnovi pasivne agresivnosti leži tihi „bojkot“ i „sabotaža“ (ljudi, zadataka, radnih procesa), a moramo imati u vidu da, iako je pasivna, posrijedi je ipak neprimjereno, agresivno ponašanje. Pasivna agresivnost na radnom mjestu može se manifestovati kroz neka od sljedećih ponašanja:

„ZABORAVLJANJE“ OBAVEZA, KAŠNJENJE... Ovo je jedan od načina na koji će pasivni agresivci izraziti ljutnju i negodovanje prema kolegama ili situacijama, te se pokušati „osvetiti“ za percipiranu nepravdu koja im je nanesena.

NEODGOVORNOST. Na ovaj način pasivni agresivac kažnjava kompaniju ili kolege, tako što će radije učestvovati u timskom neuspjehu nego uspjehu.

PRETJERANA LJUBAZNOST. Pasivni agresivci neće ući u konflikt niti otvoreno i iskrenu razmjenu mišljenja i stavova, koja je nužna da se neki problem riješi. Umjesto toga, oni će odnose zadržati na površnom, prividno ljubaznom nivou, izbjegavajući i najmanji izlazak iz komforne zone zarad rasta i unapređenja saradnje.

POVLAČENJE PRED PROBLEMIMA. U duhu svoje pasivnosti, pasivno agresivne osobe neće otvoreno pristupiti izazovima ili problemima, nego će se povući i čekati da se problemom pozabavi neko drugi ili da ga jednostavno svi zaborave.

SARKAZAM. Nekada će pasivni agresivci uživati u tome da na sarkastičan način „upiru prstom“ u probleme koji ih okružuju, okrivljujući druge ili sistem, bez ikakvog pokreta u smjeru ličnog doprinosa rješavanju problema.

APATIJA - IZIGRAVANJE ŽRTVE. Pasivni agresivci vjerovatno imaju osjećaj da su nečim oštećeni, tj. da su žrtve neke situacije. Problem nastaje kada ova uloga žrtve postane osnovni argument za nečinjenje, odnosno svjesni pasivni bojkot kolega i radnih procesa. Na pitanje zašto im nedostaje odgovornost ili inicijativa – odgovor će biti zato što ih niko ništa ne pita, niti im šta govori.

Kako izaći na kraj sa pasivnim agresivcem? Toliko puta rečeno da može zvučati kao floskula – razgovorom! Mnogi

su vjerovatno više puta pokušavali, ali bez uspjeha. Nevolja je u tome što pasivno agresivne osobe nisu takve od juče. Naime, tokom dugog vremena i nakon nebrojenih situacija, ovakve osobe su izgradile čitav arsenal kvaziargumenata i opravdanja za svoje ponašanje. Ako pokušamo, prvi put u životu, ući u razgovor sa ovakvom osobom u prilično smo neravnopravnom položaju, zar ne? Trik je u tome da se za ovakav razgovor moramo zaista dobro pripremiti.

Detaljno se prisjetite i zabilježite sve situacije u kojima su se neprimjerena pasivno agresivna ponašanja desila, suočite osobu sa svojim argumentima i nemojte posustati. Cilj ovog razgovora nije poraziti sagovornika i dokazati mu da je pasivno agresivan, nego ga asertivno navesti da sebi i vama prizna da u pozadini ovog „sabotirajućeg“ ponašanja leži njegovo nezadovoljstvo, frustracija, ljutnja ili bijes prouzrokovan nekim događajem. Ako uspijete ovu prikrivenu, maskiranu emociju da izvedete na čistac – 90 odsto problema je riješeno. Nakon toga vam ostaje da se fokusirate na situaciju koja je izazvala ovu emocionalnu reakciju. Razmotrite učesnike događaja (uključujući i sebe), motive i namjeru svih uključenih strana, te tumačenje situacije od strane (pasivno agresivnog) sagovornika. Moguće je da je ta osoba zaista oštećena, ali nije u stanju adekvatno da riješi situaciju, nego pribjegava pasivnom revoltu. Moguće je da ste i vi lično, nesvjesno, doprinijeli ovoj situaciji. U ovom slučaju vjerovatno će postojati način da se ispravi nepravda, a moć iskrenog izvinjenja nikada ne smijemo potcijeniti. Sa druge strane, postoji mogućnost da namjere i motivi strana uključenih u sporni događaj jednostavno nisu adekvatno protumačeni od strane „oštećenog“, a otvorenim razgovorom između dvije racionalne osobe ovaj problem ima dobre šanse da bude riješen.

Na kraju, ali ne manje bitno, zapitajte se da li ste vi pasivno agresivni. Ukoliko nakon iskrenog razgovora sa sobom zaključite da jeste, zapamtite da pasivnost, kao i agresivnost, frustraciju premještaju na drugu lokaciju, ali vas od nje ne oslobađaju. Razmislite o dvije stvari:

- 1. Da li sam dobro protumačio frustrirajuću situaciju?** Možda ste bili pod utiskom nekog ranijeg događaja, nekog drugog iskustva.
- 2. Postoji li način da mirno, asertivno, ovu situaciju riješim na otvoren način?** Pričajte otvoreno o samom spornom događaju, o vašim stavovima i o tome kako se zbog tog događaja osjećate.

Univerzalna pravda, kao i mir na planeti, teško da su dostižni. Ipak, kao društvena bića, treba da damo svoj doprinos rješavanju problema u svom mikrokosmosu, te kao članovi tima, da doprinesemo njegovim uspjesima.

MINI-SAVJETNIK

Cloud servisi predstavljaju iskorak u budućnost interneta

Cloud computing, bolje poznat kao cloud, sljedeći je iskorak u budućnost interneta. Iako nemaju direktnu vezu sa prirodnim pojavama, internet „oblaci“ su se podjednako nadvili nad online svijetom obasipajući ga uslugama bez kojih ne biste mogli zamisliti svakodnevicu.

PIŠE: VANJA PARTALO

Naime, jednostavno objašnjeno, svi izvori koje koristimo na internetu predstavljaju cloud servise. Tačnije, u pitanju je nevjerovatan skup velikog broja povezanih računara sa svim pratećim resursima koji se, zahvaljujući inteligentnom upravljačkom softveru, uklapaju u jedan zajednički sistem. Takva usklađenost kreira „oblak“, čije određene karakteristike postaju dostupne na pojedinačnim aplikacijama korisnika, u skladu sa njihovim potrebama.

Eksplozivan rast servisa ove vrste omogućili su fleksibilnija ponuda, povoljniji uslovi korištenja, mogućnost dijeljenja resursa, ali i bezbjednost informacija. Cloud

koncept zasnovan je na teoriji da korisnici sistema nisu dužni da razmišljaju o karakteristikama istog već njegovi administratori, koji su dužni da vode računa o održavanju i kvalitetnoj usluzi za svoje korisnike.

U eri ubrzanog razvoja tehnologije i jednostavnosti pristupa privatnim informacijama prioritet postaje bezbjednost dostupnih usluga i zaštita od potencijalne zloupotrebe privatnih podataka. U ovom slučaju, padom jednog servera, lične informacije se automatski prebacuju na drugi, što, za razliku od drugih servisa, nudi apsolutnu bezbjednost i skladištenje.

Servis ove vrste poznat je u različitim oblicima, u zavisnosti od usluge koju pruža. Tri kategorije cloud-a prepoznatljivije su u vidu softverske usluge (SaaS), platforme (PaaS) i infrastrukture (IaaS). Daljom podjelom izdvajaju se dva razdvojena sistema. Jedan je u potpunoj kontroli korisnika, dok je drugi pod nadzorom cloud provajdera. Dakle, korisnici imaju pristup cloud servisu putem svojih tradicionalnih pretraživača na svojim uređajima, dok se softver i korisnički podaci nalaze na drugoj lokaciji.

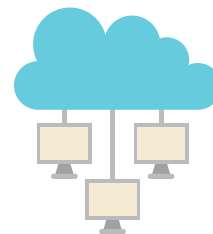
Prednost cloud-a ogleda se i u opciji automatskog, samostalnog update-ovanja softvera, ali i nadogradnji bezbjednosnog sistema, bez zamaranja korisnika. Mogućnost da vaš tim pristupi zajedničkim dokumentima bilo kada i bilo gdje doprinosi efikasnijem radu. Dijeljenje dokumenata nudi bolju produktivnost i praćenje angažmana na radnom mjestu. Cloud omogućava podjednak napredak malim preduzećima i napredak na konkurentnom tržištu.

Usluge ovog tipa plaćaju se na osnovu potrošnje te su daleko povoljnije od ostalih sistema, bez potrebe da se instaliraju i održavaju serveri. Takođe, lako se može prilagoditi potrebama više korisnika ili dodatnih ponuda, a tu je i mogućnost pristupa dokumentima i podacima bilo kojeg korisničkog računara, umjesto vezanosti za određeni uređaj.

Međutim, kao i svaki koncept, cloud model takođe ima svoje nedostatke. Prvenstveno, nije dostupan ukoliko je internet veza slaba ili ako je u prekidu. Iako više nemate potrebe da brinete o bezbjednosti, upitno je povjerenje koje se poklanja provajderu od kojeg zavise vaše baze podataka, dokumenti od vrijednosti i ostali bitni podaci. Takođe, postoji rizik od presretanja poruka razmijenjenih između klijenata i administratora.

Trenutno je dostupan ogroman broj različitih online „oblaka“ na tržištu. Većinu vodećih lansirali su giganti u svijetu tehnologije kao što su Google, Apple, Amazon, ali i brojni inovativni start-up-ovi. Čuli ste za DropBox, Gmail, iCloud, Google Play? To su samo neki od tradicionalnih cloud servisa koji su u svakodnevnoj upotrebi, a svojim kvalitetom stekli su povjerenje korisnika širom svijeta. Svakodnevno slušate muziku na YouTube-u, a Netflix vam je novi izvor omiljenih filmskih ostvarenja? Upoznajte se sa još popularnijim video cloud servisima. Pandora, Spotify, pa i najmasovnije društvene mreže Facebook i Twitter samo su neki od „oblaka“ koje svakodnevno koristite.

Mogućnost pristupa svim podacima kojima raspolazete, bilo kad i bilo gdje, sa uređaja koji vam se zatekne pri ruci,

KOJI SU NAJZASTUPLJENIJI CLOUD SERVISI?

DropBox

Gmail

Google Drive

Google Play

YouTube

Netflix

nešto je što su samo cloud servisi omogućili. Upotreba sistema ovog tipa je dobar izbor za pojedince, pa i male kompanije, a velike korporacije su masovno primijenile ovaj koncept. Iako se čini kao obični programčić koji jednostavno instalirate na svom računaru, cloud će vas poštediti glavobolje i pojednostaviti rad u ključnim trenucima. Bilo kakvo fizičko oštećenje vaših uređaja ne može imati negativan ishod po vaše datoteke koje su redovno sinhronizovane i sačuvane u posebnom online „oblačku“.

Internet korisnici mogu imati sumnje u vezi sa pojednim aspektima ovakvog sistema, ali je neminovno da će upotreba istog biti nezaobilazan detalj privatnog i poslovnog života miliona korisnika. Ukoliko imate izuzetno povjerljive podatke, uvijek ih možete zaštititi TrueCrypt alatom ili 7-zip programom i osigurati se od potencijalnih zloupotreba. Koji oblak ćete danas izabrati?

ŽIVOT U PRIČAMA

I Spajdermen voli

Samo nekoliko minuta nakon što mi je rekla DA, a ja to isto ponovio, pa me ismijala pred svim svatovima pitanjem: „Zašto ti drhte ruke, Bojane?“, jedan od njenih gostiju šapnuo mi je na uvice tokom čestitanja: „Nastradaćeš“. Pomislio sam da se radi o incidentu, da mi je zapao neki nezadovoljni muž i to sa mladine strane (naravno), nekakav razočarani muškarac, otuđen od društva iz srednje škole, od ortaka sa fakulteta, prijatelja iz kladionice, alkohola i ljubavnica; neko kome je brak uništio drugu mladost, zrelost, sva nadanja, želje i maštanja. Međutim, nekoliko minuta kasnije istu stvar mi je šapnuo svat sa moje liste pozvanih. Čudnih li gostiju, pomislih, možda je neko zezanje, nekakva tupava šala osmišljena sa ciljem da me opusti, mada nisam bio uznemiren. Uživao sam.

PIŠE: BOJAN RADOVIĆ

Prošli su mjeseci, a mi smo se zatekli u ulozi svatova. Đavo mi nije dao mira pa sam se došunjao do mladoženje i pokušavao da oslušnem šta mu šapuću. Pošto je to bilo nemoguće, na kraju sam ga otvoreno pitao:

„Reci mi, da li ti je iko umjesto čestitke rekao da ćeš nastradati“, pogledao me je iznenađeno i već sam znao odgovor prije njegovog: „Kako znaš?“

Sličnu stvar, mada ne ovakvim riječima, vole ljudi da ti kažu i kada čekaš dijete. Kada čekaš, ali ne i kada se rodi. Valjda niko nije toliko lud da testira očinski osjećaj zaštitnika. Od svih očeva samo jedan mi je rekao da ću uživati. Svako je insistirao na mucu - od boginja, prehlada, preko dosadnih

roditelja (njenih), sve do nemanja para, nemanja para, nemanja para...

Osam mjeseci.

Toliko je vremena prošlo otkad sam ih posljednji put vidio. Toliko je vremena prošlo otkad sam uspavao kćerku na gornjem spratu našeg dupleksa i odšunjao se na aerodrom, prethodno zagrlivši suprugu najjače na svijetu, jer nije htjela da me isprati. Dok sam sa maskom Spajdermena čekao moje dvije djevojke da slete na pekinški aerodrom, istovremeno gledajući kako da me ne privede kineska policija zbog kostima ovog superheroja (što je bila kćerkina želja), shvatio sam da je jedina prava muka kada si

muž i otac nemanje vremena. Nikakve pare i nikakve bolesti. Vrijeme. Kada čovjek vidi svoje dijete poslije toliko mjeseci, shvati da dijete najbrže raste kada nije uz njega, da bebe postaju djevojčice, a djevojčice djevojke, isto kao što dječaci postaju momci, a malo poslije toga postanemo i budale (ali to je neka druga priča).

I sad bih, da mogu, iz posljednjih pet godina, vratio svaki minut proveden uz televizor, svaki sekund potrošen na čitanje vijesti i svaku noć koju sam probdio u trećoj smjeni, svako glupavo piće u kafiću, a umjesto toga leškario bih sa kćerkom, čitao joj "Malog princa", razvlačio tijesto s onom njenom bebećom oklagijom, učio je da čita, piše i vezuje perle. Ma, igrao bih se sa njenim lutkama, sjekao papiriće, bojio ih i pretvarao u kolaže kakve ona zamisli. Ne bi mi smetalo da mi sjedi na glavi, da me šminka ili šara flomasterima, a ni da joj pletem kike, češljam je i mazim dok ne zaspi. Povukao bih svaki povišen ton ikada upućen njoj, napisao bih joj pismo za svaki dan, ako se već desi da nisam pored nje. I ne bih očekivao ništa od nje, osim da bude dijete i da uhvati za ruku ovo dijete u meni i povede ga napolje.

A žena? O, bože. Koliko sam samo pogriješio. Kako samo lako sam zaboravio koliko je i zbog čega volim. Koliko sam samo brzo zaboravio iz koje je ljubavi naša priča počela. Kako

sam ostavljao otvorena vrata kancelarije da bi me stalno vidjela, kako sam izmišljao pitanja ne bih li pričao s njom, kako sam svaku noć proveo čekajući jutro kada ću je vidjeti, kako mi je čitala novinarske bilješke podno Crkve Svetog Marka, kako smo se samo smijali, kako sam je poljubio, a onda nas je život ubio. Doduše, više uspavao. Sva osjećanja ostala su zarobljena pod teretom svakodnevice, zatrpana i bez mogućnosti da dišu, da nam se jave i pokažu da su još u nama. Kako smo samo u narednih pet godina, svakodnevno se mimoilazeći u različitim radnim smjenama, postepeno postajali drugari, pa cimeri, pa ortaci u poslu i neprijatelji. Dobro jutro i vidimo se, bez "laku noć" i poljupca.

A onda je vidim na aerodromu i srce hoće da eksplodira. I u dvije nedjelje Kineske nove godine proživim sve ono što sam propustio za pet godina.

E to ti niko ne kaže. Da ćeš se zaljubiti u svoju porodicu i da ćeš, praveći kompromise zbog novca, a zarad te iste porodice, gubiti vrijeme bez nje. Da ćeš raditi kao konj kako bi vam život bio bolji, ali da nećeš imati dovoljno vremena da budete zajedno. I zato, ako ovo čitaš, zagrlj sebi dragu osobu, poslušaj, poljubi je i reci koliko je voliš. Ne zbog mene, a ne ni zbog nje. Zbog sebe. Jednom će ti biti lakše.

Od nedostajanja ne može da se umre, ali ne može ni da se živi.

INTERVJU MOBILNIM

Viktor Savić:

Kada odem na planinu, ne koristim telefon

RAZGOVARALA: MAJA DESANČIĆ

Viktor Savić važi za jednog od najpopularnijih glumaca mlađe generacije, a već se dokazao u brojnim ulogama, kako u filmovima i serijama, tako i u pozorištu. Znamo ga iz ostvarenja kao što su „Montevideo, Bog te video“, „Montevideo, vidimo se“, ali i po predstavi „Šišanje“, u kojoj je bio nosilac glavne uloge, a nedavna premijera filma „Igra u tami“ donijela mu je mnoge pozitivne kritike. Upravo ovo bili su razlozi zbog kojih smo odlučili s njim da obavimo intervju mobilnim.

Da li se sjećate svog prvog telefona i po čemu Vam je posebno ostao u sjećanju?

Mislim da je bio Samsung, neki na preklop. Ostao mi je u sjećanju po tim „vratancima“, mislim da je to bio jedan od prvih modela na preklop.

Koliko često mijenjate telefone?

Ne mijenjam telefone i nisam neki zaludenik telefonima uopšte. Jednostavno mi telefon služi za to da pozovem nekoga i da se javim, a veoma važna mi je dužina trajanja baterije.

Imate li neke omiljene aplikacije koje najčešće koristite?

Pa, ne znam... Koristim Instagram i WhatsApp. WhatsApp mi je broj jedan. Doduše, koristim i SMS i VoiceMessage.

Koliko Vam je važan mobilni telefon za posao kojim se bavite? Kako bi izgledao Vaš dan da zaboravite telefon?

Važan mi je. Baš kada pominjem WhatsApp, od kada otvorim oči ujutru, nagomilaju mi se poruke i obaveze. Trenutno ne bih mogao da funkcionišem bez toga. Kada odem na planinu, ne koristim telefon, ali mi je bitan za rješavanje nekih sitnijih problema i manjih sastanaka, iako bi bilo mnogo mirnije bez telefona.

Kakav je generalno Vaš odnos prema savremenoj tehnologiji? Šta su njene dobre, a šta loše strane?

Siguran sam da je suštinski pozitivno u svemu tome što nam olakšava mnogo stvari, te nam je sve mnogo pristupačnije. Negativne stvari su te što ljudi mogu da postanu zavisni od toga, u smislu da u svakom trenutku dosade uzimaju telefon i vrte neke dnevne novine ili bilo šta drugo. Tehnologija napreduje i to je prednost, jer nam je sve mnogo bliže i mnogo brže možemo da odreagujemo na mnoge stvari.

Aktivni ste na društvenim mrežama, kakvu vrstu sadržaja najviše dijelite sa pratiocima, a šta najviše privlači Vašu pažnju na njima?

Aktivan sam samo na Instagramu, Facebook profil imam, ali se slabije bavim time. Što se tiče Instagrama, teško sam se odlučio za to, jer nemam naviku da idem po društvenim mrežama. Međutim, Instagram je posebna priča, jer mi izlazi samo ono što ja lajkujem i samo ono što ja pratim, pa mi je to zanimljivo. Pratim sve i svašta, od nekih svjetskih stranica vezanih za fotografiju i muziku, streetart, umjetnost i slično. Kod te mreže mi se sviđa to što sam biram kojim vijestima će me zatrpavati.

Poznato je da se aktivno bavite humanitarnim radom, koliko su društvene mreže zaista korisne u toj misiji?

Siguran sam da jesu, dovoljno je da preko društvene mreže svaki peti čovjek pošalje poruku kada vidi nešto, pa neka bude i svaki deseti, to je dobro. Mislim da ih, pored zabave, iako ih ja ne koristim za to, treba koristiti za neke takve akcije. Ukoliko može da se pomogne na takav način, zašto da ne?

Nedavno je održana premijera filma „Igre u tami“. Da li je ispunio Vaša očekivanja i kakve su bile reakcije

Vaših kolega?

Svi su imali više nego pozitivne reakcije na film, naročito kada su u pitanju kolege. Nakon toga, ne znam, jer moja karijera ide dalje i ne vraćam se na ono što sam radio, osim kroz pohvale ili kritike, naravno. U samom startu se svidio kolegama, ali je mnogo važnije to što se dopao publici.

Film je nastao prema istoimenoj pozorišnoj predstavi koju ste radili prije deset godina. Koliko je filmska verzija pomogla da se poveća svijest o problemu podvođenja i prostitucije?

Nadam se da jeste. Dovoljno je da se jedna djevojka osvijesti i drugačije posmatra život, sa nekim oprezom, ili nečiji roditelji, i mi smo odmah uspjeli u tome.

Na kojim projektima trenutno radite i šta možemo očekivati od Vas u toku ove godine?

Radim sada jednu novu dječju predstavu i treba da počnem predstavu za večernju scenu, a imam i neke druge, muzičke projekte. Trudim se da izgradim svoj brend i da budem prisutan u različitim granama umjetnosti.

BRENDOLOGIJA

Zašto je PR bolji od klasičnog oglašavanja

Ako vam se čini da je funkcija ovog teksta da nedvosmisleno dokaže koliko su odnosi sa javnošću efikasniji i važniji za uspjeh (i neuspjeh) vašeg brenda od klasičnog oglašavanja - potpuno ste u pravu!

PIŠE: LJUBICA JEROTIJEVIĆ

Prvo i prije svega, oglašavanje zauzima medijski prostor koji je očigledno plaćen, a mi, ljudi uvijek manje vjerujemo plaćenicima, hvalisavcima i, u novije vrijeme - botovima. Sa druge strane, PR se objavljuje na redakcijskim stranicama i u okviru vijesti, a ne u okviru reklamnih blokova, tako da djeluje (bar na prvi pogled) kao informacija, a ne kao marketinška poruka, a informacijama više vjerujemo nego oglasima. Izuzetak predstavljamo mi, „marketinški poslenici“, koji uglavnom ne vjerujemo ni u to kolika je trenutna temperatura, ukoliko nam je saopšte na vijestima.

U davna vremena (a davna vremena marketinga završila su se prije svega desetak godina, pojavom digitalnog oglašavanja), znalo se da oglas povećava prepoznatljivost,

a PR povjerenje i oglas je tada imao značajne prednosti u odnosu na PR objavu, jer:

- oglas je imao plaćanjem zagantovano mjesto, PR baš i ne,
- nad oglasom ste uvijek imali kompletnu kreativnu i autorsku kontrolu, a kod PR objave - zna se - zadnju riječ imaju urednici.

Zbog dobrih efekata oglašavanja, sve više brendova željelo je komad medijskog prostora i cijene su počele vrtoglavo da rastu. Da bi oglašavanje bilo isplativije, poruke su počele da bivaju svedene, banalne i bahate, obraćale su se ciljnim javnostima „sa visine“, suviše oštro

i pojednostavljeno (kako bi bile jasnije), često vrijedajući inteligenciju, jer u oglasu ili spotu ima mjesta/vremena za mali broj riječi i poruka.

A, onda je počela digitalna era. Jedna od velikih radosti interneta je što vas niko neće „smarati“ reklamama, ukoliko to ne želite. I PR je počeo ubrzano da dobija na važnosti. Činjenica da oglas poručuje „KUPI OVO“, a PR „OVO JE VAŽNO“, postala je presudna za rast efekata PR-a i drastično padanje efekata oglašavanja.

Drugi jednako važan argumet je da PR košta mnogostruko manje od oglašavanja, što je važno svima koji nemaju neograničeni budžet. Premda, ni onima sa neograničenim budžetima nije lako - pretjerano intenzivna oglasna kampanja često može da stvori i kontraefekat: „Ako toliko ulažu u oglase mora da kvalitet i nije neki“ ili „Lako im je da se bahate kad troše tuđe pare“.

Za cijenu jednog oglasa možete, u današnje vrijeme, kreirati mnogo različitih kreativnih tekstova, koji motivišu ciljnu grupu. Zbog visoke cijene, oglas mora da bude mnogo upadljiviji, intenzivniji i direktniji, naročito ako se uzme u obzir da mora da se ponovi veći broj puta, kako bi imao efekta. Sa druge strane, PR tekst može da dozvoli sebi da bude suptilniji ili perfidniji.

Uz ogroman broj medija i kanala komunikacije, manji je problem plasirati informaciju, veći je problem „skockati“ je tako da neko povjeruje u nju, da ostavi utisak na ciljnu grupu, da bude primijećena, usvojena i upamćena, a za te potrebe PR je daleko upotrebljiviji alat od klasičnog oglašavanja.

Zato ne čudi što je Majkl Levin, autor knjige „Guerilla PR“ rekao: „U zavisnosti od toga kako posmatrate i mjerite, PR objava je 10 do 100 puta vrednija od oglasa.“

PREPORUKE

STRIP: „RIJEKE KRVI“,
NEVENA ANTIČEVIĆA I IGORA KORDEJA

Jung protiv Frojda, civilizacija protiv džungle

„Osnovni problem koji treba riješiti tokom naše priče o Tarzanu jeste njegov problem između džungle i civilizacije. Džungla je nešto bez čega on ne može, a civilizacija mu je strana. Sa druge strane, ima ženu koju voli i koja želi da živi u civilizaciji.

PIŠE: RAJKO RADOVANOVIĆ

Tarzan je, dakle, vezan i za džunglu i za ženu podjednakim intenzitetom. I on to ne razumije, ne razumije svoje porive“, rekao nam je Neven Antičević, scenarista stripa „Tarzan: Rijeke krvi“, o onome što je tema ovog djela. Neobičnog djela, što je jasno već iz ovog uvoda, te stripa neobične sudbine.

A ko će tako podvojenom Tarzanu bolje da pomogne od Frojda i Junga, dva ključna psihoanalitičara s početka XX vijeka! Oni su imali različite teorije, a Antičevićeva ideja je da Frojd ne može da pomogne Tarzanu, a Jung može. Ukratko, Tarzan je, sa svojom istorijom čovjeka koji je odrastao u džungli, poslužio kao idealan primjer na kojem je Jung mogao da potvrdi svoje stavove o kolektivnoj podsvijesti. Tarzan tako postaje inicijator svih Jungovih kasnijih teorija!

Antičevićevo objašnjenje je iz marta 2000. i došlo je u vrijeme kada su „Rijeke krvi“ počele da izlaze u mjesečnim sveskama u SAD. Izdavač je bio „Dark hors“ ali, iako je izgledalo vrlo obećavajuće, ovaj vrsni strip nije objavljen do kraja. Od predviđenih osam, objavljene su samo četiri sveske i onda je nastupio prekid od 15 godina. Krajem 2015. „Rijeke krvi“

su u cijelosti - iako ne i sasvim završene - objavili „Sistem komiks“ iz Beograda i „Lavrint“ iz Novog Sada. Jedan od potencijalno najboljih stripova ikada na prostorima bivše zemlje, imao je, zapravo, izdavačku priču zanimljivu gotovo kao što je i on sam.

Osmišljen je davne 1984. za novosadski „Marketprint“, a projekat je zaustavljen nakon uvodne epizode od 16 stranica.

Nekoliko godina kasnije uslijedio je nastavak rada na njemu za švedskog izdavača, koji je ubrzo bankrotirao. Prava za Tarzana onda kupuje „Dark hors“, koji od svega brzo odustaje zbog slabe prodaje. I sada, 31 godinu kasnije, strip je konačno pred nama. I da znate - vrijedilo je čekati.

I tako je Jung Tarzanu razjasnio da je njegov problem što je u sebi pomiješao osnovne ljudske psihološke arhetipove, odnosno identifikovao je majku sa Afrikom, a to mu nije davalo da se pomiri sa civilizacijom. Shvativši to, Tarzan otada razumije svoju psihologiju i nalazi svoju unutrašnju ravnotežu. I iako zvuči komplikovano, čak pretenciozno - pored Frojda i Junga, kao likovi u stripu pojavljuju se i Franc Ferdinand i Hitler - riječ je o prvorazrednom stripu, ukorijenjenom u mediju, pripovjedački i crtački savršeno potentnom i prohodnom.

„Rijeke krvi“, najprije, funkcionišu u okviru legende o Tarzanu. Ljubitelji Tarzana od dječijih dana, Antičević i Kordej su svoju priču o Tarzanu, iako neobičnu, iako skrajnutu od klasične, linearne avanture, precizno smjestili u neki mogući svijet Tarzana. Ovo nije dječiji i tinejdžerski Tarzan, nego Tarzan za odrasle i kao takav je rijedak, ali i savršeno moguć. I utoliko je upečatljiviji.

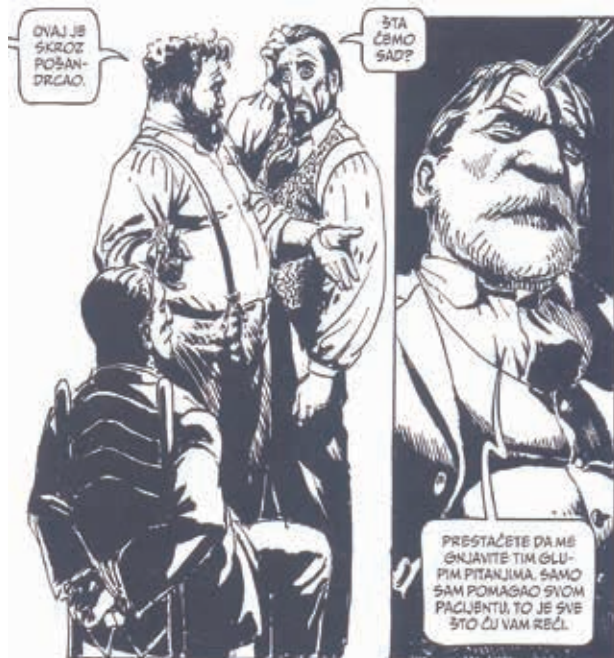
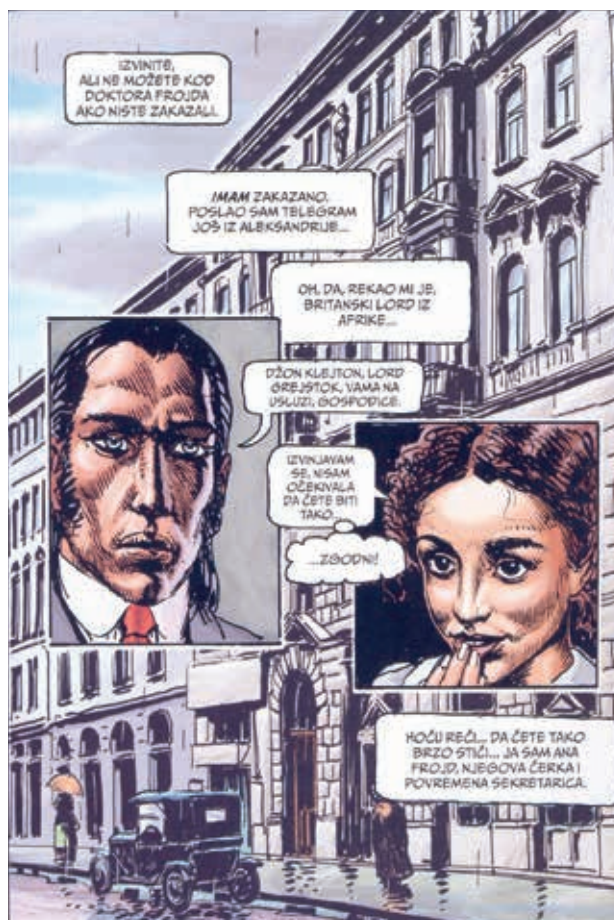
Zatim, ovo je priča koja, na stranu legenda o Tarzanu, ima u sebi jasan istorijski, politički i filozofski kontekst, čak i nadrealni, ali i dalje funkcioniše na nivou pripovijedanja i avanture. Ispod svih slojeva, ovo je priča o ljudima u borbi sa svakodnevicom i u potrazi za samim sobom, u borbi, koliko sa svijetom oko sebe toliko i sa svijetom u sebi, o ljudima koji, boreći se za svoje životne ciljeve, moraju da se suočavaju sa drugim, često suprotnim. Majstorski pripovijedane, ove stranice čitaju se bez daha. S obzirom na brojne nivoe i priče i značenja, neke detalje otkrivete tek u naknadnim čitanjima, koja ovaj strip jednostavno zahtijeva.

I dok je ovo Antičeviću vjerovatno djelo života, i sam Igor Kordej je samo u „Vamu“ i „Jeseni“ dostigao ovakve vrhunce. Rasan crtač, koji nikada nije postao zaista Veliki zbog svoje pretencioznosti i narcisoidnosti (to se vrlo jasno vidi i u njegovom predgovoru ovoj knjizi) i jednostavno lijenosti (što se ovdje vidi vrlo rijetko) - lijepo je to i savršeno precizno opisao Selindžer u „Lovcu u raži“, u priči o glumcu koji je svjestan da jeste dobar, „pa to sve kvari“ - ovdje je na vrhuncu. Odlična postavka tabli, ujednačen kvalitet crteža, vizuelno pripovijedanje, boja... Zaista je uživanje i čitati i gledati ovaj strip.

Naravno, tako iskoristiti postojeću legendu i učiniti je drugačijom i svojom mogli su samo oni koji su istovremeno majstori zanata, ljubitelji medija i legende o Tarzanu. Pa sve to skupa djeluje jednostavno, a nije.

Veliki, dakle, strip i prava je šteta što nije završen. Naime, od osam „Dark horsovih“ sveski, prve četiri su nacrtane i obojene, naredne dvije i po samo su istuširane, a ostatak tek skiciran olovkom. Jasno je zašto je to tako, i treba se nadati da će u nekoj budućnosti strip biti zaista završen.

Svejedno, čak i ovako - blistavo djelo!

PREPORUKE

PRIPREMILA: MAJA DESANČIĆ

WEB SAJT

ukusbeograda.rs

O ukusima ne bi trebalo da raspravljamo, ali kada je u pitanju hrana, to pravilo bi se možda i moglo preskočiti. Ukus Beograda je nedavno proglašen za jedan od pet najboljih sajtova u Srbiji u kategoriji slobodno vrijeme.

Ukoliko su vas oduševljavali filmovi i serije u kojima strogi degustatori hrane posjećuju najbolje restorane u svijetu i jednom kritikom ih dignu u nebesa ili unište, imate priliku to da vidite na ovom sajtu. Ipak, ne radi se o strogim stručnjacima, nego o grupi mladih i pozitivnih ljudi, ljubitelja hrane, koji vam preporučuju najbolje restorane u Beogradu i njegovoj okolini. Spojila ih je ljubav prema hrani i lijepom pisanju te je tako i nastala ova web stranica. Njih četvoro imaju četiri različita ukusa i četiri različita životna stila, a hedonizam je ono što ih veže.

Ukus Beograda vam nudi predivne priče o hrani, ali i putovanjima, pripremi hrane i umjetnosti njenog konzumiranja. Njihova iskustva prepričana kroz umjetnost su vam nadohvat ruke, bez obzira da li ste stanovnik Beograda, slučajni prolaznik ili redovni posjetilac. Upoznajte Beograd kroz ovaj insajderski gastro vodič, prepun degustacija, romantičnih večera i slučajnih posjeta.

Saznajte gdje su najbolji slatkiši, koji restoran ima najveći izbor vina i čija terasa nudi najljepši pogled na Beograd. Upoznajte ovaj grad iz jedne druge perspektive i učinite to sa stilom!

KNJIGA

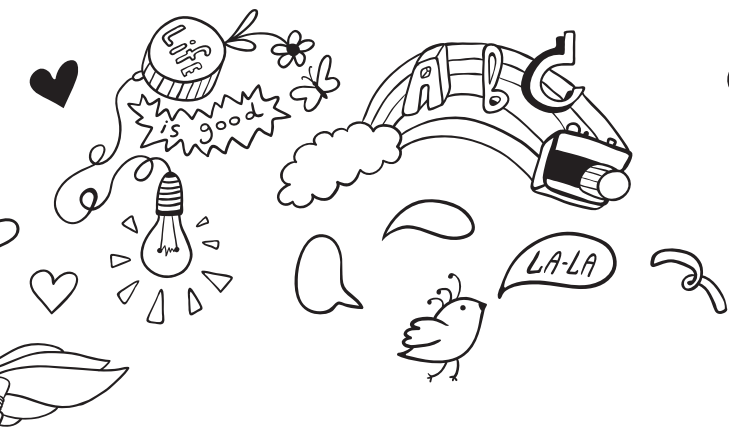
Stiven King
„Zelena milja“

Malo je onih koji nisu pogledali istoimeni film sa Tomom Henksom u glavnoj ulozi, ali nije mnogo ni onih koji znaju da je snimljen prema uzbudljivom romanu Stivena Kinga. Iako je film pobrao samo pozitivne kritike i publike i stručnjaka, te je rijetkost da izostane sa bilo koje liste najboljih djela sedme umjetnosti, knjiga prema kojoj je snimljen je čudesna i zadivljujuća.

Mašta Stivena Kinga je nevjerovatna, jer je u stanju da vas prenerazi i promijeni vam način gledanja na svijet kroz čitanje samo nekoliko stotina stranica, a to je slučaj i u „Zelenoj milji“. Državni zatvor „Hladna planina“ je raskrsnica stvarnog i nestvarnog, lijepog i ružnog, života i smrti.

Izopačene psihopate, mentalno poremećeni, sadisti i egoisti su svakodnevnica ovog mjesta. Kakvi god bili, preneraženo dočekuju „najgoreg“ od njih, Džona Kofija (koji se ne preziva kao napitak), osuđenog na smrt zbog ubistva i silovanja dvije djevojčice. Kako dani teku, postavlja se pitanje da li je Kofi đavo u ljudskom tijelu ili nešto potpuno suprotno.

Ovaj roman bi najlakše bilo objasniti kao neraskidivo povezivanje čovjeka i njegove podsvijesti, nestvarnog i vijekovima osporavanog. Stiven King posmatra današnji svijet mnogo šire i razotkriva tajne koje su ipak previše za ova vremena. Uplovite u neki sasvim drugi svijet i dozvolite zvijezdama da se poklope.

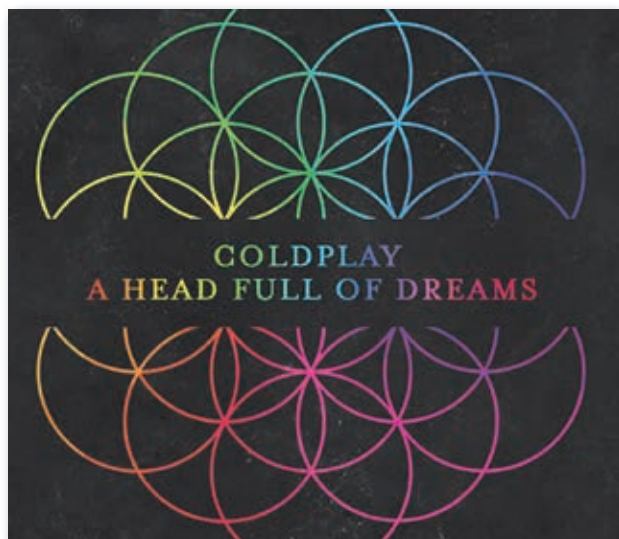
MUZIKA

„Coldplay“ „A Head Full Of Dreams“

Čak i prije same objave, ovaj album pokupio je odlične kritike među stručnjacima, a već sada se nalazi na vrhovima top-lista širom svijeta.

Za produkciju „A Head Full Of Dreams“ zaslužan je norveški dvojac Stargate u saradnji sa Rikom Simpsonom, dugogodišnjim kolegom benda. Dodatna pažnja publike izazvana je brojnim gostovanjima nekih od najzvučnijih imena muzičke scene, kao što su Bijonsi, Noel Galager, Tove Lo i Meri Klejton.

Frontmen Kris Martin ovaj album najavio je kao njihov posljednji, čak sedmi, a njegova namjera je da muzika natjera publiku na ples uz šarolike i vedre pjesme. Ukoliko poslušate „A Head Full Of Dreams“, vidjećete da im je to i pošlo za rukom. Iako su ovaj put instrumentalno potpuno drugačiji od svega što ste dosad čuli od njih, njihova emocija, po kojoj su poznati, i dalje je tu. Istina je da su se na ovom albumu igrali različitim žanrovima, ali takođe nisu zaboravili da sve pjesme začine prepoznatljivom dozom rocka. Uživajte!

FILM

Rođen sam pod neobičnim okolnostima

Tako počinje neobična priča o životu Bendžamina Batona. Ovaj film je 2009. godine nominovan za čak 13 „Oskara“, a osvojio je „samo“ tri. Iako to nije malo, za sve ljubitelje filma bila je veliko razočarenje činjenica da nije pokupio zlatni kipić ni za jednu od tri glavne kategorije, a to su one za za najbolji film, najbolju glavnu mušku ulogu i najbolju režiju. Kada pogledate ovu neobičnu životu priču, imaćete potpuno pravo da smatrate nepravednom ovu odluku Akademije.

Priča o čovjeku koji se rodi kao starac, a umire kao dijete, sa Bredom Pitom i Kejt Blanšet u glavnim ulogama, bavi se najstarijim egzistencijalnim pitanjima - starenjem i umiranjem. Na dan kada uragan „Katrina“ pogodi Nju Orleans, započinje i priča o udarcu vremena i rođenju starca, a cijeli film je njegov život unazad. Ljudi koje je upoznao, događaji koje je doživio, njegova starost i, na kraju života, njegova mladost. Sudar vremena čini ovaj film briljantnim na svim područjima, od režije, scenarija pa do glume.

Naizgled, Bendžamin, kao i svi mi, ne može zaustaviti ni vrijeme ni ljude koji odlaze. Ipak, ovo je neobična priča, a Bendžaminovo vrijeme ide suprotno od našeg i dok ljudi oko njega umiru, on postaje sve mlađi. Možda se ipak negdje svi sretnu.

AUTOR: Tea Jagodić,
Banja Luka

HUAWEI Mate 8

ISKORAK U SNAZI I EFIKASNOSTI

Sa procesorom posljednje generacije – Huawei Kirin 950

MAKE IT POSSIBLE
consumer.huawei.com
Facebook/MojHuawei

Uhvati trenutak

Brzi fokus. Fotografisanje pri lošem osvjetljenju.

Sve što vam je potrebno od kamere sa 16 MP

Moćni procesor

Dugo korišćenje

6-inčni displej

Globalno povezivanje

Zaključavanje otiskom

LG V10

Snimi odlične grupne selfije širokog formata uz dvostruku prednju kameru.

NORMAL Angle
WIDE.
Angle

NORMAL.
Angle
WIDE Angle

Qualcomm
snapdragon

Quantum
Display

SABRE
HiFi

Second
screen

Dual
Front Cameras

LG
Life's Good

htc one A9

pursuit of brilliance

Fotografiši kao profesionalac

Jasne fotografije uz pomoć optičke stabilizacije

Napravi video za pamćenje

Izuzetan hyperlapse povećava zabavu

Slušaj svaki zvuk savršeno jasno

Fenomenalan zvuk sa pojačalom visoke rezolucije

Saznaj više na zahtjev

Now on Tap Google usluga